

Sjednocená metodika praxí

Říjen 2023

praha.eu

PRA	HA
PRA	GUE
PRA	GA
PRA	G

Sjednocená metodika praxí

Materiál vznikl jako výstup projektu iKAP 2 – Komplexní program rozvoje klíčových oblastí pražského školství na základě Výzvy č. 02_19_078 v OP VVV (MŠMT). Projekt je pokračováním dlouholeté spolupráce Magistrátu hlavního města Prahy s Hospodářskou komorou hl. m. Prahy. Cílem je praktická realizace vybraných klíčových intervencí naplánovaných v krajském akčním plánu hl. m. Prahy. Díky projektu pokračuje na území Prahy celá řada úspěšných a osvědčených intervencí, zároveň je uvedena do praxe a podpořena další sada nástrojů, které povedou v dlouhodobém měřítku k dalšímu výraznému zkvalitnění pražského školství.

Materiál SJEDNOCENÁ METODIKA PRAXÍ vznikl jako výstup Klíčové aktivity KA06: Program pro růst kvality praxí žáků pedagogických oborů v prostředí MŠ. Období vzniku metodiky a fyzické realizace projektu je červen 2021 – listopad 2023.

Obsah

1.	ÚVOD.....	4
1.1.	Jak metodika praxí vznikla	4
1.2.	Co je cílem metodiky	4
1.3.	Vysvětlení používaných pojmů	5
1.4.	Komu je metodika určena	6
2.	AKTÉŘI PRAXE	7
3.	CÍLE PRAXE	8
3.1.	Vzdělavatelé – stanovení cílů.....	8
3.1.1.	Cíle dlouhodobé	8
3.1.2.	Cíle krátkodobé (zaměřené na průběh konkrétní praxe).....	8
3.2.	Poskytovatelé praxe – formulace cílů	9
3.3.	Cíle z hlediska praktikantů	10
3.4.	Posloupnost a individualizace	10
4.	PRAXE JAKO PEDAGOGICKÝ PROCES	11
4.1.	Přípravná fáze praxe	11
4.1.1.	Vzdělavatelé	11
4.1.2.	Mentoři (pedagog MŠ, DDM apod.).....	13
4.1.3.	Praktikanti	17
4.2.	Vlastní průběh praxe	17
4.2.1.	Vzdělavatelé	17
4.2.2.	Mentoři (pedagog v MŠ, DDM apod.)	18
4.2.3.	Praktikanti	19
4.3.	Hodnocení praxí	21
4.3.1.	Vzdělavatelé	21
4.3.2.	Mentoři (pedagog MŠ, DDM apod.).....	22
4.3.3.	Praktikanti	23
5.	PORTFOLIO PRAXE, PEDAGOGICKÝ DENÍK.....	24
5.1.	Co je smyslem záznamů	24
5.2.	Obsah portfolia	24
6.	LEGISLATIVNÍ ZAKOTVENÍ ODBORNÝCH PRAXÍ	25
6.1.	Základní legislativa	25
6.2.	Pracovně právní vztahy	25
6.3.	Ekonomický pohled na praxi	26
7.	DALŠÍ VLIVY A PODNĚTY K REALIZACI PRAXÍ	27

7.1.	Praxe v inkluzivní třídě	27
7.2	Práce s problémovým praktikantem, žákem, studentem.....	29
7.3.	Zřizovatel, rodiče	30
8.	ZÁVĚR.....	31

1. ÚVOD

1.1. Jak metodika praxí vznikla

Sjednocená metodika praxí vznikla jako jeden z výstupů Klíčové aktivity s názvem: Program pro růst kvality praxí žáků pedagogických oborů v prostředí MŠ. Aktivita je zaměřena na zvýšení kvality vzdělávání ve středních školách připravujících k výkonu regulované profese pedagogického pracovníka, program předložil Magistrát hlavního města Prahy v rámci výzvy OP VVV. Tento projekt byl realizován v období září 2021 až listopad 2023. Podrobnější informace o jednotlivých etapách projektu najdete na portále www.prazskeskoly.cz, k výstupům viz také **příloha 19**.

Základním cílem je zmapování aktuálního stavu pedagogických praxí na vzorku třiceti institucí, které je poskytují, a následně navrhnout některá opatření pro zlepšení jejich kvality a účinnosti. Má tedy **ovlivnit zejména praxi budoucích učitelů mateřských škol** (obecních, soukromých, církevních atd.), vedoucích předškolních klubů v DDM, přípravných tříd při základních školách a jiných obdobných zařízeních, tedy všech, kteří budou děti předškolního věku vzdělávat, nebo se na jejich vzdělávání podílet.

Pedagogické praxe jsou realizovány v různých, výše uvedených předškolních institucích u tzv. **poskytovatelů praxe**. Zaměřují se především na kvalitu profese učitele/učitelky mateřské školy, ale praxe ovlivní i kvalitu dalších pedagogů, kteří v předškolním vzdělávání působí (tj. asistentů pedagoga, pedagogů v přípravných třídách základních škol či v Centrech předškolních dětí v Domech dětí a mládeže atd.).

Metodika může zároveň poskytnout důležité informace a podněty i **vzdělavatelům** (vyšším a středním pedagogickým školám, kteří budoucí předškolní pedagogy připravují) a pochopitelně zejména žákům a studentům těchto škol (**tj. praktikantům**), případně i širší pedagogické veřejnosti.

Metodika vychází z podnětů, které poskytli pedagogové 30 MŠ, DDM a dalších institucí praxe, kteří se zapojili do výše uvedeného projektu, dále z podnětů zástupců vzdělavatelů i mnoha dalších odborníků.

Základem pro zjištění důležitých informací o praxích v zapojených organizacích se stal **Dotazník**, který pracovníci institucí praxe vyplnili (**Příloha 1: Screening praxe – dotazník a vyhodnocení některých částí**). Ten zmapoval nejčastější formy a způsoby praxe a jejího vedení, případně pojmenoval i některé problémy, které se při ní vyskytují. Následně pedagogové o konkrétních otázkách diskutovali se svým garantem i při vzájemných setkáních, například formou kulatých stolů, workshopů atd. Na setkání byli zváni i zástupci vzdělavatelů a mnozí z nich se do projektu velmi intenzivně zapojili.

Podněty k této metodice jsme shromažďovali v jednotlivých fázích projektu: ze zjištění screeningu, ze setkávání s účastníky u kulatých stolů a na miniworkshopech, z podnětů, které vplynuly ze zpracování a evaluace akčních plánů institucí praxe zapojených v projektu. Významným přínosem pro ni byly mnohé podněty účastníků cyklu školení pro mentory a další pedagogy.

1.2. Co je cílem metodiky

Sjednocená metodika praxí je materiál, který směřuje k ujasnění některých cílů a postupů při realizaci praxí tak, aby byly co nejefektivnější.

Základním cílem metodiky je nejen vyjasnit si vzájemná očekávání a možnosti všech zúčastněných (vzdělavatel – poskytovatel praxe – praktikant), ale také navrhnout konkrétní postupy, jak by bylo vhodné, aby praxe probíhala.

Metodika usiluje rovněž o hledání vhodných možností, jak lze průběžně efektivitu praxe vyhodnocovat a případně upravovat. Poskytovatelé praxe to mohou dělat např. tvorbou a úpravou akčních plánů při realizaci praxe, vzdělavatelé např. organizačními úpravami praxí, doplněním Školních vzdělávacích programů atd.

Smyslem metodiky v žádném případě není vytvořit jediný a jednotný materiál, který bude závazný, či dokonce povinný pro všechny vzdělavatele a všechny instituce praxe. Může ale nastínit otázky a problémy, se kterými se obvykle poskytovatelé praxe potýkají, i poskytnout pozitivní podněty a dobré zkušenosti, jimiž se všichni zúčastnění mohou inspirovat.

Přínosem metodiky tedy bude navrhnout některé možnosti řešení (příklady) založené na diskusi a ověřování v praxi a umožnit, aby si z nich jak poskytovatelé praxe, tak vzdělavatelé vybrali variantu, která jim nejvíce vyhovuje, nebo se inspirovali k tvorbě vlastních postupů i materiálů.

Rovněž přílohy mají být pouze příkladem a inspirací pro případnou tvorbu vlastních materiálů. Čtenáři metodiky mají možnost je použít v dané podobě, nebo si je upravit či doplnit podle potřeb konkrétního typu praxí, mentora nebo tutora.

1.3. Vysvětlení používaných pojmů

V metodice používáme pojmy a názvy, které jsou spojeny s celým projektem.

1. VZDĚLAVATEL - tj. všechny typy pražských středních a vyšších odborných škol, které připravují budoucí předškolní pedagogy (**Příloha 2:** Seznam vzdělavatelů, zapojených do projektu).
2. POSKYTOVATEL PRAXE – také instituce praxe, v našem projektu je to 30 mateřských škol, DDM, přípravných tříd atd., které jsou do projektu zapojeny (**Příloha 3:** Seznam poskytovatelů praxe zapojených do projektu); obecně však všechny instituce, které praxi budoucím předškolním pedagogům umožňují (seznam poskytovatelů praxe v Praze najdete na stránce: www.prazskeskoly.cz).
3. PRAKTIKANTI – v projektu jsou to žáci pražských středních odborných škol a studenti vyšších odborných škol s výše uvedeným studijním zaměřením, kteří praxe v předškolních zařízeních (zejména v MŠ) povinně absolvují.
4. MENTOR – v našem projektu je to učitel/ka instituce praxe, který/á za praxi zodpovídá, obvykle také praktikanty na praxi vede. V širším slova smyslu všichni pedagogové z instituce, která praxi umožní a má na její průběh vliv.
5. GARANT – odborník, který úzce spolupracuje s poskytovateli praxí, konzultuje jejich postupy, metodicky pomáhá a spolupodílí se na řešení projektu, zejména spolupracuje na screeningu praxí, přípravě a evaluaci akčních plánů atd.
6. TUTOR – pojem je zde používán pro vyučujícího praxe ve vzdělávací škole, který za její průběh v ročníku nebo studijní skupině zodpovídá (obvykle poskytuje žákům a studentům základní informace, kontroluje a hodnotí průběh praxe, provádí závěrečné pohovory s žáky/studenty, poskytuje jim podporu a podněcuje jejich plánování atd.), případně i pedagoga, který ve škole praxi organizuje a metodicky řídí. Měl by mít i funkci prostředníka mezi vlastní školou a institucí praxe, kam praktikanti docházejí.

1.4. Komu je metodika určena

Metodika praxe by měla oslovit všechny výše uvedené aktéry praxe a pomoci jim. Zejména je určena:

- Pedagogům předškolních institucí, kteří praxi poskytují (mentorům)
- Vzdělavatelům, jejich tutorům i všem vyučujícím odborných škol
- Praktikantům – tj. žákům a studentům pedagogických oborů pro vzdělávání předškolních dětí

Zajímavé informace může ale poskytnout i dalším subjektům, zejména zřizovatelům mateřských škol a dalších institucí, rodičovské i odborné veřejnosti, pedagogům z jiných stupňů škol, včetně vysokých, i těm, kteří např. řeší návaznost kurikul mezi mateřskými a základními školami atd. Dále i tvůrcům strategických dokumentů vzdělávání v ČR, popřípadě dalším pracovníkům zabývajícím se tímto stupněm vzdělávání.

2. AKTÉŘI PRAXE

Efektivitu praxe výrazně ovlivňuje vzájemná komunikace a propojení hlavních subjektů praxe, tj. VZDĚLAVATEL – POSKYTOVATEL PRAXE – PRAKTIKANT, jak ukazuje následný graf. Je ale třeba zohlednit i význam dalších podnětů, zejména složení dětské skupiny, otázky adaptace dětí, stanovisko rodičů dětí ze třídy, kde praxe probíhá, zájem zřizovatele atd.

Aktéři praxe, jejich specifika a vliv na efektivitu praxí

Nezbytnou součástí tohoto procesu je poskytování kvalitní zpětné vazby mezi všemi účastníky.

Proto se na cíle praxe, její jednotlivé etapy i případná možná rizika zaměříme z hlediska tří výše uvedených hlavních aktérů.

3. CÍLE PRAXE

Základním smyslem odborného vzdělávání výše uvedených typů škol je připravit, studenty nebo žáky, tj. budoucí pedagogy, na povolání v oblasti výchovy a vzdělávání předškolních dětí. Formulace, které vyjadřují očekávané kompetence předškolního pedagoga, najdeme například v RVP PV v kapitole 12 „Povinnosti předškolního pedagoga“. V odborné přípravě však mnozí vzdělavatelé připravují nejen budoucí učitele/učitelky MŠ, ale i pracovníky pro další profese, které kvalitu předškolního vzdělávání ovlivňují. Jedná se například o asistenta pedagoga, logopeda atd. Nedílnou součástí odborného vzdělávání je pedagogická praxe. Proto je velmi důležité formulovat její cíle co nejlépe s ohledem na budoucí profesní zaměření praktikanta. **Zároveň je třeba stanovit, které cíle jsou dlouhodobé, tj. jaké budou profesní dovednosti a postoje na konci vzdělávání (případně ročníku/studijního období) a jaké cíle mají krátkodobý charakter, například v průběhu jedné praxe u konkrétního praktikanta.**

3.1. Vzdělavatelé – stanovení cílů

3.1.1. Cíle dlouhodobé

Formulace cílů v metodice:

Pro stanovení cílů pedagogické praxe v této metodice jsme našli inspiraci ve třech rámcových cílech z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a použili jsme jejich obdobu. Proč tato strategie? Nejen, že je to materiál, který jak mentoři, tak praktikanti a vzdělavatelé znají a pracují s ním, ale zároveň tři stěžejní cíle obsahují oblasti, které je třeba rozvíjet i v rámci praxí u praktikantů ze všech typů škol. Ani jedna z oblastí nemůže být tou nejdůležitější, ale také žádná z nich nemůže u kvalitně připraveného předškolního pedagoga chybět. Při jejich aplikaci na praxi praktikanta je můžeme naformulovat například následujícím způsobem:

- **Osvojit si poznatky a praktické dovednosti potřebné pro práci s dětmi předškolního věku**, tedy v obecnější podobě stanovit, co se praktikanti mají na praxích naučit, dozvědět se, vyzkoušet si, případně pojmenovat, na co mohou praxe navázat.
- **Získat potřebné postoje a motivaci k budoucí práci**, tedy stanovit, jaké konkrétní postoje by si měli praktikanti na praxích postupně osvojit.
- **Projevat se co nejvíce jako samostatný pedagog**, tedy zvažovat, jaký budou mít praktikanti prostor pro vlastní samostatnost (jaká bude míra samostatnosti při řešení situací, jejich zapojení do dalších akcí, samostatnost při výběru instituce praxe apod.).

3.1.2. Cíle krátkodobé (zaměřené na průběh konkrétní praxe)

Při každé praxi pak můžeme z výše uvedených cílů již vytvořit konkrétní formulace s ohledem na dosavadní zkušenosti praktikanta i na význam a přínos konkrétní praxe.

Ad 1. Osvojit si poznatky a praktické dovednosti potřebné pro práci s dětmi předškolního věku

V průběhu první praxe se například může jednat jen o seznámení s běžným chodem MŠ. Na další praxi může praktikant zkoušet postupně zapojit do aktivit jednotlivé děti, či menší skupinky (např. zapojit se do hry dětí, ve třídě nebo venku, navázat kontakt, být jim pomocníkem atd.). Následně pak pracovat s dětmi podle plánů připravených učitelkou, nejprve jen s malou skupinkou, postupně se všemi. Teprve po zvládnutí těchto etap se bude praktikant snažit o samostatnou tvorbu příprav a práci s dětmi podle ní, flexibilně si plán upravovat podle situace, hodnotit plnění svých vytyčených cílů a z reflexe vyvozovat závěry pro další přípravy. Podrobněji viz kapitola 4.2. Vlastní průběh praxe. V rámci praxe by měl student navázat na znalosti nabyté při studiu: propojit znalosti s realitou (např. vidět/zažít si specifika dětí předškolního věku, pozorovat proces učení, vnímat dětské potřeby, zájmy dětí, jejich senzitivní období, zkusit si provádět pedagogickou diagnostiku, analýzu třídy a vztahů v ní, vyzkoušet si různé metody a formy učení, různé didaktiky, poznávat celou náplň práce učitele, pozorovat prostředí předškolního zařízení, poznávat jeho procesy, orientovat se v ŠVP atd.).

Ad 2. Získat potřebné postoje a motivaci k budoucí práci

Na prvních praxích půjde zejména o motivaci. Cílem je tedy povzbudit zájem a chuť praktikanta s dětmi pracovat, prožívat při práci s dětmi radost ze smysluplné práce, odstranit jeho zbytečné obavy. Postupně se praktikant má naučit vnímat citlivě potřeby dětí, reagovat na ně. Respektovat jednotlivé děti, jejich individualitu, mít zodpovědnost za vlastní jednání. Důležité je i naučit se práci v týmu, být jeho součástí.

Ad 3. Projevovat se co nejvíce jako samostatný pedagog

I míra samostatné práce by se postupně měla zvyšovat. Zpočátku bude asi praktikant potřebovat více vedení, později již bude přinášet do praxe vlastní podněty. I v otázce sebehodnocení se postupně bude učit pojmenovat svá pozitiva i formulovat, co se příliš nedaří, a navrhnout jiné možnosti, které si vyzkouší příště (tedy samostatně si tvoří plán svého samostudia, ví, kam se obrátit pro pomoc).

Postupně se naučí monitorovat a hodnotit svou práci a účinnost postupů, které použil, a naučí se flexibilně reagovat na vzniklé situace. Dokáže pojmenovat a samostatně vyhodnocovat rizika a zároveň si bude uvědomovat svoji zodpovědnost za vlastní práci (co dětem předává, jak se v jeho přítomnosti cítí atd.).

Cíle pro jednotlivé praxe by měla co nejkonkrétněji formulovat vysílající škola (vzdělavatel) a poskytovatel praxe (mentor) by je před zahájením praxe měl přesně znát. A pochopitelně znát by je měli i praktikanti, měli by je chápat a dokázat je naplnit v míře, která je pro ně dosažitelná.

Charakteristika praxí zapojených vzdělavatelů v jednotlivých ročnících byla v tomto projektu náplní jednoho z kulatých stolů. Výsledné jednoduché přehledy mohou posloužit k základní orientaci mentorům i praktikantům.

Příloha 4: Cíle praxí jednotlivých škol – příklady

3.2. Poskytovatelé praxe – formulace cílů

Poskytovatelé praxe, kteří se do projektu zapojili, si cíle praxe postupně vytvářejí. Některé formulace cílů praxe bychom našli již v úvodních dotaznících (například u otázky č. 6 II/3: „V čem vidíte přínos realizovaných praxí pro Vaši organizaci?“, se objevují odpovědi typu: „studenti nám přinesou nové podněty“; „vychováme si kvalitní budoucí kolegy...“). Další formulace cílů praxe postupně vznikají i **v akčních plánech** pro zkvalitnění realizace praxí, které si poskytovatelé praxí v rámci projektu tvoří a v průběhu praxí vyhodnocují, podle potřeby je upravují a doplňují.

Příloha 5: Příklad opatření z akčního plánu poskytovatele praxí.

Jeden ze seminářů, byl zaměřen právě na tuto problematiku. Zabýval se zejména specifiky, co by praxe měla poskytnout praktikantům v jednotlivých ročnících, i v jednotlivých typech studia (SOŠ, VOŠ) a jak na praktikanty postupně zvyšovat nároky. Zaměřil se ale i na možná rizika. Výsledky semináře jsou zaznamenány v **příloze 6**: Co by praxe mohla poskytnout v jednotlivých ročnících (závěry ze semináře).

3.3. Cíle z hlediska praktikantů

Praktikanti by měli mít před každou praxí konkrétní představu, co se oni sami (i mimo cíle stanovené vzdělavateli) chtějí dozvědět, naučit, vyzkoušet si. Někteří vzdělavatelé je vedou k tomu, aby si svoje cíle zkusili sami formulovat. Někdy je nemají popsány písemně, ale přesto o nich přemýšlejí. Před zahájením praxe je vhodné, aby praktikant prodiskutoval cíle s mentorem a po jejím skončení si zkusil hodnotit úroveň jejich naplnění. Také si může promyslet, co mu v naplnění cílů nejvíce pomohlo a na tom pak dále stavět. V příloze naleznete nástroj, který vede praktikanta k formulaci vlastních představ a zájmů na průběhu praxe (vyplní si je před vstupem na praxi) i k reflexi v jejím závěru. Ideálně k tomu dochází v úzké spolupráci s mentorem.

Příloha 7: Vstupní a evaluační dotazník pro praktikanty při odborné praxi – 1. část.

3.4. Posloupnost a individualizace

Při plánování a realizaci cílů praxe je třeba dodržet posloupnost v její náročnosti. Důležité je zejména stanovit cíle v jednotlivých ročnících s ohledem na to, co již praktikant zná a co již umí (například základy vývojové psychologie, metodické dovednosti z jednotlivých oblastí, znalost RVP PV atd.). Zároveň je třeba k jednotlivým **praktikantům přistupovat individuálně** s ohledem na jejich individuální schopnosti a dosavadní zkušenosti.

4. PRAXE JAKO PEDAGOGICKÝ PROCES

Pedagogickou praxi je třeba vnímat jako pedagogický proces s jeho základními etapami, tedy:

PŘÍPRAVA – PRŮBĚH – EVALUACE

V následujících kapitolách se na tyto etapy zaměříme z pohledu každého ze tří základních aktérů praxe, tedy: **Jakým způsobem může praxe ovlivnit vzdělavatel, poskytovatel praxe i sám praktikant?**

4.1. Přípravná fáze praxe

Čím lépe je praxe připravena od všech tří přímých aktérů, tím je její průběh efektivnější. **Jak tedy může každý z nich svou přípravou přispět ke kvalitě průběhu praxe?**

4.1.1. Vzdělavatelé

Vzdělavatel (vysílající škola) má z hlediska přípravy svých praktikantů zásadní odpovědnost. Odborná praxe je vždy velmi důležitou součástí studia. Ve Školním vzdělávacím programu SOŠ nebo v akreditovaném programu VOŠ obvykle najdeme, jaké jsou cíle, obsah a délka praxe i jak bude praxe v jednotlivých ročnících a studijních obdobích probíhat. Ideálně má škola určeného zodpovědného pedagoga, který praxi ve škole koordinuje a průběžně ji vyhodnocuje. Zároveň je třeba, aby i ostatní vyučující školy dobře věděli, co a jak má praktikant na praxi zvládat, aby co nejlépe tyto cíle praxe propojovali s výukou vlastního předmětu – tedy s teoretickými poznatky žáků či studentů. **Jedná se zejména o znalosti z vývojové psychologie dětí, didaktik, pedagogické diagnostiky, ale i o vytvoření potřebných praktických dovedností (např. metodických dovedností pro pohybové, dramatické, hudební, výtvarné, přírodovědné, poznávací a další aktivity s dětmi).**

Jaké otázky je třeba před zahájením praxe zvážit?

- Jak bude probíhat výběr poskytovatele praxe? Budou si tuto instituci vybírat praktikanti, nebo jim ji určí škola?
- Kdo bude praxi domlouvat a jak?
- Jaké formální a administrativní kroky bude potřeba učinit?
- Jak bude s institucí praxe navázán kontakt?

Výběr instituce praxe

Z hlediska naplnění cílů praxe v jednotlivých ročnících/studijních obdobích je třeba vybrat co nejpečlivěji konkrétní mateřskou školu nebo jinou instituci praxe, kde budou praxe probíhat. To je prvním předpokladem, aby se praktikantovi podařilo dosáhnout co nejlépe cíle praxe.

Možná rizika: v některých případech učitelky MŠ upozorňují na to, že praktikanti si sami snaží sehnat „volnou mateřskou školu“, která je ochotna jim praxi umožnit. Často si ji vybírají podle místa svého bydliště bez jakékoliv koncepce, záměru. Zároveň je ale možné, že tak „objeví“ kvalitní pracoviště na tzv. nedostupném místě, vhodné k dalšímu poskytování pedagogických praxí.

Návrh řešení

Ideálně by měl mít vzdělavatel (vysílající škola) seznam vhodných institucí praxe, se kterými dlouhodobě spolupracuje (mateřských škol, DDM atd.), a měl by požádat jejich vedení (např. ředitelku mateřské školy) o umístění praktikantů. To je možné buď jednorázově – konkrétních praktikantů v konkrétním termínu praxe, nebo vytvořením dlouhodobější spolupráce např. formou smlouvy, ke které se pak uvádějí formou přílohy jednotlivé termíny praxí a jména praktikantů pro konkrétní školní rok, nebo studijní období. Tady by poskytovatelé praxe velmi ocenili možnost domluvit si termíny praxí předem (tj. před zahájením školního roku), domluvit se na konkrétním dnu, kdy budou praktikanti docházet na praxe, nebo na termínu dlouhodobých praxí v průběhu školního roku.

V rámci projektu se podařilo propojit mateřské školy a portál www.prazskeskoly.cz. Mateřská škola jako poskytovatel praxe zde má založen profil jako „Místo praxe“, kam doplňuje informace týkající se podmínek praxe, které má nastaveny, a další informace, např. kontakt na vedoucí praxí. Na tomto portále si tedy mohou vybírat jak praktikanti, tak vzdělavatelé. Pozn.: Předpokládá se, že portál bude fungovat i po ukončení aktivity či projektu iKAP 2-KPRS.

Dlouhodobá smlouva o praxi

Forma dlouhodobého kontraktu/smlouvy se jeví jako optimální pro obě zúčastněné strany. Jsou v ní zakotveny zejména hlavní záměry při realizaci praxí, zodpovědné osoby i obecnější ujednání, týkající se bezpečnosti práce, případně honorování praxí atd.

Pro konkrétní praxi pak již stačí krátká a stručná informace o jménu praktikanta, termínu praxe, studijním zaměření, ročníku a konkrétní požadavky, tj. jak bude praxe probíhat, co se na ní má praktikant naučit, co se od něj očekává.

Jednorázová smlouva o realizaci praxe

Častěji bývá používána jednorázová forma smlouvy o realizaci praxe, která je uzavírána na každou jednotlivou praxi (pro konkrétního praktikanta na konkrétní časové období). Je to forma, která je pro obě strany, tedy vzdělavatele i poskytovatele praxe, časově i administrativně náročná. Někdy mívají na starosti její předávání přímo praktikanti, což může způsobovat problémy. Pro mentory nebývá jednoduché se ve smlouvách jednotlivých škol (vzdělavatelů) zorientovat. V ojedinělých případech se stává, že není před zahájením praxe smlouva vůbec uzavřena, což je legislativně velmi problematické a rizikové.

Jednorázová smlouva má své místo zejména tam, kde praktikant absoluuje praxi v zařízení, které se vzdělavatelem dlouhodobě nespolečně spolupracuje (obvykle v místě bydliště praktikanta), zejména pokud dojíždí do školy ze vzdáleného místa a bude zde po skončení studia hledat pracovní uplatnění.

K navázání kontaktů mezi vzdělavatelem a poskytovatelem praxí může dojít různým způsobem. Vhodnou formou je například požádat o realizaci praxe e-mailem, telefonicky, nebo výše popsanou písemnou formou. Další formou je uzavření **Dohody o provedení práce** s konkrétní učitelkou (mentorem). Podrobněji se této problematice věnuje kapitola 6.

Schůzky k praxím

Mentorky zapojené v projektu uvádějí jako velmi vhodnou formu kontaktu osobní schůzku, kterou svolává vzdělavatel obvykle do prostor své školy. Tam mají možnost si obě strany vzájemně „doladit“ svoje očekávání, domluvit detaily praxí i řešit konkrétní dotazy (např. jak reagovat, pokud praktikant na praxe nedochází včas, neplní zadané úkoly atd.). Na těchto schůzkách lze kromě organizačních informací nastínit i konkrétní pedagogické cíle, ke kterým praktikant na praxi směřuje v jednotlivých ročních/studijních obdobích u daného vzdělavatele. Mentoři by se měli dozvědět základní informace, jaké poznatky praktikant má z jednotlivých

odborných předmětů (zejména z pedagogiky, vývojové psychologie, ale i základů metodik) a na co již může praxe navázat.

Jak připravit praktikanta?

Velmi důležitou součástí přípravy praxí vzdělavatelem je zejména dostatečná informovanost praktikantů. Před zahájením praxe je třeba s nimi provést úvodní seminář praxe. Jeho obsahem by mělo být zejména seznámení s konkrétními cíli a průběhem praxe, projednání organizačních pokynů, tedy jak přesně má praxe probíhat, co si má praktikant v jejím průběhu zaznamenat, jak se má zapojit do práce s dětmi, jaké jsou podmínky hodnocení předmětu (co se hodnotí, co je úkolem) atp.

Cennou zkušeností pro praktikanta bývá i komunikace se zařízením, kam má docházet na praxi. Rozvíjí se tak jeho smysl pro zodpovědnost, pečlivost a komunikační schopnosti.

Pokud již praktikant pracuje samostatně s dětmi, je třeba, aby si osvojil dovednost tvorby vlastní přípravy. To může být součástí teoretické přípravy žáků či studentů (například výuky pedagogiky), někdy se praktikanti učí psát přípravy jako součást teoretické části odborné praxe. Je vhodné, aby si praktikant projednal formu psaní příprav i s mentorem dopředu (ideálně ještě před zahájením praxí).

Riziko: mentorky upozorňují, že někdy jsou požadované formy psaní příprav složité, je v nich zbytečně mnoho cílů a dalších pedagogických kategorií. Praktikant se pak snaží všechny „dodržet a naplnit, chybí mu spontaneita a radost z práce, praktikant přes papír děti skoro nevidí.“

V určité fázi učení může být i vhodné, aby si praktikant uvědomil různé cíle (případně i kompetence), které může aktivitou u dětí naplnit. Jejich opisování by však nemělo být formální. Pokud je jich ale hodně, je možné si vybrat jen některé, na které se praktikant i mentor soustředí, a následně mohou jejich naplnění po aktivitě evaluovat.

Nutné je provést i základní proškolení praktikantů z hlediska BOZP a PO, poskytnout jim informace o způsobu řešení v případě úrazu, stanovit pravidla omlouvání případné nepřítomnosti na praxi atd.

Velmi důležitý je i jakýsi základní „etický kodex“ praktikanta. Mnohdy je třeba praktikantům zdůraznit, jak se na praxi chovat k dospělým i dětem (například povinnost zachovávat mlčenlivost o všech informacích o dětech i jejich rodinách, jednání s rodiči dětí jen po konzultaci s mentorem), objasnit jim zásady spolupráce s mentorkou a ostatními zaměstnanci, případnými dalšími praktikanty a podobně.

Je vhodné tyto informace a pokyny zakotvit do informačního materiálu pro poskytovatele praxí, ale mohou být i součástí portfolia praktikanta, které na začátku praxe projedná s mentorem.

Příloha 8: Aby nám na praxi bylo všem dobře... (aneb co dělat a také co nedělat při praxi)

4.1.2. Mentori (pedagog MŠ, DDM apod.)

Rovněž příprava přijímající instituce praxe je velmi důležitá. V první fázi praktikant obvykle jedná s ředitelem instituce, který zajišťuje pracovní právní stránku praxe. Součástí tohoto setkání může být i podepsání materiálů k dodržování pracovních a dalších podmínek, které poskytovatel praxe od praktikantů vyžaduje.

Příloha 15: Příklad formuláře k podpisu při zahájení praxe

Následně se pak praktikant obvykle kontaktuje s mentorem, kterého vybírá i podle konkrétního zaměření třídy, dosavadních zkušeností praktikanta atd. Pokud poskytovatel přijímá praktikanty dlouhodobě, je tedy „poskytovatelem praxe“ v průběhu celého školního roku, nebo i v průběhu mnoha let, je vhodné, aby měl pro realizace praxí vypracován vlastní systém. V něm je třeba si odpovědět například na následující otázky:

- Kolik praktikantů jsme schopni za školní rok přijmout v jakých dnech? Za jakých podmínek jsme schopni studenty přijmout?
- Které učitelky budou s praktikanty pracovat?
- Kdo bude praktikanty k učitelkám rozdělovat, kdo povede jejich evidenci?
- Jak bude vysílající škola (vzdělavatel) poskytována zpětná vazba?

Doporučení: Instituce poskytující praxi, které jsou zapojeny do tohoto projektu, si vytvořily vlastní akční plány k vedení praxí. V nich navrhly odpovídající opatření, která následně ověřují, případně obměňují podle dalších zkušeností.

Pro příklad uvádíme formulaci některých z návrhů opatření z akčního plánu MŠ:

Opatření č. 5 Evidence praxí a jejich kvalita

- mentor – správa složky s praxemi, kontakty na studenty, evidence hodnocení atp.
- zdokonalování se ve vedení praxí – např. pročtení úvodních dotazníků, výstupy studentů (doporučení a rady), konstruktivní hodnocení výstupů, průběhu praxe a přístupu studentů, motivace

Další příklady práce s akčními plány, tj. formulace opatření ke zlepšení praxí a jejich naplnění, najdete i v **příloze 9: Příklady evaluací akčního plánu** (jak se daří naplňovat některá z navržených opatření).

Příprava konkrétní praxe

Před zahájením každé konkrétní praxe je třeba, aby poskytovatel praxe, tedy obvykle mentor z mateřské školy, měl všechny základní informace, které mu osoba vyřizující praxe předává.

Potřebuje zejména vědět:

- z jaké školy, studijního programu a ročníku praktikant bude (tj. pro jakou profesi je připravován)
- jaká bude délka a organizace praxe – kolik hodin denně bude praxe realizována
- jaké poznatky a dovednosti z výuky i předchozích praxí již praktikant má, na co je možné při praxi navázat
- co se praktikant na praxi má konkrétně naučit, dozvědět, vyzkoušet si atd.
- jaká bude míra jeho zapojení do činnosti s dětmi (hospitace, asistentská činnost, nebo vlastní práce praktikanta s dětmi, tzv. výstupy)
- jakou dokumentaci má praktikant na praxi získat, jaký má mít charakter (osobní záznamy praktikanta, nebo spíše oficiálnější záznam s podpisem mentora)
- jméno kontaktního pracovníka vysílající školy (pro případ dalších dotazů, nebo problémů s praktikantem)
- kontakt na praktikanta v případě jakékoliv nečekané změny, nemoci atd.

První setkání praktikanta s mentorem

Před zahájením praxe je vhodné, aby se praktikant s mentorem osobně sešel. Ve vzájemném rozhovoru si mohou ujasnit, co praktikant od praxe očekává, mentor (učitel/ka) se dozví o jeho dosavadních zkušenostech z praxí, z čeho má praktikant případně obavy, na co se těší... Mohou si udělat plán na jednotlivé dny, domluvit si formy a čas konzultací příprav i rozborů, způsob případného omlouvání z praxe atd. Můžeme zde vycházet ze zmiňovaného Vstupního a evaluačního dotazníku (v příloze 7).

Mentor (učitel/ka) může představit praktikantovi pomůcky a knihy, které má MŠ k dispozici, nabídnout je ke studiu, seznámit jej s třídním vzdělávacím programem (popř. se ŠVP) i konkrétním tematickým blokem, který právě s dětmi realizuje atd.

S ohledem na cíle praxe je třeba vybrat vhodnou učitelku, či jiného pedagoga. Některé učitelky samy výborně pracují s dětmi, ale nedokážou praktikantovi poskytnout vhodnou zpětnou vazbu (například jsou příliš kritické a náročné), praktikanta může nadmíra i dobře míněných připomínek demotivovat. První zkušenost s pedagogem na praxi je nesmírně důležitá, protože mu obvykle vytváří vzor jednání (co a jak se s dětmi dělá či nedělá, jak se s nimi komunikuje, jaká je míra svobodného rozhodování dětí atd.). Často tento prvotní vzor do sebe praktikant „nasává jako houba“ a následně se některých zažitých stereotypů může obtížně zbavovat.

Příklad z praxe: Na supervizi po skončení praxe vyprávěla studentka svůj zážitek: „Paní učitelka mi doporučila, ať s dětmi moc nediskutuji, jsem na ně přísnější, jinak by byly potom rozmazlené a neposlouchaly by mne... Líbilo se mi, že ji děti opravdu poslouchaly na slovo, ve třídě bylo stále ticho a chtěla bych se to také naučit“. Těžko se pak jiné učitelce či tutorovi bude vysvětlovat, že smyslem předškolního vzdělávání není výchova co nejposlušnějších dětí...

Rovněž kontakt praktikanta s mentorem ve třídě je velmi důležitý. Každá třída funguje jako malá sociální skupina se svými specifickými pravidly a praktikant by je neměl svým příchodem narušit. Je třeba, aby dokázal postihnout, jak funguje organizace dne v konkrétní třídě, a přizpůsobit se tomu (například jak jsou děti zvyklé organizovat svoje aktivity, zda a jak se obsluhují samostatně při jídle, do jaké míry jsou schopny po sobě uklízet hračky atd.). Zjistí, jak děti mezi sebou komunikují, jak se řeší případné konflikty atd. Proto je v prvních dnech ideální, když praktikant co nejvíce sleduje dění ve třídě, „nasává její atmosféru“, snaží se do ní zapojit. Může si dělat poznámky a později s učitelkou ještě probrat, co mu není jasné, zeptat se na jednotlivé situace, organizaci, důvody, děti atp. Někdy nějaké věci samy vyplynou a často se dostaví AHA moment, který je významným podporovatelem učení.

Na příchod praktikanta by měly být připravené i děti. Je třeba jim sdělit, že od konkrétního dne bude do jejich třídy chodit nová paní učitelka či pan učitel, a říci jeho jméno, domluvit, jak ho budou oslovovat i jak bude jeho účast ve třídě probíhat.

V den zahájení praxe může učitelka představit praktikanta dětem například v době ranního kroužku, děti mu také řeknou svoje jména. Při prvních pedagogických pokusech učitelka postupně praktikanta „vtahuje do děje“ vlídným slovem.

Příklad: „Děti teď ukažte paní učitelce Janě, jak si půjčujete časopisy a knížky, když se ukládáte na lehátka. Třeba vám pak z některé přečte pohádku.“

Aby se praktikant co nejlépe zapojil do fungování třídy, může učitelka předat i některé kompetence dětem: „Paní učitelka Jana možná ještě nezná všechna „naše“ pravidla. Některá jsem jí řekla, ale vy jich znáte hodně. Můžete jí pomoci a vysvětlit, co a jak u nás děláme?“

Praktikant se tak postupně učí zapojit do práce v souladu s pravidly třídy a postupně začíná pracovat i jako druhý pedagog, tj. v týmu. I zde je potřebný individuální přístup ke každému praktikantovi, respektovat jeho možnosti a vycházet z jeho potřeb a ze zaměření jeho studijního oboru.

Uvádíme několik námětů od praktikantů, které vyplynuly z kulatého stolu se studenty:

Co by praktikantům nejvíce pomohlo při zahájení praxe:

- při nástupu na praxi by bylo potřeba se seznámit s chodem v mateřské škole i ve třídě, kde bude praxe probíhat – zejména jaká zde mají pravidla chování dětí ve třídě, na zahradě apod.
- mít možnost seznámit se s prostorovým a materiálním vybavením mateřské školy, jejími pomůckami, knihovnou, domluvit si, co mohou při praxi využívat, kde najdou inspiraci v metodikách atd.
- seznámit se i s ostatním personálem (učitelkami, asistentem, kuchařkami atd.), ale také s dětmi
- mít možnost seznámit se se školním vzdělávacím programem a třídním vzdělávacím programem i další dokumentací třídy a školy

- paní učitelka by mohla ukázat vzor vlastní přípravy, tematického bloku a nabídnout, co z něj praktikant může vyzkoušet
- mít možnost si občas vybrat věkovou skupinu dětí, kde budou na praxi (poznat i práci s mladšími dětmi, nejen s předškoláky)
- seznámit rodiče s přítomností praktikanta
- upozornit na případné vzdělávací problémy některých dětí (ale ne „škatulkování“ předem), spíše vědět, že tyto děti mohou reagovat trochu jinak než ostatní

Podobné názory zazněly i na školení mentorů, které se zabývalo optimálními podmínkami přípravy a realizace praxí. Jedním z podnětů, který z něj vzešel, bylo zejména vytvoření bezpečného a pohodového prostředí pro všechny zúčastněné – tedy pro praktikanta, mentora a pochopitelně pro děti.

Bezpečí a pohoda pro všechny a jak tomu napomoci

- začít vlídným přivítáním
- zajistit fyzickou pohodu (například hned na začátku praxe ukázat, kam si může praktikant odložit své věci, kde se může napít, kde je toaleta apod.)
- umožnit praktikantovi zažít pocit vlídného přijetí a ubezpečit ho o případné pomoci v pedagogických začátcích („žádný učený z nebe nespadol a i chyba je cesta, jak se učit dál...“)
- otevřená a přátelská komunikace (mentor dokáže formulovat svoje požadavky na praktikanta, ale respektovat i jeho názory), není v roli nadřízeného, ale spíše zkušenějšího kolegy
- mentor by neměl předjímat negativní scénáře, nebo dělat předčasné závěry

První dojem je důležitý

Velmi důležitý je vliv prvního dojmu, který celý vztah ovlivní – jak pozitivně, tak někdy i negativně.

Příklad: Do školy, která vyslala praktikanta na praxi, volala rozlobená paní učitelka: „Ta Vaše studentka mi vůbec nedala pokyny, ona neví, co to je... Co s ní mám dělat? Je úplně nemožná...“ Teprve následný rozhovor vysvětlil, že se jedná o materiál „Informace a pokyny k praxi“, které praktikantka měla, ale v okamžiku rozhovoru si na jejich název nevzpomněla. I když se jednalo o studentku velmi svědomitou a pečlivou, která na předcházejících praxích měla velmi dobré výsledky, najednou nedokázala s dětmi pracovat, na praxe se bála přijít. Nakonec nezbylo jiné řešení než praxi přesunout na jiné pracoviště, kde již bylo vše v pořádku.

Také je třeba předem nepředjímat případné negativní zkušenosti (například z minulých praxí).

Příklad: Zahraniční studentka absolvovala praxi i ve třídě, kde byla dětem věnována logopedická péče. Její součástí bylo procvičování výslovnosti pomocí obrázků. Studentka během práce učitelky vůbec neodložila mobil. Učitelce připadalo, že se vůbec nevěnuje sledování její práce s dětmi, ale jen „mobiluje“. Už se chystala na to zareagovat při následném rozboru, když studentka sama přišla s dotazem: „Prosím, jak se česky pojmenuje tenhle obrázek? Já jsem si ta česká slovíčka dávala do vyhledávače a tohle jsem tam nenašla...“

Proto jsme v rámci projektu vytvořili pro mentorky jednoduchý materiál „Jak být dobrým mentorem“, kde jsou základní principy práce s praktikantem shrnuty. Vycházejí z Maslowovy teorie naplňování potřeb a umožní mentorovi stanovit si nejdůležitější momenty při práci s praktikantem, aby se dařilo praxi co nejlépe naplňovat.

Příloha 10: Jak být dobrým mentorem... aneb co nejvíce pomáhá praktikantům ke zvládnutí praxí

Příprava rodičů

Na realizaci praxe je vhodné připravit i rodiče dětí (například informací na třídní schůzce). Pokud bude praktikant pořizovat fotografie dětí nebo videonahrávky z praxí, je třeba si vyžádat písemný souhlas rodičů. S praktikantem

je možné se domluvit i na využívání „školového“ mobilu/fotoaparátu a poté zveřejnění na veřejné síti školy (pokud ji má), z níž si praktikant může sám stahovat fotografie a použít je s řádným uvedením zdroje.

Při opakovaných praxích je možné například používat informační tabulku ve vestibulu Vaší školy, nebo přímo před třídou.

Příklad:

<p>MŠ jako místo odborné praxe</p> <p>Praxe probíhá v:</p> <p>Třída:</p> <p>Mentor/ka:</p> <p>Praktikant/ka:</p> <p>Délka praxe: / den v týdnu:</p> <p>Děti se mohou těšit na</p>

Tím dostávají i rodiče informaci, že s dětmi (např. ve třídě jejich dítěte) pracuje praktikant a mohou na to děti připravit, případně na některé situace zareagovat.

4.1.3. Praktikanti

Rovněž praktikant by se měl na praxi co nejlépe připravit. Před vlastní praxí by si měl zjistit o instituci praxe co nejvíce informací (najít si je na webových stránkách školy, prostudovat si základní koncepci, případně si pročíst ŠVP). Před setkáním s ředitelkou nebo mentorem by si měl promyslet, čemu nerozumí, na co se potřebuje zeptat.

Na osobní setkání je potřeba se předem objednat (například telefonicky), připravit si k němu všechny materiály, které mu vysílající škola poskytla. Promyslet si, co zejména od této praxe očekává, co se mu zatím příliš nedaří, v čem by potřeboval pomoci. Součástí **přípravy na vlastní práci s dětmi** je i její písemná podoba. Jak psát přípravu, co vše má obsahovat, jak má být podrobná, které pedagogické kategorie musí obsahovat atd., je často předmětem diskusí a každý vzdělavatel řeší tuto otázku poněkud jinak. Podrobněji se touto problematikou budeme zabývat v následujících částech metodiky.

K přípravě praktikanta patří i vyhledání vhodných pomůcek, obrázků, materiálů, které bude v průběhu své práce potřebovat.

4.2. Vlastní průběh praxe

Vlastní průběh praxe je její nejdůležitější částí. Tady nastává jakási „hodina pravdy“, tj. při konkrétních činnostech s dětmi si praktikant ověří, do jaké míry jeho představy, očekávání a plány odpovídají skutečnosti. Velmi důležitá je tato část i pro vzdělavatele, který má možnost si ověřit, jak efektivní je jeho dosavadní vzdělávání, tedy zda praktikanti jsou „vyzbrojeni“ potřebnými dovednostmi, vědomostmi i postoji.

4.2.1. Vzdělavatelé

Zástupce vzdělavatele, tj. vyučující praxe (tutor) nebo jiný pedagog školy, by se měl **co nejvíce snažit o sledování práce praktikanta přímo v instituci praxe**. To mu poskytne cenné informace, co se praktikantovi při praxi daří či nedaří, na co se více zaměřit atd. Proto je ideální alespoň jednou za praxi praktikanta navštívit, sledovat jeho práci s dětmi. To poskytne možnost prodiskutovat s učitelkou, jak je s praktikantem spokojená, porovnat

případně stanoviska k některým otázkám z pohledu poskytovatele praxe (mateřské školy/DDM aj.) a vzdělavatele.

Tutor může také sledovat, jak vyhovuje způsob psaní příprav, jak funkční jsou záznamy praktikanta v portfoliu praxe, jak je metodicky připraven atd. Osobní návštěva lépe umožní i řešení případných problémů s praktikantem (pozdní příchody, absenci na praxi atd.). Pokud není osobní návštěva možná, je vhodné do instituce praxe alespoň zatelefonovat.

O návštěvě na praxi nebo telefonickém rozhovoru je dobré si pořídit stručný záznam, který pak může být podkladem pro závěrečné setkání po praxi, pro hodnocení a klasifikaci praktikanta, ale i pro dlouhodobější sledování kvality praxí a navrhování případných úprav v rámci vzdělávacího oboru.

K záznamu sledování může tutor použít např. formu škálování, ze které je patrné, které kompetence praktikant již má vytvořeny i na co je třeba se více zaměřit. Příklad tohoto záznamu si každý vzdělavatel může upravit podle vlastních potřeb – i pro jednotlivé vzdělávací programy, ročníky atd. tak, aby co nejlépe odpovídal cílům a pojetí praxe.

Příloha 11: Příklad možného záznamu o praxi – tutor

4.2.2. Mentoři (pedagog v MŠ, DDM apod.)

Role mentora (obvykle učitele/učitelky MŠ) v průběhu praxe je z hlediska dalšího profesního vývoje praktikanta, budoucího pedagoga, zásadní. Jak již bylo řečeno, je mu přirozeným vzorem při práci s dětmi a pomáhá mu se základní orientací v této profesi. Mentor rozhoduje, jak a čím se praktikant do aktivit s dětmi zapojí, pomáhá mu zvládat náročnější situace, podporuje jej a poskytuje zpětnou vazbu. Seznamuje praktikanta s jednotlivými dětmi a jejich specifiky. Poskytuje mu vhled do základní dokumentace třídy i školy, seznamuje jej s pedagogickou diagnostikou a jejím využitím atd.

Součástí domluvy mezi mentorem a praktikantem by mělo být i to, co se bude dít, když se nedaří (například děti nereagují na pokyn, divočí, praktikant je nezvládá...), kdy už mentor pomůže a zasáhne, kdy jen poradí (šeptem, aby děti nevěděly) a praktikant pak podle toho jedná. Dobré je, pokud si praktikant s mentorem domluví nějaké gesto, slovo, kdy už potřebuje jeho pomoc a mentor si nenápadně děti „převezme“.

Je důležité si uvědomit, že praktikanti docházející na praxi jsou v procesu učení. Dělalí chyby a učí se z nich, jsou rádi za konstruktivní hodnocení (posune je více, než „to bylo dobrý“). Každodenním hodnocením práce praktikanta mentorem a možnostmi záznamů o jejím průběhu se podrobněji zabývá kapitola 4.3. Hodnocení praxí. Vhodnou motivací pro další praxi může být i písemné poděkování praktikantovi, které mu mateřská škola na závěr praxe předá.

Příloha 16: Poděkování za praxi praktikantovi

Děti ve třídě, kde probíhá praxe

I při realizaci praxe je důležité respektovat potřeby a zájem předškolních dětí, se kterými praktikant pracuje. Základní povinností učitele/učitelky (i když je zároveň v roli mentora) je zajistit kvalitní vzdělávání předškolních dětí ve své třídě, pohodu a bezpečí dětí. Proto je právem (i povinností) vyučujícího organizovat praxi tak, aby tato podmínka byla naplněna. Důležité je například respektovat adaptační období dětí, jejich potřebu mít „svoji“ učitelku vždy přítomnou atd.

4.2.3. Praktikanti

I pro praktikanta je vlastní průběh praxe její nejdůležitější součástí. Tady si v reálné situaci ověří, zda jeho představy odpovídají skutečnosti (obvykle si uvědomí, že tato práce je mnohem náročnější, než si ji představoval), zda si tuto práci zamiluje a bude chtít v ní pokračovat, nebo zda svoji profesní dráhu bude chtít změnit.

Pokud ke své praxi přistupuje opravdu zodpovědně a snaží se na ni co nejlépe připravit, je důležité, aby praxi prožíval co NEJPOZITIVNĚJI, MĚL Z NÍ RADOST A RADOST MĚLY I DĚTI.

V průběhu praxe by měl být praktikant co neaktivnější, snažit se navázat kontakt s dětmi, pomáhat, kde je to třeba. Měl by nasávat z atmosféry, „co se dá“ – snažit se využít při praxi co nejvíce příležitostí. Pokud mu to bude nabídnuto, může se zúčastnit pedagogické porady, akce s rodiči atp. a využít dalších zkušeností.

Posloupnost náročnosti

Jak již bylo řečeno, první dny praxe praktikant obvykle spíše sleduje učitelku při práci a jeho role je zejména asistentská. Postupně si zkouší některé aktivity s dětmi již samostatně. Pokud to je možné, měl by začít činností, kterou sám dobře ovládá, má z ní radost a baví ho dělat s dětmi. Může s malou skupinkou dětí při ranních aktivitách něco nakreslit či vymodelovat. Při pobytu venku si s nimi zahrát s míčem, zapojit se do hry na pískovišti. Pokud má rád hudební aktivity, může jim zazpívat ukolébavku nebo zahrát na kytaru při ukládání na lehátko. Pro děti je to veliké zpestření a praktikant získává první pozitivní zpětné vazby – děti jej ocení a chtějí aktivity opakovat. Tyto činnosti se mohou stát i jakýmsi rituálem pro celou skupinu („zítra zase přijde pan učitel Petr, zahraje si s kluky fotbal a možná nám i zahraje něco nového na kytaru“). Často, není třeba velkých gest, děti ocení i diskuzi o jejich oblíbeném tématu, nejčerstvějším zážitku nebo jenom zúčastněné naslouchání řeči dítěte.

Teprve následně si může praktikant zkusit některé činnosti, které má učitelka v nabídce ve svém tematickém bloku. Zpočátku třeba jako individuální práci s malou skupinkou, později i s více dětmi. Postupně se snaží o zvládnutí dvou až tří na sebe navazujících činností (například vytvořit nabídku hry, která se vztahuje k tématu, cvičení s obdobnou motivací a následně řízenou činnost, která tematicky navazuje). Pokud je na praxi více praktikantů najednou, je možné pracovat i v týmu – vzájemně si pomáhat – například jeden praktikant vede ranní cvičení, druhý prochází mezi dětmi a opravuje provádění cviků. Společně mohou praktikanti naplánovat aktivity tak, aby navazovaly a dohromady směřovaly ke konkrétním vzdělávacím cílům – obdobně jako spolupracují učitelky na třídě.

Jak již bylo řečeno, hlavní činností mateřské školy je vzdělávání dětí předškolního věku. Vedení praxí je jakási nástavba. Často však kromě toho, že praxe rozvíjí studenta, obohatí přítomnost studenta i děti, učitele, popřípadě mentory. Může to být například nová dovednost, nebo zajímavý koníček, které mohou praktikanti dětem předvést.

V následujících praxích má praktikant na starosti již všechny aktivity s dětmi, včetně režimových (organizaci svačiny, oblékání na pobyt venku atd.). Je nutné, aby si uvědomil, že práce učitelky není jen řízená pedagogická činnost, ale na děti působí v průběhu celého dne. Stále však realizuje činnosti, které naplánovala učitelka (i když je praktikant pochopitelně může doplnit, obměnit atd.), ale hlavní rámec tematického bloku vychází z TVP.

Nejnáročnější etapou pak je, když si praktikant již samostatně tvoří vlastní tematický blok, naplní jej odpovídajícími činnostmi, které dětem nabídne, dokáže formulovat i cíle nebo očekávané výstupy k nim a následně si jejich průběh zhodnotí. Mnohé z následujících podnětů k praxi zformulovali i sami studenti u kulatého stolu k praxi:

Co by v průběhu praxe praktikanti nejvíce ocenili:

- učitel by měl být oporou, motivací pro praktikanta, důležitá je jeho osobnost, měl by být příkladem
- důležitá je každodenní konzultace „výstupů“ (příprav před výstupem a hodnocení po něm)

- dopomoc mentora při práci s portfoliem (umožnit praktikantům získat informace k vyplnění některých jeho částí)
- mentor by vždy měl být přítomný při „výstupech“ praktikanta po celou jejich dobu (zaznělo zde, že někdy to tak bohužel není)
- každodenní hodnocení by mělo být konkrétní, ocenit pozitiva, pojmenovat i nedostatky (nejen říci “bylo to celkem dobré”)
- umožnit praktikantovi zapojení do běžných režimových činností, tedy jeho aktivita nekončí „výstupem“. Ideálně umožnit účastnit se i dalších akcí MŠ – například plavání, výletů, dne otevřených dveří atd.
- velmi důležitá je rovnocenná komunikace mezi učitelkou a praktikantem (neshazovat autoritu praktikanta, zejména před dětmi)
- zbytečně do „výstupů“ nezasahovat, pokud to lze, nechat praktikanta vyřešit i složitější situace

Záznamy z praxí, přípravy a jejich formy

Většina vzdělavatelů požaduje od praktikantů z praxe různé písemné záznamy. Jejich obsah a struktura se v různých typech škol výrazně liší. Obecně by záznamy měly být stručné, funkční a měly by mít vypovídající hodnotu, tedy ze záznamu by mělo být jasné, co, proč a jak bude praktikant s dětmi dělat a umožnit následné zhodnocení průběhu praxe.

Podle typu vzdělávacího programu a ročníku mají záznamy z praxí či písemné přípravy různý charakter:

- vlastní pozorování praktikanta, záznam jeho postřehů, názorů či intuitivní formulace cílů práce učitelky
- záznam podle dané osnovy, sledování konkrétních pedagogických jevů, například sledování her chlapců a dívek, komunikace mezi dětmi, řešení případných konfliktů, popis struktury ranního kroužku atd.
- písemná příprava na práci s dětmi podle vzoru (zadání) vzdělavatele. Zde se obvykle kromě podrobného popisu aktivit vyskytují i různé pedagogické kategorie, které se vyskytují v RVP PV a o jejichž rozvíjení v činnostech u dětí praktikant usiluje. Obvykle jsou to cíle opisované ze vzdělávacích oblastí, někdy i očekávané výstupy z materiálů Konkretizované očekávané výstupy (tzv. KOVY), případně navíc i vypsání klíčové kompetence, které mají být u dětí rozvíjeny, viz (RVP PV, s. 11–13).

Riziko: mentoři upozorňují na skutečnost, že někdy právě snaha napsat a realizovat takto detailně propracovanou přípravu může být pro praktikanta stresující, praktikant se snaží pak vše dodržet, naplnit a zbytečně spěchá na sebe i na děti.

Jak podrobná a detailně rozpracovaná by příprava na práci s dětmi měla být, není nikde stanoveno. V zásadě by měla vést praktikanta k promyšlení otázek, CO, PROČ a JAK bude s dětmi dělat. Může vzdělavateli poskytnout i důkaz, že se praktikant orientuje v RVP PV a dokáže v souladu s ním plánovat a pracovat s dětmi. Vždy by měla vycházet z plánování pro konkrétní třídu, tedy z tematického bloku v rámci třídního (školního) vzdělávacího programu. S orientací, co již děti znají, na co může praktikant navázat atd., by měla pomoci mentorka. Mělo by ale jít o nabídku činností, ze které si děti (ale i praktikant) může vybrat, nikoliv o povinnost vše napsané a naplánované „splnit“. Nejpodstatnější body, které by si měl praktikant promyslet a napsat do své přípravy uvádí **příloha 14**: Co by měla obsahovat příprava pro práci s dětmi.

Přípravu je třeba s mentorem (obvykle učitelkou v MŠ) před prací s dětmi prokonzultovat. Konzultace by měla proběhnout před vlastní prací s dětmi. Při průběžné praxi, tj. praxi, která probíhá jen jeden den v týdnu, ji poslat mentorovi minimálně dva dny předem. Ten ji zhodnotí a případně doporučí změny, které reagují na předchozí zkušenosti dětí. Praktikant pak může navázat na to, co děti v uplynulých dnech již dělaly, co se jim dařilo, co je třeba procvičit atd. Na dlouhodobé (souvislé) praxi se osvědčilo, když si praktikant domluví základní rámec pro

práci na druhý den po skončení své praxe, napíše si ji doma a ráno ji pak učitelce (mentorovi) ještě ukáže, případně doladí detaily. Konkrétní podoba konzultací je pochopitelně na domluvě mezi praktikantem a mentorem.

Výše uvedené záznamy si praktikanti obvykle shromažďují do jednoho materiálu. Jejich názvy jsou různorodé (portfolio praxe, pedagogický deník a jiné). Osvědčilo se vkládat si jednotlivé materiály do tzv. euro obalů, které si praktikant zakládá do kroužkových desek. Součástí tohoto materiálu mohou být i náměty na aktivity dětí (rozpracované cviky na ranní cvičení, hry, říkadla, výtvarné náměty aj.), které může použít jako přílohy i k více praxím a nemusí je do příprav přepisovat. Významem a možnou strukturou portfolia (deníku praxe) se podrobněji zabývá 5. kapitola.

4.3. Hodnocení praxí

Efektivita praxí je výrazně ovlivněna **poskytováním kvalitní zpětné vazby**, ze které praktikant chápe, co se mu v praxi daří, co se mu příliš nedaří a jak by bylo možné aktivitu příště obměnit. Toto zpětnou vazbu mu poskytuje v první řadě mentor (učitel/ka), často i spolužáci na praxi. Velmi významná je zpětná vazba a následné hodnocení, které praktikantovi poskytuje jeho tutor – vyučující praxe z vysílající školy. V této kapitole se budeme zabývat všemi těmito aktéry. V neposlední řadě je důležité využít i zpětné vazby od dětí, nechat je sdělit, co je zaujalo, co by si rády zkusily znovu.

4.3.1. Vzdělavatelé

Nejčastější **formou poskytování zpětné vazby**, kterou využívá vzdělavatel, bývá **supervizní pohovor** tutora s praktikantem po skončení praxí. Podkladem k němu je obvykle studium portfolia (pedagogického deníku) z praxe, rozhovor s praktikantem, případně i zjištění, která vyplynula z návštěvy vyučujícího (tutora) v instituci praxe.

Při návštěvě a sledování praktikanta tutorem je třeba vzít v úvahu, že přítomnost tutora bývá jen občasná, protože v průběhu roku navštěvuje praktikanty v různých institucích. Znamená to, že sleduje praktikanta v situaci, která může jeho práci s dětmi ovlivnit (někdo má větší trému, bojí se, že „se nezadaří“). Zároveň ale poskytuje osobní návštěva tutora v instituci praxe významnou možnost vzájemné konzultace s mentorem, sladění očekávání i nároků na praktikanta i porovnání kvality práce jednotlivých praktikantů.

Některé školy využívají i **videozáznam z praxe**, který si praktikant (po souhlasu instituce praxe) nechá natočit a slouží ke zhodnocení praxe v konkrétní části jejího průběhu.

Velmi důležité je i využití **záznamu Hodnocení praktikanta**, které obvykle na závěr praxe mentor vyplní. Ne vždy je však toto hodnocení objektivní (někdy bývá pozitivnější, než je realita, protože mentor (učitel/ka MŠ) nechce praktikantovi „ublížit“). I tady jsou formy hodnocení různé, obvykle se na bodové škále hodnotí základní kompetence praktikanta, jeho přístup k práci, k dětem atd.

Sociální role, ve které se praktikant nachází v době praxe, může být poměrně jiná než jeho role žáka či studenta. Proto je od vyučujících školy (zejména tutorů) vhodné věnovat přechodu mezi oběma rolemi dostatek pozornosti a umožnit praktikantům přiměřenou formu reflexe jejich prožitků.

Příloha 17: Výtvarná sebereflexe prožitků z praxí

Z konzultací akčních plánů vyplynulo, že by bylo vhodné doplnit záznamy Hodnocení praktikanta mentorem ještě o poznámku k vysílající škole. Tady by mentor mohl bezprostředně reagovat na konkrétní problémy a zjištění a vysílající škole přinést důležitou zpětnou vazbu.

Rovněž by poskytovatelé praxe uvítali zpětnou vazbu, jak praktikanti (ale třeba i vysílající škola) praxe u nich hodnotí. Kromě poděkování za práci s praktikanty by zde mohlo zaznít například zobecnění, co vysílající škola oceňuje, co jí vyhovuje, případně co by bylo možné upravit.

Z dlouhodobého hlediska je velmi důležité pravidelné hodnocení probíhajících praxí v rámci jednotlivých studijních oborů. Jejich závěry mohou vést i k úpravám ŠVP nebo akreditací, například k menší změně v obsahu praxí atd.

Výhledově by bylo dobré i zpracovat pro všechny vzdělavatele minimální standard, který by například uváděl minimální počet hodin praxe, který musí praktikant absolvovat, základní dovednosti a kompetence, které musí prokázat.

4.3.2. Mentoři (pedagog MŠ, DDM apod.)

Každodenní rozhovor (rozbor praxe)

Za nejdůležitější formu hodnocení obvykle považují praktikanti **každodenní hodnotící rozhovor** (tzv. „rozbor“) s mentorem (učitelkou MŠ/DDM) bezprostředně po skončení jejich práce s dětmi. Pro tento rozhovor je třeba mít klid a dostatek času. V ideálním případě je dobré jej řešit v době, kdy děti již převzala jiná učitelka a také praktikant nemusí pospíchat zpět do své školy, například na odpolední vyučování.

Kromě poskytování zpětné vazby (co se nejvíce podařilo, co by bylo možné změnit, vylepšit aj.) je hodnotící rozhovor i **formou nezbytné podpory**, pokud praktikant je k sobě příliš kritický a má pocit selhání.

Jak tento rozhovor vést, jaké použít formulace? Tady hodně pomáhá vzpomenout si na vlastní pedagogické začátky a začít zejména od pozitivních postřehů (Co bych já chtěla slyšet, jako motivaci k další práci?). Nejdříve je vhodné popsat momenty, kdy byla ve třídě pozitivní atmosféra, děti i praktikanti si činnosti užívali, prožívali radost a třeba i humor. Pokud se hned zaměříme na sledování všech cílů a dalších kategorií z příprav, pojmenování všech opomenutí a chyb, radost z práce se obvykle vytrácí a motivace pro další práci klesá. Je vhodné pozitivně ukončit i hodnocení podle metody plus, mínus, plus, tedy na jedno negativní sdělení použít dvě pozitivní – obvykle na zahájení a na ukončení rozhovoru.

Moc hezky tento moment zformulovala Eva Svobodová, vyučující praxe z JČU: Když ze studenta kape zodpovědnost, aby vše přesně udělal podle přípravy, chybí mu radost z práce. A KDE NENÍ RADOST UČITELE, TĚŽKO BUDE RADOSTNÉ A SPOKOJENÉ DÍTĚ!

Postup při rozboru

Při vlastním rozhovoru je vhodné nejdříve dát prostor pro vlastní vyjádření praktikantovi. Může začít jednoduchým popisem (co se dělo, čeho si u dětí všiml, jaké byly reakce dětí). Pak navázat vlastní sebereflexí – jak se při praxi cítil, co se mu zdálo přínosné. Potom se můžeme zaměřit na situace, které nebyly úplně ideální a společně s mentorem hledat cesty, co a jak by bylo možné udělat příště jinak.

Pro záznam z pozorování praktikanta je možné využít strukturovaný materiál, který vznikl jako jeden z materiálů seminářů pro mentory, viz **příloha 12**: Příklad možného záznamu o praxi – mentor.

Z rozhovoru si praktikant obvykle udělá záznam do svého portfolia (deníku praxe) a závěry by se měly stát podnětem pro zlepšení jeho práce v následujících dnech. Proto by doporučení měla být co nejkonkrétnější a kontrolovatelná (například: před odchodem ze zahrady nezapomenout spočítat všechny děti, na cvičení otevřít okno atd.). Vhodné je i využívat hodnocení dětmi, ty mohou samy říci, co se jim dnes nejvíce líbilo, co si chtějí příště zopakovat. To bývá pro praktikanta největším povzbuzením, ujištěním, že se mu daří.

Závěrečné hodnocení

Závěrečné hodnocení praxe obvykle probíhá formou pohovoru s mentorem, ten pak vyplní hodnotící formulář pro vysílající školu. I tyto formuláře mohou mít různý charakter a obsah. V zásadě platí, že by neměly být příliš rozsáhlé a zbytečně mentora zatěžovat. I tady by se na jejich vypracování měl podílet i praktikant, aby hodnotící závěry vycházely i z jeho pocitů a postojů. Potom je obvykle vnímá jako přínosné, nikoliv jako zbytečnou, či snad dokonce nespravedlivou kritiku.

4.3.3. Praktikanti

Sebehodnocení a vlastní sebereflexe je velmi důležitou součástí kompetencí pedagoga. Proto by bylo vhodné, aby si praktikant kromě společné reflexe praxe s mentorem vytvářel i vlastní hodnocení. Na něm si může sledovat, co a jak se mu na praxi daří, a učit se plánovat další profesní rozvoj. K tomu může například sloužit 2. část Vstupního a evaluačního dotazníku (**Příloha 7** – 2. část).

Jak si ukončení praxe představují studenti?

Záznam z kulatého stolu se studenty

- udělat si dost času na závěrečné hodnocení, zhodnotit, co se podařilo, kde vidí mentor prostor pro zlepšení, navrhnout jiné možnosti řešení situací
- mít čas na rozloučení s dětmi i učitelkou
- mít prostor pro hodnocení od dětí (co se jim líbilo, co se naučily)

Jinou formou sebereflexe může být například tabulka, ve které si praktikant/ka zaznamenává úroveň svých profesních pokroků na jednotlivých praxích, viz **příloha 13**: Příklad možného záznamu – Sebereflexe praktikanta.

Záznam ze sledování je v tomto případě anonymní (místo podpisu si jej každý praktikant označil vlastní značkou). Také jednotlivé praxe v průběhu studia měly různá označení – například praxe v 1. ročníku byla označena kolečkem, další praxe hvězdičku atd. Ze záznamů pak bylo zřejmé, jak praktikant sám sebe na jednotlivých praxích hodnotil. Tutor (vyučující praxe) si po skončení praxe může od všech studentů záznamy vždy krátkodobě vybrat, případně si je okopírovat a prostudovat. Z jejich hodnocení má možnost sledovat, co se praktikantům ve většině případů daří a co naopak většině dělá problémy. Na zjištění může navázat na supervizním semináři po praxi, dát praktikantům další prostor pro vyjádření a případně se na problémové okruhy zaměřit při další výuce. I tyto dotazníky mohou tvořit součást portfolia, o kterém bude podrobněji pojednáno v kapitole 5.

5. PORTFOLIO PRAXE, PEDAGOGICKÝ DENÍK

Pro záznamy z praxí, které si dělají praktikanti, používají jednotliví vzdělavatelé různé názvy – portfolio praxe, pedagogický deník atd.

5.1. Co je smyslem záznamů

Obecně **profesní portfolio shromažďuje důkazy o profesních kompetencích pracovníka**, které si v průběhu své profesní dráhy doplňuje (jedná se například o osvědčení z různých seminářů). Je tedy odrazem jeho samotného, je jeho duševním vlastnictvím a je živým dokumentem, který se v průběhu jeho profesní dráhy doplňuje, či redukuje, přeskupuje a mění.

U budoucího předškolního pedagoga zde najdeme záznamy, v jakých institucích a jak dlouho vykonával praxi, co se na ní naučil i do jaké míry je schopen sebereflexe své práce. Může pak být velmi důležitým materiálem například při pohovoru, ve kterém se absolvent školy uchází o pracovní pozici.

Pro vzdělavatele je to velmi důležitý materiál, nad kterým je možné vést po skončení každé praxe závěrečný rozhovor (supervizi). Slouží tedy jako důležitá informace o tom, co vše se praktikant naučil, co mu dělá problémy atd., umožní kontrolu zadaných úkolů i plánování dalších cílů na následující praxe.

5.2. Obsah portfolia

První část portfolia z konkrétní praxe obvykle obsahuje základní informace o institucích praxe (název a adresa instituce praxe, jméno ředitele, délka praxe apod.). Dále pak zde bývá stručná charakteristika instituce praxe (například specifika vzdělávacího programu, charakteristika dětské třídy aj.). Převážně jsou tyto informace vyžadovány i vzdělavateli – jako úkoly pro splnění praktického semináře.

Obvykle tato část obsahuje i poučení o BOZP a PO, případně poučení o mlčenlivosti, se kterými se zde praktikant seznámil. Je vhodné, aby tyto dokumenty byly podepsány jak praktikantem, tak pracovníkem, který je s ním projednal.

V portfoliu si praktikant obvykle schraňuje všechny záznamy z jednotlivých praxí (např. záznamy z vlastního pozorování, přípravy na práci s dětmi i následné hodnocení jejího průběhu, rozbor). Dále pak obsahuje závěrečná hodnocení praxí od mentora. Mohou zde být i osobní postřehy a sebereflexe. Přílohami mohou být další zajímavé materiály, případně i metodické nápady a náměty, které může uvádět jako přílohy k přípravě (není třeba je pak do přípravy opisovat). Mohou zde být i poznámky ze seminářů, z literatury a online zdrojů, které jeho praxi obohacují.

6. LEGISLATIVNÍ ZAKOTVENÍ ODBORNÝCH PRAXÍ

Pedagogická praxe jako významná součást vzdělávání probíhá v souladu s obecně platnými právními normami, zejména Zákoníkem práce, legislativou vztahující se k ochraně zdraví a bezpečnosti a se základními školskými normami.

6.1. Základní legislativa

Základní legislativa odborných praxí vychází ze **Zákona 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)** ve znění pozdějších předpisů.

Problematikou středního odborného vzdělávání se zabývá zejména výše uvedený zákon v § 57 – § 85; v § 57 je to zejména odst. 2, písm. c), dále § 65 odst. 2 a 3. Pro vyšší odborné vzdělání jsou to § 92 – § 107; pro praxi zejména § 96 odst. 2 a 3.

Podrobnější rozpracování těchto zákonů je uvedeno v příslušných vyhláškách MŠMT:

- Pro střední školy je to vyhláška č. 13/2005 Sb., Vyhláška o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů, kde se odborné praxe týká zejména § 12 a § 15.
- Pro vyšší odborné školy je to vyhláška č. 10/2005 Sb., Vyhláška o vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, kde se odbornou praxí zabývá zejména § 3.

K problematice odborných praxí vydalo MŠMT pod č. j. 43674/2015-1 dne 22. dubna 2011 „**Doporučení k zabezpečení jednotného postupu při uzavírání smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách konání praktického vyučování realizovaného na pracovištích fyzických či právnických osob**“. Tento materiál je však zaměřen spíše na praxe realizované v rámci různých učebních oborů a pro pedagogické praxe je možné jej využívat jen okrajově. **Doporučení** je určeno ředitelům středních a vyšších odborných škol, zaměstnavatelům a dále pro informaci odborné veřejnosti, **ale není právně závazné, a tedy i přiložené vzory smluv** (např. vzor Smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování) **slouží pouze jako doporučení** a je třeba při jejich využití respektovat odlišnosti jednotlivých případů a vůli smluvních stran v rámci obecně závazných právních předpisů.

Podrobnější informace a citace z některých právních norem poskytuje **příloha 18: Základní legislativa praxí**.

6.2. Pracovní právní vztahy

Každá praxe by měla být řešena i legislativně. Výjimku mohou tvořit jen jednorázové společné návštěvy skupiny studentů se svým vyučujícím praxe, obvykle formou exkurze nebo hospitace.

Formou legislativního ujednání může být například smlouva o praxi nebo dlouhodobá smlouva, kde jsou specifikovány cíle praxe a základní povinnosti a práva jak vzdělavatele (vysílající školy), tak instituce praxe, případně i praktikanta.

6.3. Ekonomický pohled na praxi

Pokud mentor provádí s praktikantem konzultace jeho příprav a hodnotí rozhovory, je to pro něj další práce nad rámec jeho přímé výchovné práce s dětmi. Bylo by vhodné, aby tato práce byla vysílající školou honorována – například uzavřením Dohody o provedení práce, podle § 75 a násl., zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Problém: Mnozí vzdělavatelé upozorňují na to, že ve svých rozpočtech nemají dostatečnou finanční částku, ze které by bylo možné tyto náklady (jako OON) platit.

Rovněž uzavírání dohod o provedení práce a následné vyplácení těchto financí mentorům za každého praktikanta je pro vysílající školu administrativně velmi náročné, protože se v závislosti na počtu realizovaných praxí jedná i o stovky uzavřených dohod za školní rok. Někteří vzdělavatelé proto praxe nehonorují vůbec.

Bylo by proto vhodné hledat i **jiné možnosti finančního ohodnocení mentorů**. Jednou z možností je úprava platového zařazení mentorů. Mateřská škola může v tomto případě zařadit učitelku, která vede praxi soustavně do vyšší platové třídy (například 10.) a zdůvodnit toto zařazení na základě nařízení vlády č. 222/2010 Sb., tj. Nařízení vlády o katalogu prací ve veřejných službách a správě. Pokud má instituce praxe dostatečné finanční možnosti, mohou mentoři dostat i odměnu za vedení praxe (zejména pokud je tato činnost připravována a vedena zodpovědně – mentor si prohlubuje své vzdělání, navštěvuje semináře, kurzy o nových formách a metodách práce apod.) a přispívá tím i k vyšší kvalitě předškolního vzdělávání ve své škole.

Další možností je **finanční zvýhodnění** zařízení, která provádí tuto činnost opakovaně (získají například certifikát POSKYTOVATEL ODBORNÉ PRAXE) **od zřizovatele**, respektive využitím zvýšení **nenárokových složek mezd od KÚ**. Tato činnost by se mohla vykazovat i ve výroční zprávě. Ředitel/ka by pak využila navýšení nenárokových částek na odměny pro mentory.

Jednou z možností by bylo i fakturování nákladů na realizaci praxí institucí praxe, kterou by zaplatila vysílající organizace (vzdělavatel) jednorázově za celý školní rok. Ani tato forma však neřeší problematiku úplaty za příležitostné, většinou jednorázové praxe.

Kromě finančního ohodnocení mentora je ale možné uvažovat i o jiných možnostech reciprocit mezi vzdělavatelem a institucí praxe. Například studenti školy by mohli zorganizovat pro děti z MŠ sportovní akci, oslavy Dne dětí, zahrát dětem v MŠ divadlo atd.

Tato problematika bude výhledově řešena i legislativně – MŠMT v době vzniku metodiky zpracovalo novelu zákona o pedagogických pracovnících, kterou vláda předložila do poslanecké sněmovny. V této novele se počítá s funkcí „provázející učitel“, jeho role a povinnosti budou v novele specifikovány. Na základě splnění konkrétních podmínek pak má být mentor honorován pravidelným měsíčním příplatkem.

7. DALŠÍ VLIVY A PODNĚTY K REALIZACI PRAXÍ

Pedagogické praxe probíhají obvykle v běžných třídách v mateřské škole nebo jiné instituci praxe (pokud se nejedná o vzdělávání budoucích asistentů pedagoga, kteří mívají praxe i v různých typech speciálních škol). Praktikant se tak setkává s reálnou dětskou skupinou. Složení dětské skupiny může mít zásadní vliv na úspěšný průběh pedagogické praxe, a tím i na motivaci praktikanta k dalšímu zájmu o tuto profesi. Praktikant by měl na praxích získat zkušenost, jak je současné předškolní vzdělávání různorodé, jaké možnosti, ale i problémy se mohou vyskytnout. Při pedagogické praxi je proto vhodné vyzkoušet si práci v různých typech dětských skupin, tedy v homogenní i heterogenní třídě, ve třídě s mladšími dětmi i s dětmi předškolními (5–6 let, případně i dětmi s odkladem povinné školní docházky), ale **také práci v inkluzivní třídě**.

7.1. Praxe v inkluzivní třídě

Co je inkluzivní třída? Čím se může od „běžné“ třídy lišit?

Inkluzi je možné chápat jako vyšší stupeň a cíl integrace, tedy umožňuje vnímat, že každé dítě je individualita a je třeba ho vnímat a respektovat jeho vzdělávací možnosti a potřeby. Do inkluzivní třídy jsou zařazeny všechny děti bez rozdílu, tedy neodděluje se děti se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) od ostatních dětí, ale záměrem je co největší individualizace a diferenciací vzdělávacích možností všech.

Ačkoliv většina praktikantů získává v průběhu studia základní poznatky ze speciální pedagogiky, praxe s dětmi se SVP je pro mnohé z nich novou zkušeností. Je proto velmi důležité, aby mentor základní doporučení a zásady práce s dětmi s různými typy SVP ještě zdůraznil, v praxi ukázal, jak s nimi pracovat, případně i doplnil informace o další podněty.

Přesnou klasifikaci a rozdělení dětí a žáků se SVP najdeme ve školském zákoně a příslušných vyhláškách, ale pro potřeby metodiky se zaměříme jen na několik nejčastějších typů dětí, které obvykle potřebují ze strany pedagoga zvýšenou péči.

V inkluzivních třídách se můžeme setkat s dětmi s různým zdravotním postižením i zdravotním, či sociálním znevýhodněním. Může to být například mentální, zrakové, nebo sluchové postižení, děti s ADHD nebo s projevy poruch autistického spektra, případně s kombinací některých problémů. Často to bývají děti ze slabšího sociokulturního prostředí, nebo děti s odlišným mateřským jazykem. Ve třídě ale mohou být i nadané děti, které rovněž potřebují poněkud specifický přístup.

Pro všechny tyto děti je obvykle zpracován individuální vzdělávací plán (IVP).

V těchto podmínkách to pro pedagoga znamená, že práce s dětmi je velmi flexibilní, neustále se mění, je to do jisté míry nepředvídatelný a otevřený proces.

Proč by měla praxe probíhat i ve třídách, kde dochází k inkluzi? Důvody jsou jednoznačné:

- takto vypadá současná i budoucí mateřská škola a praktikant je připravován na praxi v ní
- praktikant se naučí kooperovat, být součástí týmu

- mentor se rovněž stále učí nové metody, způsoby práce a řešení problémů a praktikant tak může být u tohoto procesu a inspirovat se
- pedagogická praxe není zkouška, ale proces, kde se praktikant učí svoji budoucí profesi
- praxe je obohacující pro všechny zúčastněné, dochází ke sdílení, zkouší nové metody, probíhá reflexe
- praktikant se učí improvizovat, přizpůsobit se a implementovat své teoretické poznatky do praxe

K pedagogické praxi v inkluzivní třídě může docházet pouze, pokud je zachována bezpečnost, a to všech zúčastněných (mentor, praktikant, děti, asistent pedagoga) a pokud se mentor v tomto procesu cítí komfortně a zvládá ho.

Hlavní principy a zásady úspěšně vedené pedagogické praxe v inkluzivní třídě jsou:

- seznámit praktikanta s diagnózou dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (upozornit na rizikové chování dětí, medikace dítěte), seznámit praktikanta s individuálním vzdělávacím plánem dítěte (IVP), či plánem pedagogické podpory dítěte (PLPP), kde jsou specifikovány doporučené metody práce a organizace práce, postavení a kompetence asistenta atd.
- mít možnost „náslechnů“ ve třídě před začátkem praxe („okouknout“ situaci, adaptovat se na třídu) a děti si také musí zvyknout na praktikanta a přijmout ho
- jasně vymezit kompetence mentora, asistenta pedagoga, praktikanta
- i v situaci, kdy již s dětmi pracuje praktikant, je třeba, aby byl mentor po celou dobu praxe ve třídě, stále dohlíží na bezpečnost, předjímá případné krizové momenty a v případě potřeby včas zasahuje (praktikant o tom ví). Je možné si předem domluvit signál při řešení krizových okamžiků
- pokud je situace ve třídě z jakéhokoliv důvodu pro inkludované dítě či zbytek dětské skupiny riziková, umožnit dítěti separaci v klidové místnosti za dohledu asistenta (i s touto skutečností je praktikant předem seznámen)
- velký důraz je kladen na důkladné zpracování praktikantovi přípravy – především na organizaci a metody práce, ve kterých musí zohlednit specifika práce s těmito dětmi, včetně individualizace cílů pro jednotlivé děti

Jednotlivé děti se SVP mohou vyžadovat i konkrétní zásady, postupy a pravidla pedagogické práce.

U dětí s **ADHD** je to například:

- zachovat režim, rituály, domluvená pravidla, stejnou organizaci činností
- nereagovat hned na všechny podněty dítěte, nenechat se „vytočit“
- nesnažit se dítě za každou cenu „vychovat“ a snažit se jej zapojit do společných činností (může aktivitu ostatních jen sledovat, nebo se věnovat vlastní aktivitě)
- hledat vhodné činnosti, metody práce a organizace, volit aktivity, při kterých se skupina dětí tzv. „nerozjede“, předvídat chování dítěte, být připraven na motorický neklid
- pozor na přiměřený fyzický kontakt

U dětí s náznaky **PAS** (poruch autistického spektra) jsou zásady obdobné. Doporučit lze ještě:

- vytvářet klidné prostředí ve třídě
- využívat strukturovaného učení, IT technologie
- reagovat na aktuální stav dítěte – sledovat jeho potřeby (hlad, toaleta, žízeň, únava)

Zvýšenou péčí je třeba věnovat i **dětem nadaným**. Jaké situace a projevy mohou vzniknout u nadaného dítěte?

- často zvládá více činností najednou (i poměrně náročných), ale následkem může být náhlá unavitelnost, motorický neklid, nebo změna nálady
- může se jevit jako „sobecké“ – chce mít praktikanta jen pro sebe, být v každé činnosti vybráno jako první, strhává na sebe pozornost, nechce poslouchat druhé děti

- snaží se prosadit svůj názor, často i na úkor ostatních
- má na vše svůj čas, chce mít vše perfektní a může mít problém s ukončením činnosti
- bývá výrazně kritické vůči sobě i druhým, vybírá si, s kým chce spolupracovat (pokud možno, aby dosáhl co nejlepších výsledků)

Při práci s nadaným dítětem je vhodné dodržovat tyto zásady:

- být dostatečně připravený, pohotový a umět improvizovat
- umět dítě zaujmout, připravit pro ně náročnější podněty a situace, vést dítě k samostatnosti

Často se mohou praktikanti setkat s **dětmi s OMJ** (tj. odlišným mateřským jazykem). I tady je třeba, aby těmto dětem svoji práci přizpůsobili.

Vhodné zásady:

- práce v malých skupinách, či zcela individuální práce
- využití různých interaktivních pomůcek a využití IT technologií

Pokud je to možné, využijeme pedagogické praxe i k předání dalších poznatků a zkušeností, například:

- jak probíhá spolupráce s rodinou
- jak probíhá spolupráce s dalšími institucemi (PPP, SPC, dětská psychiatrie, Nautis, osobní asistent atd.)
- jak vypadá krizový plán MŠ a kdy je vhodné jej využít
- jak je možné zpracovat deník dítěte

Za těchto podmínek je praxe v inkluzivní třídě velkým přínosem jak pro praktikanta, tak často i pro mentora i děti samotné.

7.2 Práce s problémovým praktikantem, žákem, studentem

Důležitým momentem praxe je i řešení situací, kdy se mentor setká s tzv. „problémovým“ praktikantem. Touto problematikou se zabýval jeden ze seminářů pro mentory a téma se projevilo jako poměrně častý jev. Otázky k řešení jsou zejména tyto:

- Jak si udržet motivaci k vedení žáků/studentů na praxi?
- Jak se nenechat odradit nezájmem některých žáků/studentů?
- Na co zaměřit pozorovací schopnosti mentora (čeho si zejména všímat a jak zaznamenávat svoje postřehy)?
- Jaké jsou formy efektivní komunikace s praktikanty?

Kdo je pro mentory problémový praktikant? Co dělá, nebo naopak nedělá? Jaké jsou situace, které mentory demotivují a ztrácejí chuť se praktikantům věnovat?

Jedná se například o tyto situace:

- nedodržuje dohodnutý čas (chodí pozdě, nebo bez omluvy nepřijde vůbec)
- má nevhodný přístup k dětem, je dětem špatným vzorem
- dává najevo nezájem o práci (oznámení typu: na praxi musím, ale stejně tihle práci dělat nechci)
- neschopnost přijmout radu mentora, přehnané sebevědomí (všechno umím, nic se nemusím učit)
- nepřipravenost na práci s dětmi (nemá přípravu, pomůcky atd.)

- má výrazně jiné hodnoty, než jsou předávány dětem v MŠ
- chybí mu pro práci základní předpoklady (empatie, komunikační dovednosti aj.)

Jak by naopak měl vypadat ideální praktikant? Měl by:

- mít rád děti, umět si s nimi hrát
- být spolehlivý, empatický, vnímavý
- být veselý a optimistický
- mít dobrou nápadu, přinášet iniciativu
- dokázat komunikovat s dětmi i dospělými
- mít chuť se učit

Jak tedy reagovat, když se praktikant dlouhodoběji projevuje jako problémový?

Jedním z možných řešení je využití jednoduchého algoritmu řešení problému, postupovat krok po kroku, eliminovat možné důvody problému a postupně se dobrat řešení. Například problém: „praktikant nenosí přípravu“ – důvod spočíval v tom, že si nebyl jistý, jak je správně napsat. Pomoc mentorky spočívala v nabídce: „*první přípravu ti pomohu napsat já, další s tebou upravím a pak už budeš pracovat samostatně*“. Pokud ale nadále problémy přetrvávají, je potřebné se obrátit na vyučujícího praxe z vysílající školy a včas problémy řešit.

Důležitá je zejména **efektivní komunikace** s problémovým praktikantem. Je to významná dovednost mentora – umění sdělit praktikantovi vlastní výhrady k jeho práci, ale nedostat se zároveň do vzájemného konfliktu, který by nic nevyřešil. Vhodné je zejména používat místo hodnocení (obvykle negativního) popisný jazyk. Tedy například „*viděla jsem, že...; překvapilo mne, když...*“. I tady však mentor musí být autentický, měl by vyjádřit i svoje pocity, včetně těch negativních, a říci i případná očekávání. Například „*hodně mne rozladilo, když jsme s Vámi dnes počítali na naší akci a Vy jste bez omluvy nepřišla... Bylo to zklamání pro mne i pro děti. Opravdu bych potřebovala, aby platilo, na čem se domluvíme... Máme na sebe kontakty, tak je třeba případné změny nahlásit co nejdříve, abych s nimi počítala...*“

Sdělit praktikantovi negativní postřeh k jeho práci je možné i metodou pozitivum – kritika – pozitivum. Tedy nejprve říci pozitivní zjištění (*např. cvičení s těmi novými pomůckami od Vás děti dnes moc bavilo*), pak říci svoje výhrady (*jen ty cviky byly hůř vysvětlené a předvedené, některé děti je nezvládly*) a na závěr zase něco pozitivního (*ale při dalším opakování už to půjde určitě lépe*).

Při práci s problémovým praktikantem není možné použít "kouzelné tlačítko", po kterém již bude vše fungovat, ale specifikovat situace, které ještě může zvládnout mentorka (například rozhovorem s praktikantem), a odlišit je od těch, ve kterých je již vhodné se obrátit na vzdělavatele a řešit problémy ve spolupráci s vysílající školou.

7.3. Zřizovatel, rodiče

Jak již bylo řečeno, pokud je MŠ dlouhodobým poskytovatelem praxe, je vhodné o tom informovat zřizovatele, ten by tuto mimořádně záslužnou činnost měl ocenit. Informaci o probíhajících praxích by měli dostat i rodiče dětí, případně další širší veřejnost.

Vždy je třeba si uvědomit, že v centru zájmu všech zúčastněných na praxích, tj. mentora, praktikanta i dalších dospělých, jsou především předškolní děti. Praxe by i pro ně měla být obohacující a příjemná. Budoucím pedagogům by praxe měla vytvořit takové podmínky, aby se z nich mohli stát co nejlepší pedagogové.

8. ZÁVĚR

Moc bychom si přáli, aby mentoři, tutoři i praktikanti našli v této metodice náměty pro zvyšování kvality probíhajících praxí, ale zejména je podnítila k zamyšlení a k vlastním nápadům, které budou co nejvíce vyhovovat právě jim. Věříme, že i s jejich přispěním bude v našich předškolních institucích přibývat kvalitních a motivovaných pedagogů, kteří budou pro předškolní děti vytvářet kvalifikované a láskyplné vzdělávací prostředí.

Za autorský tým

Mgr. Hana Nádvorníková

PŘÍLOHY:

1. Screening praxe – dotazník a vyhodnocení některých částí
2. Seznam vzdělavatelů – SOŠ a VOŠ, zapojených do projektu
3. Seznam poskytovatelů praxe, zapojených do projektu
4. Cíle praxí jednotlivých škol – příklady
5. Příklad opatření z akčního plánu poskytovatele praxí
6. Co by praxe mohla poskytnout v jednotlivých ročnících (závěry ze semináře)
7. Dotazník pro studenty (vstupní a evaluační dotazník při odborné praxi)
8. Aby nám na praxi bylo všem dobře... (aneb co dělat a také co nedělat při praxi)
9. Příklad evaluací akčního plánu
10. Jak být dobrým mentorem
11. Příklad možného záznamu o praxi – tutor
12. Příklad možného záznamu o praxi – mentor
13. Příklad záznamu sebehodnocení studentů po praxi v MŠ
14. Co by měla obsahovat příprava pro práci s dětmi
15. Příklad formuláře k podpisu při zahájení praxe
16. Poděkování za praxi praktikantovi
17. Výtvarná sebereflexe prožitků z praxí
18. Základní legislativa praxí
19. Odkazy na články k projektu

Příloha 1

Screening praxí

V této příloze přinášíme krátké shrnutí závěrů ze screeningu praxí v institucích, které se do projektu zapojily, a výběr toho nejzajímavějšího, co z dotazníku vyplynulo.

Screening proběhl ve 30 institucích, které poskytují praxi žákům a studentům (tj. praktikantům) připravujícím se na práci s dětmi předškolního věku. V představovaném vzorku je zahrnuto celkem 30 institucí, které jsou místem pedagogické praxe. Z toho jsou 3 zařízení soukromá (všechna jsou v rejstříku MŠMT), 2 centra předškolních dětí zřizovaná při DDM Hl. města Prahy, 25 MŠ, jejichž zřizovatelem jsou MČ Prahy (z toho jedna MŠ je zároveň fakultní škola pro studenty VŠ), a jedna je církevní MŠ.

Sběr dat probíhal formou [dotazníkového šetření prostřednictvím Google forms](#), které bylo doplněno strukturovaným rozhovorem mezi mentorem dané organizace a garantem z projektu Ikap2 – KPRS.

Kompletní screening probíhal od září 2021 do prosince 2021, poté následovala 3 společná on-line sdílení s hlavním metodikem projektu a vyhodnocení konkrétních podnětů. Mnohé z nich se pak staly obsahem dalších setkání například „kulatých stolů“, seminářů, workshopů atd.

Dotazník byl rozdělen do čtyř částí.

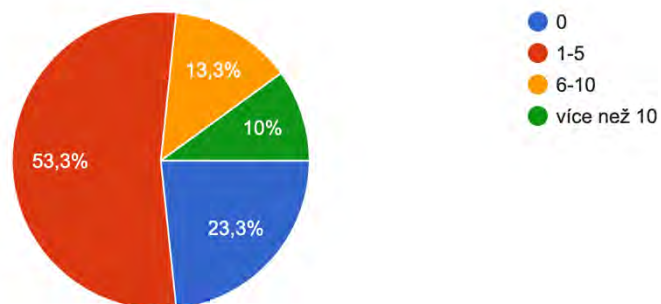
1. část byla zaměřena na **základní informace o instituci, kde praxe probíhá.**
2. část byla zaměřena na **informace o přípravě a průběhu praxí v dané instituci.**
3. část se skládala z **otevřených otázek pro mentora.**
4. část zjišťovala **možnosti zapojení dané instituce do projektu, náměty na zlepšení kvality praxí a možnosti spolupráce s dalšími organizacemi.**

Přehled konkrétních výstupů z dotazníku k vybraným otázkám. Jedná se pouze o výběr několika otázek, z tohoto důvodu na sebe otázky číselně nenavazují. Odpovědi jsou uvedeny, tak, jak odpovídali respondenti.

Otázky zjišťovaly celkový počet praxí, které v institucích probíhaly v průběhu posledních 4 let.

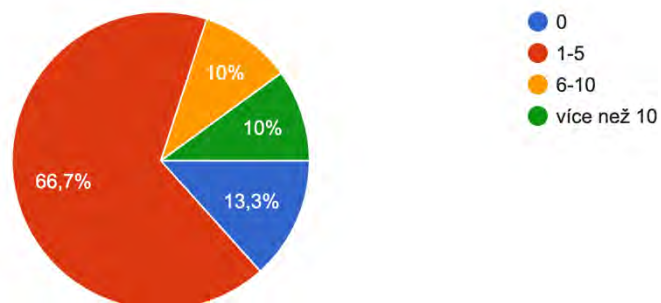
Školní rok 2017 - 2018

30 odpovědí

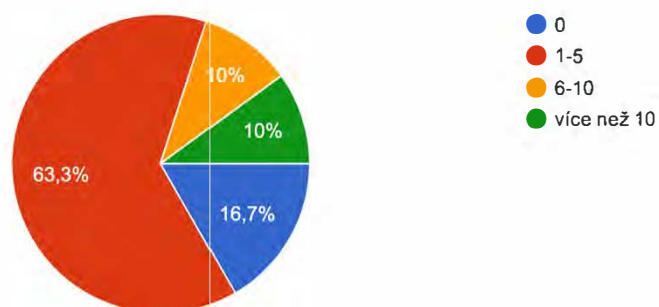
Školní rok 2018 - 2019

30 odpovědí

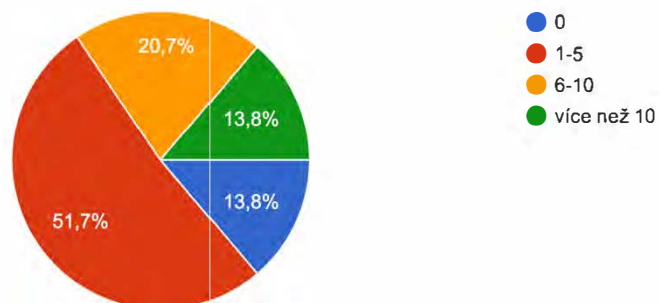
Školní rok 2019 - 2020

30 odpovědí

Školní rok 2020 - 2021

29 odpovědí

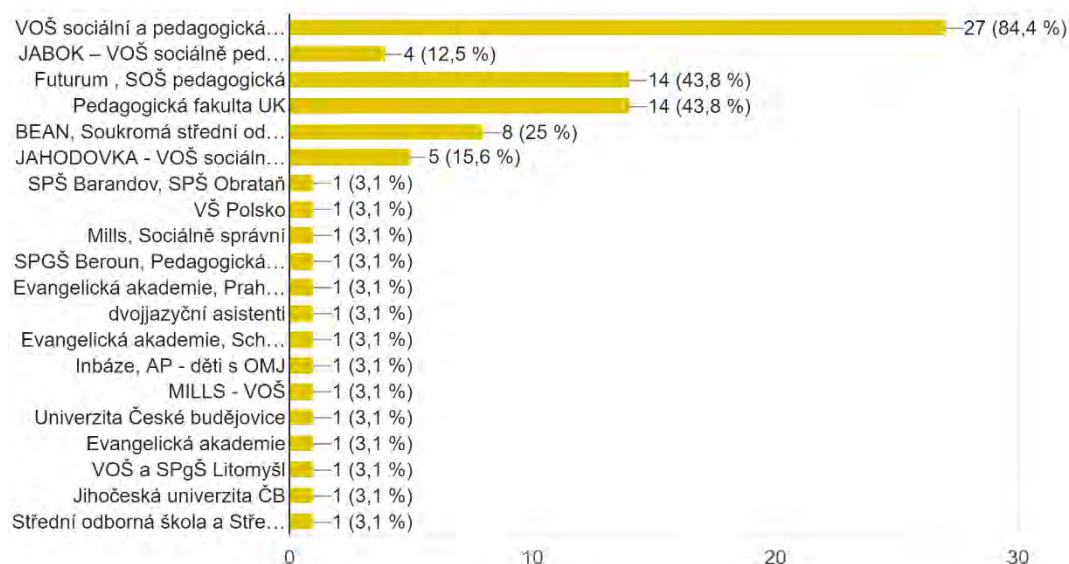

Otázky, které zjišťovaly, ze kterých škol (tj. od jakých vzdělavatelů) přicházejí praktikanti na praxi nejčastěji.

Nejvíce praktikantů pocházelo z VOŠ pedagogické a sociální, SOŠ pedagogické a Gymnázia Praha 6, Evropská, dále z SOŠ pedagogické Futurum a z Pedagogické fakulty UK, následovala soukromá střední odborná škola Bean, dále JAHODOVKA – VOŠ sociálně právní a JABOK – VOŠ sociálně pedagogická a teologická. Některé organizace ještě jmenovaly jiné vzdělávací instituce, např. Evangelickou akademii, praxe pro dvojjazyčné asistentky od InBáze, soukromou školu Mills, SPŠ Obrataň, SPŠ Beroun, Jihočeskou univerzitu, VOŠ a SPgŠ Litomyšl.

3. Ze kterých škol byli praktikanti, kteří u vás praxi absolvovali?

32 odpovědí

Poznámka: názvy některých škol (vzdělavatelů) v grafu nejsou zcela přesné, protože používá autentické odpovědi jednotlivých respondentů v dotaznících.

Otázky, které zjišťovaly, z jakých oborů byli praktikanti na většině praxí.

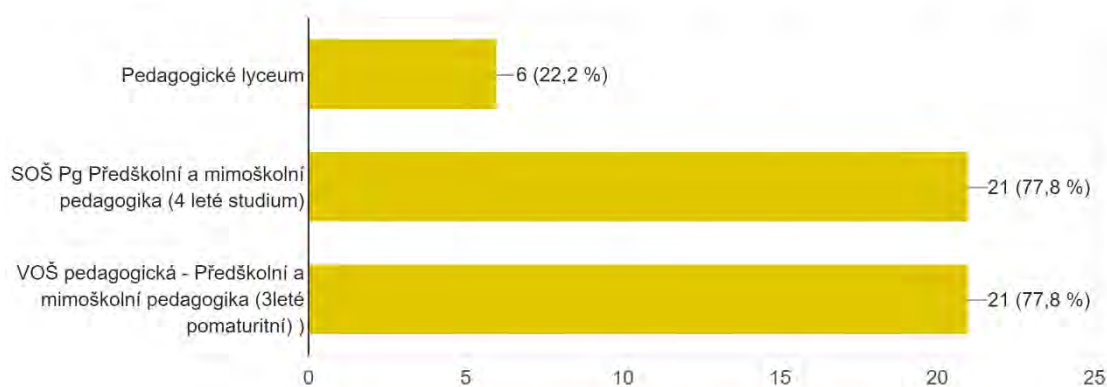
Poznámka: Někteří ze vzdělavatelů nabízejí možnost studovat různé obory – ty jsou dále u jednotlivých škol uvedeny v tabulce.

SOŠ a VOŠ Evropská 33 – vzdělávací obory:

- SOŠ pedagogická a gymnázium – Předškolní a mimoškolní pedagogika – 4leté studium
- VOŠ pedagogická a sociální – Předškolní a mimoškolní pedagogika – 3leté pomaturitní
- Pedagogické lyceum

VOŠ sociální a pedagogická SOŠ pedagogická a Gymnázium, Evropská 33Praha 6

27 odpovědí

JABOK – VOŠ sociálně pedagogická a teologická

- Sociální pedagogika a teologie

JABOK – VOŠ sociálně pedagogická a teologická

2 odpovědi

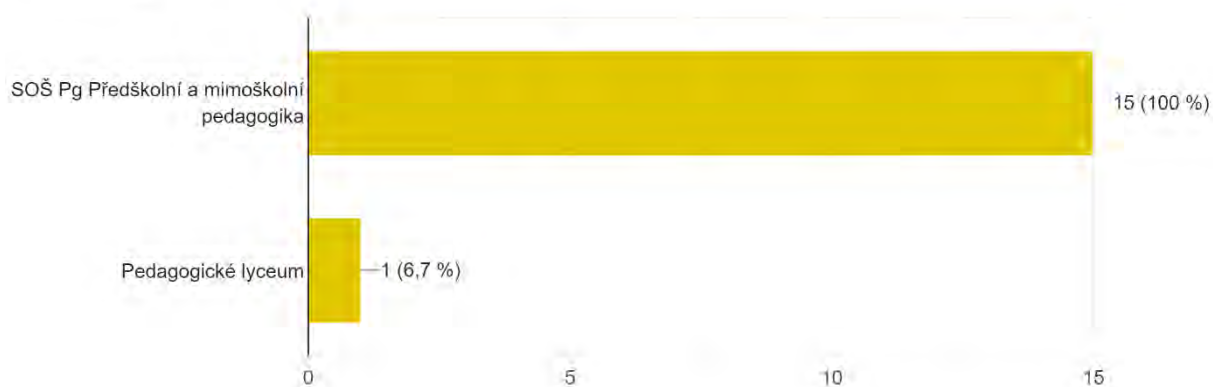

Futurum – SOŠ pedagogická

- SOŠ Pg – Předškolní a mimoškolní pedagogika
- Pedagogické lyceum

Futurum , SOŠ pedagogická

15 odpovědí

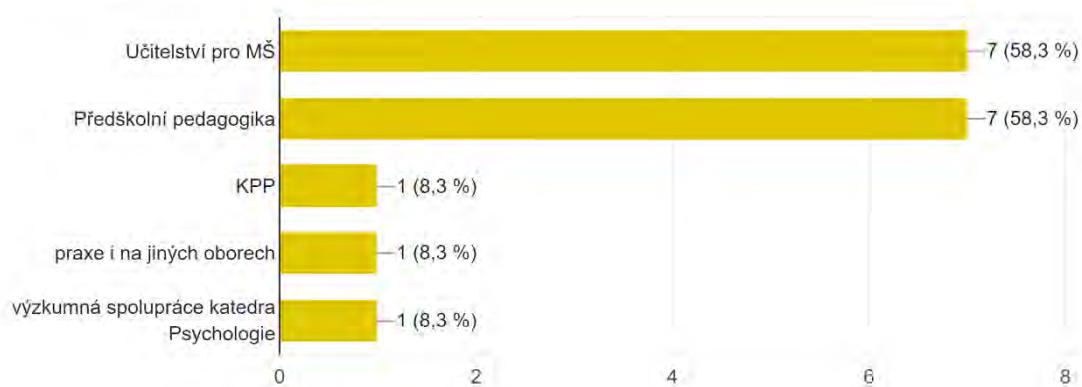

Pedagogická fakulta UK

- Předškolní pedagogika
- Učitelství pro MŠ

Pedagogická fakulta UK

12 odpovědí

BEAN, Soukromá střední odborná škola

Předškolní a mimoškolní pedagogika

BEAN, Soukromá střední odborná škola

7 odpovědí

JAHODOVKA – VOŠ sociálně právní

- Sociální pedagogika

JAHODOVKA - VOŠ sociálně právní

5 odpovědí

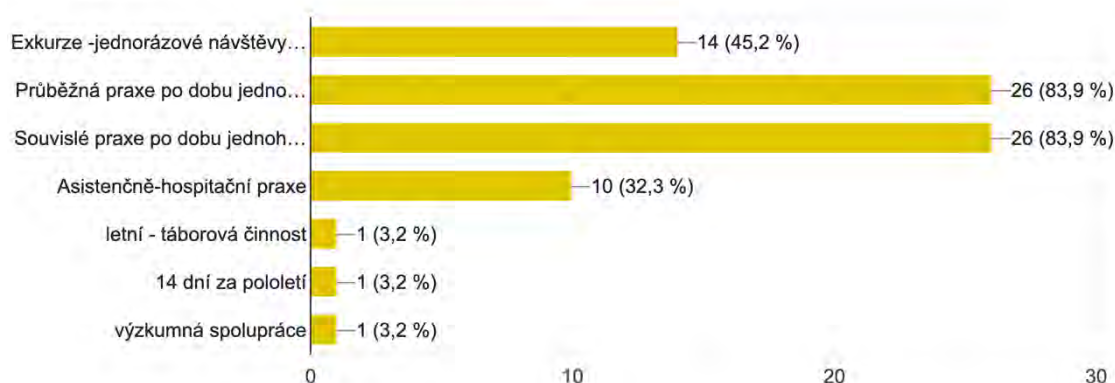

Otázky, které mapují, jaké typy praxí v institucích nejčastěji probíhají.

- **Exkurze** (jednorázové návštěvy), obvykle více praktikantů najednou
- **Průběžné praxe** po dobu jednoho pololetí či jednoho studijního období/semestru (praktikant přichází pravidelně, obvykle 1x týdně ve stanovený den)
- **Souvislé praxe** po dobu jednoho pololetí či jednoho studijního období/semestru v rozsahu jednoho až několika týdnů
- **Asistenčně hospitační praxe**
- **Jiný typ praxe**

5. Jaké typy praxí u Vás školy realizují?

31 odpovědí

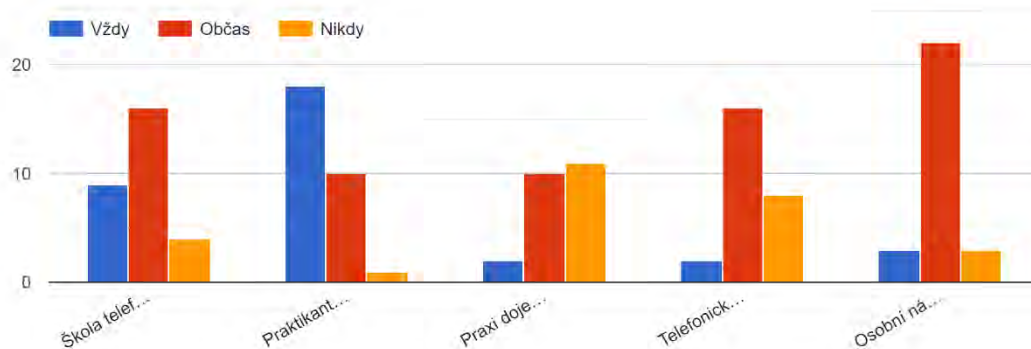
Otázky zaměřené na komunikaci mezi vzdělavatelem a institucí praxe.

Zjišťují způsoby, jak jsou praxe domlouvány, případně jak probíhá jejich kontrola vyučujícími školy. Bylo možné označit i více možností.

- **Škola telefonicky nebo jiným způsobem kontaktuje vedení MŠ nebo mentora praxe v MŠ**
(Mentorky nejčastěji odpověděly OBČAS)
- **Praktikant si dojednává praxi sám v MŠ dle vlastní volby**
(Mentorky nejčastěji odpověděly OBVYKLE)
- **Praxi dojednávají vyučující školy (SŠ, VOŠ, VŠ) osobně**
(Mentorky nejčastěji odpověděly NIKDY)

- **Telefonická konzultace vyučujícího školy o průběhu praxe a hodnocení praktikanta**
(Mentorky nejčastěji odpověděly OBČAS)
- **Osobní návštěva vyučujícího školy u praktikanta, rozhovor s s vedoucím praxe nebo mentorem**
(Mentorky nejčastěji odpověděly OBČAS)

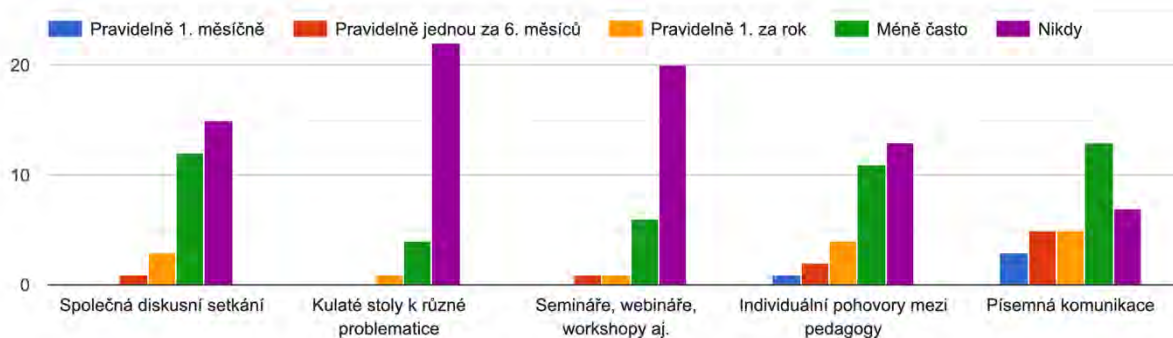
7. Jak funguje komunikace se školou, která praktikanta na průběžnou nebo souvislou praxi vysílá (tj. jak jsou praxe domlouvány a jak probíhá jejich kontrola vyučujícími školy)?

Otázky zaměřené na konkretizaci možných způsobů spolupráce mezi institucí praxe a školou, která vysílá praktikanta. Bylo možné uvést i více možností.

- **Společná diskusní setkání**
(Mentorky nejčastěji odpověděly NIKDY)
- **Kulaté stoly k různé problematice**
(Mentorky nejčastěji odpověděly NIKDY)
- **Semináře, webináře, workshopy aj.**
(Mentorky nejčastěji odpověděly NIKDY)
- **Individuální pohovory mezi pedagogy**
(Mentorky nejčastěji odpověděly NIKDY)
- **Písemná komunikace**
(Mentorky nejčastěji odpověděly MÉNĚ ČASTO)
- **Jiné**

9. Jakým způsobem probíhá spolupráce mezi Vaší MŠ a školou vysílající praktikanta? Zaškrtněte i více možností

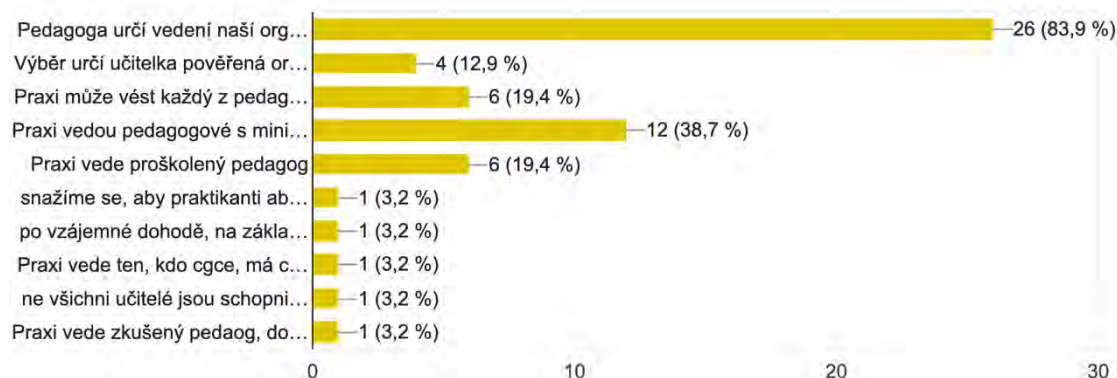
Dotaz, zda je uzavírána mezi vysílající školou a institucí praxe nějaká forma písemného kontraktu, například:

- Smlouva o praxi
- Dohoda o provedení práce
- Smlouva
- Jiná forma spolupráce

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že ve většině případů je uzavírána smlouva o praxi mezi vysílající školou a institucí praxe.

11. Jakým způsobem probíhá personální zajištění praxí ve Vaší MŠ, jak probíhá výběr pedagogů, kteří praxe vedou?

31 odpovědí

Otázka mentorům – jaké informace považují před zahájením praxe za důležité.

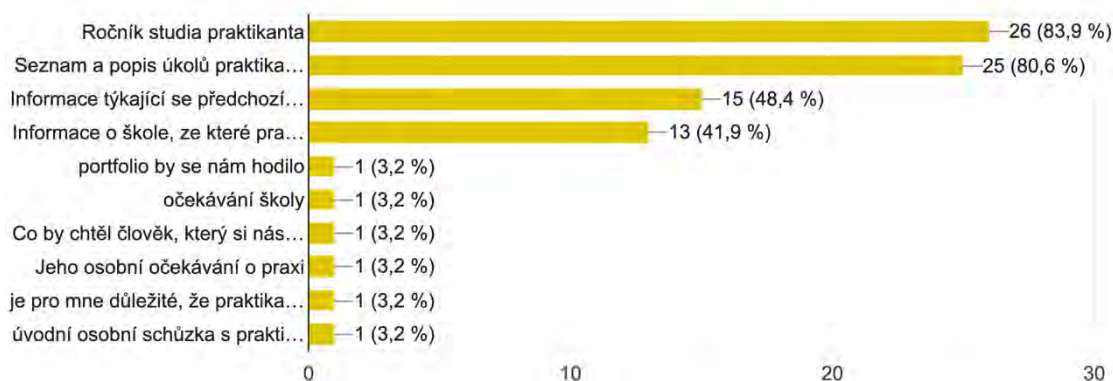
Na výběr měli z těchto možností:

- Ročník studia vyslaného praktikanta
- Seznam a popis úkolů, které má praktikant plnit
- Informace týkající se teoretických a praktických zkušeností praktikanta
- Informace o škole, ze které praktikant přichází
- Případně další informace dle vlastního uvážení

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že mezi nejdůležitější informace pro mentorky patří **ročník studia a seznam a popis úkolů**, které má student/studentka na praxi plnit, dále **informace týkající se teoretických a praktických zkušeností praktikanta a informace o škole, ze které praktikant přichází**. Samy mentorky pak doplňovaly také **vlastní očekávání praktikanta a jeho vlastní přání**, co by si chtěl na praxi vyzkoušet, pro někoho byla důležitá **osobní schůzka s praktikantem před zahájením praxe a očekávání školy**.

14. Jaké informace jsou pro Vás důležité před zahájením praxe?

31 odpovědí

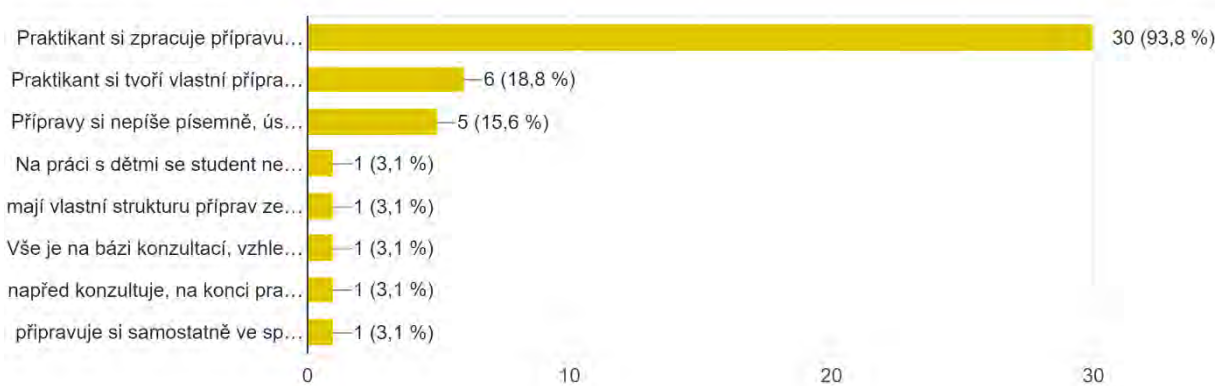
Otázka zaměřená na samostatnou práci praktikanta s dětmi a přípravu na ni (pokud již s dětmi sám pracuje).

- Praktikant si zpracuje přípravu podle instrukcí školy, předloží ji ke konzultaci vedoucímu praxe z MŠ (NEJČASTĚJŠÍ VARIANTA)
- Praktikant si tvoří vlastní přípravu, nemusí ji konzultovat s vedoucím praxe z MŠ (2. NEJČASTĚJŠÍ VARIANTA)

- Přípravy si nepíše písemně, ústně se domlouvá s vedoucím praxe z MŠ (3. NEJČASTĚJŠÍ VARIANTA)
- Na práci s dětmi se praktikant nemusí připravovat
- Jiné

15. Jak probíhá příprava praktikantů na praxi, pokud již samostatně pracují s dětmi? Označte, která forma je obvykle používána. Můžete označit i více možností.

32 odpovědí

Výběr otevřených otázek, kterým jsme se dále věnovali v osobním rozhovoru a také při společném sdílení mezi jednotlivými institucemi praxe.

Otevřené otázky:

1. Jak hodnotíte současný průběh praxí, co Vám při realizaci praxí chybí, co případně přebývá?

Mentorky nejčastěji zmiňovaly následující body:

- Nedostatečná komunikace s vysílající školou, někdy chybí pokyny a přesná časová dotace, stanovení cíle praxe
- Někdy chybí kontakt na vedoucího praxe ve škole
- Složitá forma hodnocení (vyplňování mnoha tiskopisů)
- Rozdílnost požadavků jednotlivých vzdělávacích institucí

- Přílišné nároky na studenty, co se týká písemných příprav, zejména mnoho pedagogických kategorií (způsoby příprav, kdy si praktikanti doplňují do kolonek "záměry, cíle, obsahy atd.", aniž by věděli, o co se jedná. Je to mnohdy papír pro papír).
- Nedostatečná připravenost praktikantů – zejména v oblasti metodického vedení dětí
- Často chybí zpětná vazba od pedagogů z vysílající školy (e-mailem, telefonicky)
- U některých praktikantů nedostatečná motivace pro práci s dětmi – malý zájem se zapojit
- Nedostatečná časová dotace na praxe při průběžné praxi (čas na rozборы a reflexe) z důvodu navazující výuky praktikanta v den praxe
- Mnoho času stráveného nad papíry
- Někdy chybí metodické materiály pro vedení praxí
- Doporučení – sdílení zkušeností vedoucích praxí mimo pracoviště, společný online prostor pro metodiky a praktikanty s ukázkami dobré praxe
- Někdy chybí schopnost komunikace s dětmi a dovednost reflektovat potřeby dětí
- Byla by vhodná konkrétní metodika k hodnocení praktikanta pro učitele (mentora), který jej na praxi vede
- Mentor by měl mít možnost se seznámit s tím, co by již měl praktikant teoreticky i prakticky zvládat
- Více seznámit praktikanty, jak mají jejich praxe vypadat (někdy to sami neví)

2. Působí realizace praxí Vaší MŠ nějaké komplikace? Jak by bylo možné je případně řešit?

Praxe většinou nepůsobí instituci praxe žádné významné komplikace, občas bylo zmiňováno, že si vedoucí praxe musí měnit směny, nebo že vedení praxí přináší ředitelce další administrativní zátěž. Dále bylo zmiňováno, že by instituce praxe měla být včas informována o harmonogramu praxí od vysílající organizace – nejpozději na začátku školního roku a praxí by nemělo být příliš, aby zátěž pro vedoucí praxí byla přiměřená. V jednom případě byla zmíněna i nízká finanční motivace.

3. V čem vidíte přínos realizovaných praxí pro Vaši instituci?

Nejčastěji mentorky zmiňovaly svůj osobní zájem pracovat s praktikanty. Praktikanti je motivují k reflexi vlastní práce, praxe vnímají jako vzájemné obohacení i jako personální posílení týmu. Pozitivně hodnotí praxe také z hlediska možnosti výběru budoucích pedagogů – možnosti potenciálního získání nového člena týmu, často zmiňovaly též vzájemnou inspiraci a přínos praktikanta pro samotné děti, praktikanti často přichází s novými nápady, což vnímají jako obohacení své vlastní praxe.

4. Čím může Vaše instituce obohatit profesní kompetence studentů na praxi?

V dotaznících zazněly tyto odpovědi, které často vycházely ze specifík jednotlivých MŠ:

- Příprava na povolání
- Vysoká míra odbornosti, příklad dobré praxe dle hodnocení ČŠI, zajímavé prostředí
- Práce s dětmi s OMJ, poznat práci s dětmi se SVP, inkluze v praxi MŠ
- Obohacení praktikantů různorodým přístupem jednotlivých učitelek
- Zařazováním pestré škály metod
- Možnost poznat individuální přístup k dětem
- Seznámit se s metodikou Logopedické prevence (metodou Elkonina)
- Podněty pro rozvoj grafomotoriky
- Naučit se spolupracovat s asistenty
- Získat poznatky z oblasti polytechnického a environmentálního vzdělávání
- Využívání interaktivních pomůcek ve výuce
- Výuka AJ jako součást ŠVP
- Možnost nahlédnout do administrativy organizace, poznat strukturu, vedení MŠ
- Možnost seznámit se s programem Začít Spolu
- Naučit praktikanta aplikovat RVP z teorie do praxe, naučit jej plánovat a realizovat vzdělávací nabídku pro děti na základě jejich možností a individuálních potřeb, učit se sebereflexi, učit se individualizaci ve vzdělávání a začleňování dětí s podpůrnými opatřeními
- Práce s přírodními materiály, vzdělávání venku, komunikace s rodiči, zodpovědnost učitele za svoji práci
- Práce v přípravné třídě

5. Co očekává Vaše instituce od školy, která k Vám vysílá své praktikanty?

Z odpovědí mentorek vyplynula tato nejčastější očekávání:

- Před praxí získat nejen více informací o studentech, ale i s dokumenty, které jsou k praxi potřeba
- Dobře zpracované podklady k nástupu studenta
- Teoretické znalosti o provozu MŠ
- Seznámení praktikantů s průběhem praxe a s požadavky na ně kladenými
- Spolupráci, podporu, jasné pokyny pro vedoucí praxe a studenty
- Podrobnější specifikaci očekávání – zda mají studenti jen pozorovat, zapisovat, nebo zkoušet, případně vidět každodenní byrokracii v praxi
- Kontakt na vedoucího praxe ve škole
- Zájem o zpětnou vazbu pro zlepšení úrovně praxí

6. V čem vidíte silné a slabší stránky Vaší instituce při realizaci praxí?

Mezi silnými stránkami mentorky zmínily například:

- Ochotný a aktivní učitelský sbor
- Zkušenosti pedagogové, vřelý přístup, podpora
- Malé počty dětí, což studentkám umožňuje skupinovou práci s dětmi a individuální přístup
- Vstřícnost a chuť sdílet
- Zkušené učitelky, zajímavé prostředí, méně dětí ve třídách, vybavení MŠ, venkovní učebna a bylinková zahrada, spolupráce se Sokolem – pronájem tělocvičny, spolupráce se ZŠ – školní dílny, knihovna
- Máme mnoho zkušeností se začleňováním dětí s OMJ
- Různorodá nabídka DDM, zkušenosti pedagogové

Slabých stránek určily obecně mentorky méně. Patřily mezi ně například tyto:

- Časová náročnost vedení praxí
- Nemocnost pedagogů
- Nepředvídatelnost docházky dětí
- Nedostatečná motivace učitelů vést praxe
- Menší prostory tříd

V závěrečné otázce jsme se ptali na zájem o další vzdělávání

Které oblasti vzdělávání by mateřským školám pomohly k lepšímu naplnění práce mentora?

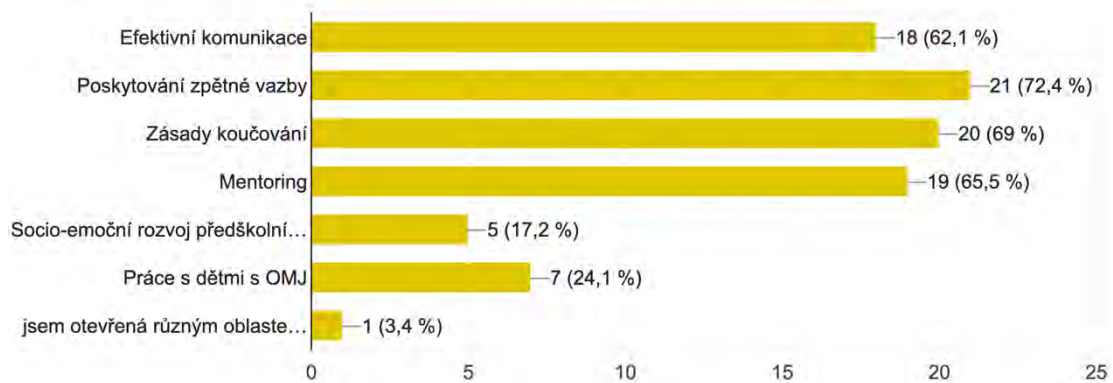
Nejčastěji mentorky označily potřebu vzdělávání v oblasti:

- Poskytování zpětné vazby (21)
- Zásady koučování (20)
- Mentoring (19)
- Efektivní komunikace (18)
- Práce s dětmi s OMJ (7)
- Socio-emoční rozvoj předškolních dětí (5)

Tyto náměty byly využity v cyklu seminářů pro mentory.

10. Které oblasti vzdělávání by Vám pomohly k lepšímu naplnění práce mentora

29 odpovědí

Příloha 2

Seznam vzdělavatelů k 30. 6. 2023

Odkaz na profil absolventa: [Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce | Infoabsolvent.cz](https://infoabsolvent.cz)

Škola (název, adresa)	Webové stránky	
Vyšší odborná škola pedagogická a sociální, Střední odborná škola pedagogická a Gymnázium Evropská 33, Praha 6	www.pedevropska.cz	
JABOK Jabok – Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická Salmovská 8, Praha 2	www.jabok.cz	 Jabok - Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická
Střední pedagogická škola Futurum s. r. o. Hornoměřcholupská 873, Praha 10	www.spgsfuturum.cz	 STŘEDNÍ PEDAGOGICKÁ ŠKOLA FUTURUM
Univerzita Karlova Pedagogická fakulta Magdalény Rettigové 4, Praha 1	www.cuni.cz	 PEDAGOGICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova
BEAN, Střední školy BEAN Poděbradská 1/179, Praha 9 – Vysočany	www.bean.cz	 STŘEDNÍ ŠKOLY BEAN
Jahodovka - Vyšší odborná škola sociálně právní Jahodová 2800/44, Záběhlice, Praha 10	https://vosp.cz/	 Jahodovka Vyšší odborná škola sociálně právní
Evangelická akademie Hrusická 2537/7, Praha 4	http://eapraha.cz/	 Evangelická akademie Vyšší odborná škola sociální práce a střední odborná škola

Příloha 3

Seznam poskytovatelů praxe zapojených do aktivity projektu iKAP -2 KPRS

	Zřizovatel	Název, adresa organizace poskytující praxe studentům	Webové stránky	Kontakt na mentorku, vedoucí praxí, e - mail	Link na „prazskeskoly“
1	MČ Praha 1	Mateřská škola Opletalova, Opletalova 925/14, Praha 1	https://msopletalova.cz 	info@msopletalova.cz smecky@msopletalova.cz	Mateřská škola Opletalova Pražské školy (prazskeskoly.cz)
2	Praha 1/sídlo Soukromá MŠ	Mateřská škola FlowerGarten s.r.o., Pod Chaloupkami 1309, Praha 5 – Zbraslav	https://flowergarten.cz/ 	andrea@flowergarten.cz	Mateřská škola FlowerGarten s.r.o Pražské školy (prazskeskoly.cz)
3	Magistrát hl. m. Prahy	DDM Praha 4 – Hobby centrum 4, Bartáková 1200/4, Praha 4	https://www.hobbycentrum4.cz/ 	informace@hc4.cz https://www.hobbycentrum4.cz/pro-skoly-obsah-praxe-pro-studenty	Dům dětí a mládeže Praha 4 - Hobby centrum 4 Pražské školy (prazskeskoly.cz)
4	MČ Praha 4	Mateřská škola 4 pastelky, Sedlčanská 14, Praha 4	https://www.4pastelky.cz 	mssedlcanska@4pastelky.cz	Mateřská škola 4 pastelky, Praha 4, Sedlčanská 14 Pražské školy (prazskeskoly.cz)

5	MČ Praha 4 - Újezd u Průhonic	Mateřská školka Formanská, Na Vojtěšce 188, Praha 4 Detašované pracoviště: Vodnická 530/42, Praha 4 – Újezd	https://www.msformanska.cz/ 	msformanska@seznam.cz	Mateřská škola Formanská, příspěvková organizace Pražské školy (prazskeskoly.cz)
6	MČ Praha 4 - Libuš	Základní škola Meteorologická 4, Praha 4 – Libuš	https://www.zsmeteo.cz 	alexandros.charalambidis@zsmeteo.cz	Základní škola Meteorologická Pražské školy (prazskeskoly.cz)
7	MČ Praha 5	Mateřská škola “U Krtečka” Kunderova 235, Praha 5 – Motol	www.msukrteckapraha.cz	msukrtecka@centrum.cz	https://www.prazskeskoly.cz/skola/materska-skola-u-krtecka-praha-5-motol-kudnova-235/
8	MČ Praha 5	Mateřská škola Hlubočepská, Hlubočepská 90, Praha 5 – Hlubočepy	www.mshlubocepy.cz 	reditelka@mshlubocepy.cz	Mateřská škola, Praha 5 - Hlubočepy, Hlubočepská 90 Pražské školy (prazskeskoly.cz)
9	MČ Praha 5	Mateřská škola “Slunéčko” Beniškové 988, Praha 5 – Košíře	http://www.msslunecko.cz/ 	reditelka@msslunecko.cz terka.hraska@seznam.cz	Mateřská škola „Slunéčko“ Praha 5 – Košíře, Beniškové 988 Pražské školy (prazskeskoly.cz)
10	MČ Praha 5	Základní škola a mateřská škola Grafická 13/1060 Praha 5 – Smíchov	https://zsgraficka.cz/ 	Praxe probíhají na odloučené MŠ Holečkova 38, Praha 5 vedoucims@zsgraficka.cz	Základní škola a mateřská škola Praha 5 - Smíchov, Grafická 13/1060 Pražské školy (prazskeskoly.cz)

		Mateřská škola odloučené pracoviště: Holečkova 38, Praha 5			
11	MČ Praha 5	Mateřská škola V Úvalu o.p.s. Weberova 299/33, Praha 5 – Motol	http://www.skolkavuvalu.cz/ 	paha5@skolkavuvalu.cz	https://www.prazskeskoly.cz/skola/materska-skola-v-uvalu-o-p-s/
12	MČ Praha 5	Mateřská škola, Podbělohorská 2185 Praha 5 – Smíchov	https://www.msklamovka.cz/	ms.klamovka@volny.cz https://www.msklamovka.cz/praxe-studentu/	https://www.prazskeskoly.cz/skola/materska-skola-praha-5-kosire-podbelohorska-2185/
13	MČ Praha 6	Základní škola Hanspaulka a Mateřská škola Kohoutek, Sušická 1000/29, Praha 6 – Dejvice Mateřská škola: Fetrovská 2579/2b 160 00 Praha 6	https://www.zshanspaulka.cz 	ms.kohoutek@zshanspaulka.cz	https://www.prazskeskoly.cz/skola/zakladni-skola-hanspaulka-a-materska-skola-kohoutek-praha-6-susicka-29/
14	Magistrát hl.m. Prahy	CPD Vlaštovka, Stanice techniků DDM hl.m. Prahy, Pod Juliskou 2a, Praha 6	https://ddmpraha.cz/stanice-techniku/Ostatni/Predskolaci/Centrum_p_ ro_predskolni_deti 	pravdova@ddmpraha.cz	https://www.prazskeskoly.cz/skola/cpd-vlastovka-stanice-techniku-ddm-hl-m/

15	MČ Praha 6	Základní škola a Mateřská škola Červený vrch, Alžírská 26/680, Praha 6 Detašované pracoviště Mateřská škola Pod Novým lesem 98/8, Praha 6	https://www.zscvrch.cz/materska-skola 	info.skola@zscvrch.cz	https://www.prazskeskoly.cz/skola/zakladni-skola-a-materska-skola-cerveney-vrch-praha-6-alzirska-26/
16	MČ Praha 6	Mateřská škola Meziškolská Sartoriova 1/2457, Praha 6	www.meziskolska.cz 	ms.meziskolska@seznam.cz	https://www.prazskeskoly.cz/skola/materska-skola-meziskolska/
17	MČ Praha 6	Mateřská škola Velvarská, Velvarská 31a, Praha 6	www.msvelvarska.cz	velvarska@msvelvarska.cz	Mateřská škola Velvarská Pražské školy (prazskeskoly.cz)
18	MČ Praha 7	Mateřská škola U Uranie, Na Maninách 1080/29a, U Pergamenky 1144/1a, Ortenovo náměstí 1505/37, Varhulíkové 302/12, Praha 7	https://msuranie.cz 	reditelka@msuranie.cz	Mateřská škola U Uranie, Praha 7, Na Maninách 1080/29a Pražské školy (prazskeskoly.cz)
19	MČ Praha 7	Fakultní mateřská škola při Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, Na Výšinách 3/1075, Praha 7	https://www.msnavysinach.cz/ 	mts-vysiny@volny.cz	Fakultní mateřská škola při Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, Praha 7, Na Výšinách 3 Pražské školy (prazskeskoly.cz)

20	MČ Praha 10	<p>Mateřská škola Nedvězská</p> <p>Nedvězská 2224/27, Praha 10</p> <p>Odloučené pracoviště: Mateřská škola Nučická, Nučická 42/1914, Praha 10</p>	<p>https://www.ms-nedvezska-nucicka.cz</p> 	<p>info@msnucicka.cz info@msnedvezska.cz</p>	<p>http://www.prazskeskoly.cz/skola/materska-skola-nucicka-1914-42-praha-10/</p>
21	MČ Praha 10	<p>Mateřská škola Vladivostocká 1034/8, Praha 10</p>	<p>http://www.vladivostocka.cz</p> 	<p>skolka@vladivostocka.cz</p>	<p>https://www.prazskeskoly.cz/skola/materska-skola-praha-10-vladivostocka-8-1034</p>
22	MČ Praha 11	<p>Mateřská škola Sulanského 693, Praha 4 – Jižní Město</p>	<p>https://mssulanskeho.cz/</p> 	<p>reditelna@mssulanskeho.cz</p>	<p>Mateřská škola, Sulanského 693, Praha 4 Pražské školy (prazskeskoly.cz)</p>
23	MČ Praha 11	<p>Mateřská škola Blatenská 2145, Praha 4</p>	<p>https://ms-blatenska.cz/</p> 	<p>info@ms-blatenska.cz</p>	<p>Mateřská škola, Praha 4, Blatenská 2145 Pražské školy (prazskeskoly.cz)</p>

24	Arcibiskupství pražské	Církevní mateřská škola Srdíčko Podpěrova 1879/2, Praha 5 – Stodůlky	https://www.cms-srdicko.cz/ 	cms.praxe@seznam.cz	Církevní mateřská škola Srdíčko Pražské školy (prazskeskoly.cz)
25	Soukromá MŠ	Mateřská škola Semínko, o.p.s. Kubatova 1/32, Praha 10	www.msseminko.cz 	kapka@toulcuvdvur.cz	https://www.prazskeskoly.cz/skola/msseminko/
26	MČ Praha 13	Mateřská škola MOTÝLEK Vlasákova 955/12, Praha 5 – Stodůlky	www.msmotylek.com 	msvlasakova@seznam.cz	Mateřská škola MOTÝLEK, Praha 13, Vlasákova 955 Pražské školy (prazskeskoly.cz)
27	MČ Praha 13	Mateřská škola ČTYŘLÍSTEK, Mezi Školami 2323/9, Praha 5 – Stodůlky	https://www.meziskolami.cz/ 	mskolami2323@seznam.cz	Mateřská škola, Praha 13, Mezi Školami 2323 Pražské školy (prazskeskoly.cz)
28	MČ Praha 14	Mateřská škola Štolmířská, Štolmířská 602/4 Praha 9 Odloučené pracoviště: Mateřská škola Šestajovická 1068/17, Praha 9 Fakultní MŠ PF UK	https://www.msstolmirska.cz/	skolstol@volny.cz	https://www.prazskeskoly.cz/skola/materska-skola-praha-9-hlobetin-stolmirska-602/

29	MČ Praha 15	Mateřská škola Parmská 389, Praha 10	http://www.kytickova-materinka.cz 	ms_parmska389@seznam.cz	Mateřská škola, Praha 10, Parmská 389 Pražské školy (prazskeskoly.cz)
30	MČ Praha 18	Mateřská škola Malkovského 587, Praha 9 – Letňany	www.msmalkovskeho.cz 	cacka@msmalkovskeho.cz metodik@msmalkovskeho.cz	Mateřská škola Malkovského, příspěvková organizace Pražské školy (prazskeskoly.cz)

Příloha 4

Příklady cílů praxí a jejich možné realizace

Příloha uvádí některé příklady cílů praxe od různých vzdělavatelů (SOŠ, VOŠ) a různých oborů vzdělávání i jejich postupné zvyšování v jednotlivých ročnících. Zároveň nabízí příklady některých možností jejich naplnění v průběhu praxí.

Z přílohy je zřejmé, že v cílech i obsahu praxí jednotlivých škol panuje velká různorodost. Proto je třeba, aby zadání cílů praxe při nástupu praktikanta na praxi udávali vzdělavatelé co nejkonkrétněji.

Poznámka: Většina uváděných oborů je zaměřena na předškolní a mimoškolní pedagogiku, proto jsou praxe částečně realizovány i ve školních družinách, zájmových klubech v DDM atd.

Ročník	Cíle praxe (očekávání vysílající školy) – tj. co si má praktikant vyzkoušet, naučit, zpracovat apod.	Možnosti a náměty realizace praxe v MŠ, DDM, ŠD atd.
Příklad 1: SOŠ obor předškolní a mimoškolní pedagogika		
1. ročník	Motivační souvislá praxe v MŠ <ul style="list-style-type: none">Získat základní povědomí o edukačním prostředí MŠVyzkoušet si komunikaci s dětmiZáznamy z pozorování práce mentoraZaložení metodického zásobníku námětů (hry, písničky, výtvarné náměty atd.)	<ul style="list-style-type: none">Seznámení se s prostorami, vybavením a běžným provozem MŠSpolupodílet se na činnosti s dětmi (jako asistent), zkusit navázat kontakt s dítětem při herních činnostech pod dohledem mentoraSeznámení se s některými dokumenty MŠ (ŠVP, TVP)
2. ročník	Motivační souvislá praxe v ŠD nebo DDM <ul style="list-style-type: none">Získat základní povědomí o edukačním prostředí a specifikách v zájmovém vzděláváníVyzkoušet si jednoduché aktivity s jedincem (skupinkou) dětíVyužívat základní teoretické znalosti z pedagogik a metodik v ŠDZáznamy z pozorování do portfolia praxe, metodický zásobník	<ul style="list-style-type: none">Seznámení se s prostorami, vybavením a běžným provozem ŠD a jeho specifikyVětší zapojení do činností dětí dle možností, seznámení s ŠVP ŠDDoplňování metodického zásobníku námětů (hry, písničky, výtvarné náměty atd.)
3. ročník	Průběžná praxe v MŠ – vytváření dílčích dovedností pedagogické práce s předškolními dětmi	<ul style="list-style-type: none">Vytváření vlastní písemné přípravy, individuální a skupinová práce s dětmi, využívání základních metodických dovedností (pohybových, výtvarných,

	<ul style="list-style-type: none"> Náslechy u mentora, postupně tvorba příprav pro vlastní práci s dětmi podle TVP, jejich realizace, zhodnocení vlastní práce Využívání základních dovedností a znalostí z odborných předmětů a metodik (znalost RVP PV, KOVY, struktura přípravy) 	<p>hudebních aj.)</p> <ul style="list-style-type: none"> Postupně vyšší samostatnost ve vedení dětí, seznámení s metodickými materiály MŠ, pomůckami, knihovnou Seznámení s dokumentací MŠ (zápisy do Přehledu výchovné práce, docházka, třídní vzdělávací program, tematické celky)
	<p>Souvislá praxe v MŠ – dovednost samostatně připravit a vést skupinu dětí, zhodnotit vlastní práci</p> <ul style="list-style-type: none"> Propojení teorie a praxe v delším časovém úseku Spolupracovat s pedagogy, schopnost sebereflexe Zpracovat vlastní písemné přípravy, evaluace výsledků práce 	<ul style="list-style-type: none"> Možnost spolupodílet se na realizaci tematického celku zpracovaného MŠ, využívání různorodých metodických dovedností (cvičit s dětmi, hrát na hudební nástroj, přečíst pohádku atd.) Samostatné vedení dětí při řízených i režimových činnostech
4. ročník	<p>Průběžná praxe v ŠD/DDM – připravovat, realizovat a hodnotit zájmové a rekreační činnosti se školními dětmi</p> <ul style="list-style-type: none"> Samostatně připravovat, organizovat a hodnotit činnosti s dětmi (zájmové, rekreační) včetně programů a projektů Seznámit se s dokumentací instituce praxe a záznamy o dětech 	<ul style="list-style-type: none"> Zapojit se do každodenních aktivit v ŠD nebo samostatné vedení zájmové činnosti (tanec, flétna, keramika, sportovní oddíl atd.) Přizpůsobit program psychohygienickým potřebám a zájmům dětí Využívání vlastních zájmů a dovedností Tvorba pomůcek, her, programů a projektů (např. sportovní odpoledne, pohádkový les)
	<p>Souvislá praxe – v instituci podle volby žáka (MŠ/ŠD)</p> <ul style="list-style-type: none"> Samostatná příprava, realizace a hodnocení práce s dětmi Tvorba tematických bloků, projektů nebo programů Individuální sledování dětí, diagnostika Povinná dokumentace instituce Kompletace metodického zásobníku 	<ul style="list-style-type: none"> Pracovat samostatně s celou skupinou dětí v delším časovém úseku (včetně režimových činností) Přípravy na aktivity (pomůcky, volba námětů apod.), realizace a zhodnocení vlastní práce, práce s metodickým zásobníkem Využití některých metod pedagogické diagnostiky (např. pozorování, rozhovor) Záznamy do dokumentace
Příklad 2: SOŠ Pedagogické lyceum		
2. nebo 3. ročník	<ul style="list-style-type: none"> Seznámit se s organizací a činnostmi (MŠ, CPP, DDM atd.) Zapojit se do některých aktivit, navázat kontakt s dítětem Seznámit se s dokumentací organizace praxe Zpracovat zprávu z praxe 	<ul style="list-style-type: none"> Seznámit se s běžným provozem, s prostory, vybavením a personálem organizace praxe Pomáhat pedagogům jako asistent (dle jejich pokynů) Zkusit si individuálně pracovat s dítětem Seznámit se s ŠVP, TVP a záznamy o dětech

4. ročník	<ul style="list-style-type: none"> • Vyzkoušet si pedagogickou práci s jednotlivcem, vhodnou formu komunikace, zapojení do hry nebo činnosti • Posílit profesní motivaci praktikanta • Využití a význam metod pedagogické diagnostiky • Role asistenta pedagoga – význam, kompetence 	<ul style="list-style-type: none"> • Práce s jedním dítětem nebo malou skupinou podle pokynů pedagoga • Záznam o dítěti s prvky pedagogické diagnostiky (pozorování, rozhovor) • Spolupracovat s pedagogem při individuální práci s dětmi
Příklad 3: VOŠ Předškolní a mimoškolní pedagogika		
1. ročník	<ul style="list-style-type: none"> • Získat základní informace o různých typech organizací předškolního a zájmového vzdělávání • Posílit motivaci pro výkon profese <p>Souvislá praxe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Získávat první zkušenosti práce s dětmi, zapojení do hry, režimových činností • Role „asistenta“ – empatické reakce na potřeby dětí • Empatická komunikace s dětmi • Využívat základních poznatků a terminologie z pedagogiky, psychologie 	<ul style="list-style-type: none"> • Exkurze, besedy, prohlídky různých typů institucí praxe (státní, soukromé, alternativní), • Hospitace u pedagogů, rozhovory • Pedagogické portfolio – tvorba • Sledování práce pedagoga • Postupné zapojení do aktivit pedagoga (podle domluvy) • Rozbor a analýza her, činností • Sběr podkladů do zásobníků
2. ročník	<p>Průběžná a souvislá praxe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Příprava a realizace práce s dětmi – využívání dovedností z některých metodických oblastí – (pohybových, dramatických, výtvarných, hudebních atd.) • Sebereflexe vlastní práce • Seznámení s dalšími aktivitami • Poznávat dokumentaci (ŠVP, TVP, záznamy o dětech) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastní práce s dětmi – vyházet z tematických plánů, programů/projektů zpracovaných mentorem • Účast na mimořádných akcích (Den dětí, besídka, kroužky) • Podle pokynů vést dokumentaci (třídy, skupiny)
3. očník	<p>Průběžná a souvislá praxe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samostatné plánování, příprava a realizace větších pedagogických celků • Seznámení s alternativními vzdělávacími programy • Integrace a inkluze – péče o děti se specifickými vzdělávacími potřebami • Význam a metody pedagogické diagnostiky (záznamy o dětech, návrhy opatření) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření projektu/tematického bloku – stanovení cílů, konkretizace jejich evaluace (očekávaných výstupů) • Realizace jednotlivých částí tematického bloku a jejich vyhodnocení • Možnost praxe (nebo exkurze) v alternativních vzdělávacích institucích (např. Montessori, Začít spolu) • Dlouhodobější sledování jednoho dítěte, záznamy ze sledování, návrh případných pedagogických opatření

Příloha 5

Příklad opatření z akčního plánu poskytovatele praxí

I. Soupis opatření, která chce škola implementovat

Formulace opatření, konkrétní způsob, jak by jej bylo možné naplnit	Kdo bude opatření realizovat	Předpokládaný termín realizace	Termíny vyhodnocování (evaluace)
1. Rozdělení kompetencí, ředitel – vstupní informace přechází na mentora (příp. vedoucího pedagoga) – komunikace se vzdělavateli	mentor ve spolupráci s vedoucími pedagogy	přípravný týden, 8–9/2022	11/2022 3/2023
2. Organizační změna – vytipovat vedoucího pedagoga na jednotlivých pobočkách, seznámení s nároky na praxe	ředitel, mentor	8–9/2022	11/2022
3. Vzdělávání – vyškolení nových pedagogů (semináře zaměřené na jednotlivé metodiky, např. práce s dětmi s OMJ, inkluze a náslechy u mentorů)	ředitel, mentor	8–10/2022	3/2023
4. Organizace zaškolování (časový harmonogram, kdo bude zaškolovat nové pedagogy)	mentor, vedoucí pedagog	8–10/2022	3/2023
5. Komunikace se vzdělavateli, zřízení nového emailu, dotazníky pro zpětné vazby od vedoucích pedagogů (certifikát od vzdělavatele)	mentor, vedoucí pedagogové	8–9/2022 12/2022	11/2022 3/2023
6. Sdílení mezi vedoucími pedagogy praxí dle časového rozpisu na osobních schůzkách (problémy, nápady, podněty), zřízení evidence praxí, organizace praxí na jednotlivých pobočkách	mentor	10–12/2022 2/2023	10–12/2022 3/2023

Příloha 6

Co by praxe mohla poskytnout v jednotlivých ročnících SOŠ pedagogické

(autentické záznamy účastníků online semináře)

1. ročník

Studenti mají praxi 14 dnů v červnu. Studenti by si měli uvědomit svůj vlastní vztah k dětem, zda chtějí studovat a chtějí tuto profesi dělat. Co by chtěli dětem předat.

Seznámit studenty s tím, co má školka k dispozici, jaké materiály, knihy, didaktické pomůcky.

Vyzkoušet si pracovat i v jiné věkové skupině než předškolní.

Seznámení s prostředím MŠ. Pozorování. Směřovat studenta v pozorování, co má pozorovat. Co je důležité pozorovat, komunikace rodiče, učitelky s dítětem ...

Zkoušet s dětmi dělat věci, které jsou studentovi přirozené.

Není jen přímá pedagogická práce např. je důležité vědět základy zajištění bezpečnosti.

Zkoušet s dětmi dělat věci, které jsou studentovi přirozené.

Zapojení studenta do volných her, aby se dokázal přiblížit dětem, zapojit se do činností a nepozoroval je jen zpozďálí.

Udělat ukázkou tematického bloku a přípravy, aby student viděl, jak do tématu přidáváme činnosti. Co je role učitelky. Individuální přístup k dítěti.

Podílet se na aktivitách, činnostech, které si připraví ve spolupráci s učitelkou. Ne samostatně, ale podílet se na ní. Drobný samostatný úkol.

2. ročník

Povědomí o tom, že neučím děti jen přímou pedagogickou činností, ale že učitelka je dětmi neustále sledována, učitelka jako vzor, situační učení.

Estetika a kultura vyjadřování, oblékání, celkového vystupování. Etika chování, jazykový projev. Obraz dobrého učitele MŠ a morální kredit učitele MŠ.

Příprava jedné činnosti. Záleží na schopnostech studenta. Ve spolupráci s učitelkou.

Pak individuální práce s konkrétním dítětem. Ukázat studentovi ŠVP, diagnostiku a jiné dokumenty.

Rozvíjet spolupráci student – učitel, skupinová práce studenta, vytěžit z toho, že jsme dva pedagogičtí pracovníci a pracovat v tandemu.

3. ročník

Student by měl mít didaktické znalosti. Měl by být nejen schopen poslouchat, ale přicházet se svým vlastním názorem, vlastním nápadem.

Má základní teoretické znalosti z pedagogiky a psychologie.

Účastnit se adaptace dětí.

Vědět, proč je komunikace v týmu důležitá. Obhajovat si svůj názor.

Vnímat své silné stránky a zakládat svůj další rozvoj na nich. Efektivně pracovat s chybou.

Student by měl fungovat jako plnohodnotný asistent učitelů MŠ, případně jako učitel začátečník.

Učit se vést dokumentaci třídy. Kromě Školského zákona a RVP PV by měl mít povědomí o hygienických předpisech apod.

4. ročník

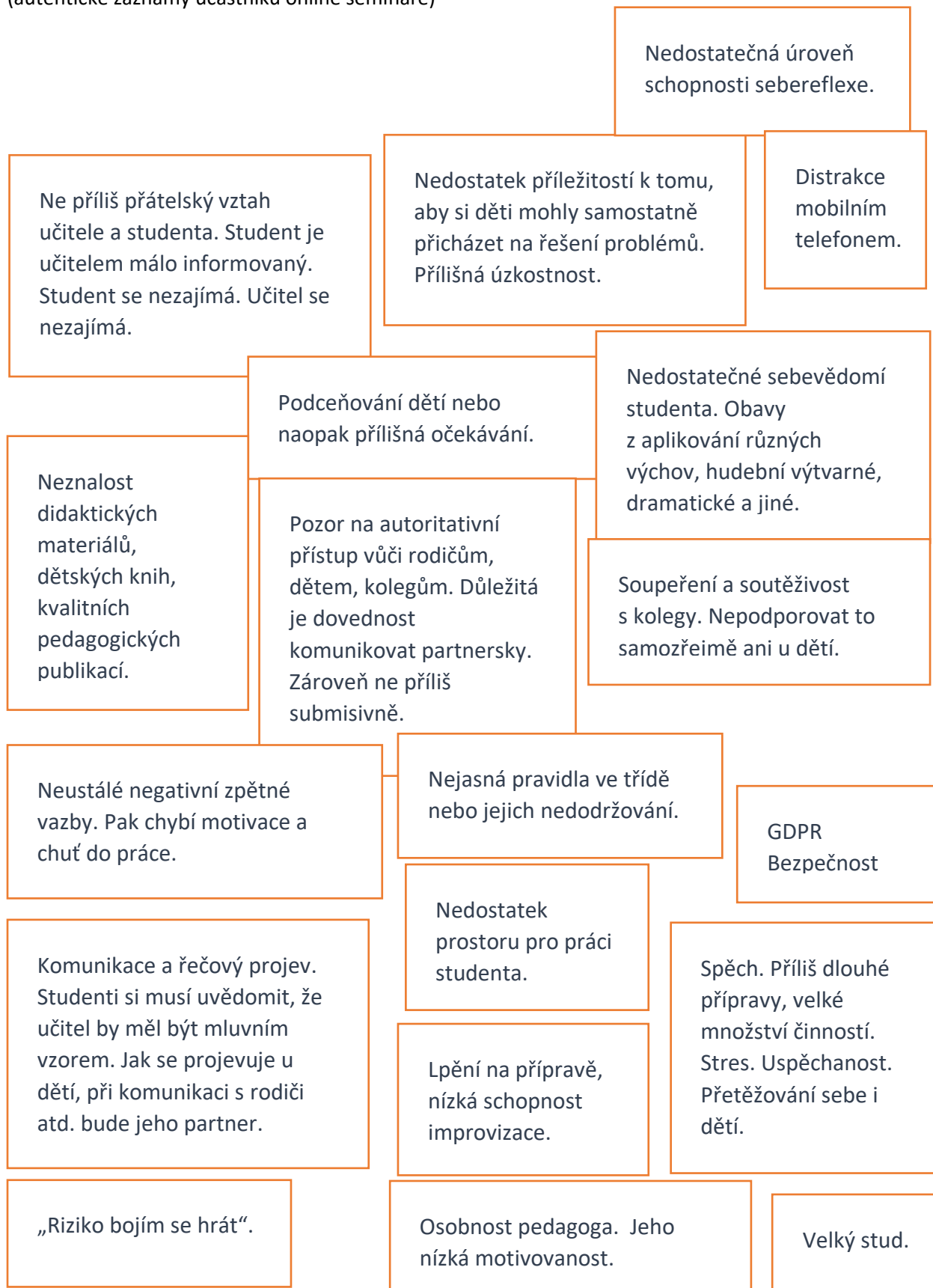
Získat hlubší orientaci v RVP PV a ŠVP, povědomí o evaluaci.

Vyzkoušet si celý dopolední blok, celý pracovní den učitelky MŠ, ideálně týden v celku, aby ho vedl vždy jeden student.

"Zpevní se mu kolena"
Nebude tolik hledat oporu v učiteli. Učitel bude spíše v roli asistenta a student si převezme roli začínajícího učitele. Učitel bude jeho partner.

Rizika: Na co si dávat pozor

(autentické záznamy účastníků online semináře)

Příloha 7

Vstupní a evaluační dotazník při odborné praxi

Jméno praktikanta\praktikantky:

Ročník studia:

Vysílající škola:

Obor:

Typ praxe a její pořadí:

Datum praxe:

I. Otázky před zahájením praxe (praktikant/ka si sám vypíše a prodiskutuje s mentorem praxe v MŠ):

1. Co už umím z minulých praxí? Pracoval/a jsem s dětmi již dříve, v rámci studia i při jiných příležitostech – specifikujte kdy, kde, případně jak dlouho:

2. Co se mi nejvíce na praxi dařilo, co mě bavilo (pokud již praxe probíhala):

3. S čím jsem měl/a občas potíže:

4. Co konkrétního bych se chtěl/a na této praxi naučit:

5. Jak bych to chtěl/a udělat, co by mi pomohlo (např. doplnit si nové hry, výtvarné náměty, použít metodické materiály v MŠ apod.):

6. Co pro mne bude konkrétním důkazem, že se mi to daří:

7. Mám z něčeho na praxi obavy?

II. Odpovědi a poznámky praktikanta/praktikantky po ukončení praxe (vyplní si praktikant/ka samostatně a prodiskutuje s mentorem praxe v MŠ)

1. Jaký byl můj nejhezčí zážitek z této praxe:
2. Který moment byl pro mne nejnáročnější:
3. Do jaké míry jsem se naučil/a, co jsem si naplánoval/a:
4. Co mi k tomu nejvíce pomohlo:
5. Co se mi zatím příliš nedaří:
6. Co bych se potřeboval/a nejvíce naučit na další praxi:

III. Zpětná vazba od praktikanta/praktikantky pro zařízení praxe (MŠ, DDM apod.)

Napište, co Vám praxe přinesla, jak naplnila Vaše očekávání, případně, zda navrhujete nějaké možnosti změny.

Datum:

Podpis praktikanta/praktikantky

Podpis mentora (učitele/učitelky MŠ)

Příloha 8

Aby nám na praxi bylo všem dobře... (aneb co dělat a také co nedělat při praxi)

Milá praktikantko/milý praktikante,

učitelky či učitelé z instituce praxe, kam právě přicházíte, Vás vítají a pokusí se Vám ukázat, jak krásnou práci jste si vybrali. Budou se jistě snažit Vám co nejvíce usnadnit Vaše první zkušenosti při práci s dětmi.

Zároveň je ale potřeba si uvědomit, že Vaše praxe je „práce navíc“ a i pro ně to může být náročnější situace. Zejména v době, kdy se věnují dětem, případně jejich rodičům, se nemohou plně věnovat i Vám.

Co od Vás především očekávají?

- Dejte najevo, že si vážíte možnosti praxi zde realizovat – poděkujte za ni a co nejméně narušujte práci pedagoga s dětmi.
- Zjistěte si co nejvíce informací o instituci praxe předem (podívejte se na webové stránky, sociální sítě apod.), to Vám umožní nejen se zde lépe zorientovat, ale i ptát se konkrétněji a věcněji.
- Předem se objednejte na první setkání **před nástupem na praxi** – domluvte si čas konzultace s ředitelkou či mentorem a udělejte si na něj dostatek času.
- Na toto setkání doneste všechny materiály, které Vaše škola na praxi Vaším prostřednictvím posílá. Vyplňte Evaluační dotazník o Vašich očekáváních z praxe a domluvte se na jejich realizaci (viz příloha 7).
- Domluvte si konkrétní organizaci praxe – termín praxe, čas a místo (ve které třídě budete, u jaké učitelky, s jak starými dětmi budete pracovat atd.).
- Proberte detailněji, co máte který den dělat (hospitace, vlastní práce s dětmi apod.) a jak si učitelka představuje Vaše zapojení do činnosti ve třídě (kde a jak můžete pomoci, ale nebudete rušit atd.).
- Sdělte, jaké zadání máte ze školy – co konkrétně máte po skončení praxe donést, předložit atd.
- Pokud už pracujete s dětmi, zjistěte si, jak bude práce probíhat (od vedení jedné činnosti až po celodenní práci s dětmi jako „skutečný učitel“ i v režimových činnostech).

Domluvte se:

- Jak budete psát přípravy a jak je budete konzultovat.
- Kdy bude probíhat evaluační pohovor a jakou formou.
- Pokud budete nemocní, komu a jak se omluvíte.

DOMLUVENÁ PRAVIDLA JE TŘEBA RESPEKTOVAT.

Na závěr ještě pár připomenutí, která vycházejí ze zkušeností některých paní učitelek s praktikanty. Bude skvělé, pokud jsou pro Vás připomenutí zbytečná, protože se Vás netýkají.

- **PRAXE NENÍ KINO** – sledujte práci učitelky se zájmem, bez rušení (jídlo, „mobilování“, šuškáni se spolužáky apod.), můžete si psát poznámky, dotazy, které pak proberete s učitelkou po skončení její práce s dětmi.
- **I HOSPITACE JE PŘÍLEŽITOST** – hledejte možnosti, jak učitelce v práci pomoci (s oblékáním dětí, se stolováním), ale domluvte se předem na podrobnostech, aby tím nebyla narušena pravidla ve třídě (co a jak jsou děti zvyklé dělat).
- **NEBERTE PRAXI JAKO „MÓDNÍ PŘEHLÍDKU“** – důležité je přiměřené oblečení (počítejte s delší dobou pobytu venku, oblečení Vám má umožnit volný pohyb např. při cvičení s dětmi, může dojít k jeho zašpinění atd.).

Zvažte možná rizika, např. možnost zranění dětí Vašimi doplňky (náramky, prsteny aj.), proto je raději nechte doma.

- **NEJSTE NEVIDITELNÍ** – i když máte dojem, že děti Vás právě nesledují, jste pro ně pořád „paní učitelka/pan učitel“ – slyší, jak mluvíte, vidí, jak se chováte. **JSTE JIM VZOREM A PŘÍKLADEM PO CELOU DOBU PRAXE.** Pokud je Vás ve třídě víc, děti **VNÍMAJÍ** a napodobují i Vaše oslovování, ale i vzájemné chování – „pošťuchování“ atd.
- **KDO MÁ SÁM RADOST, DOKÁŽE JI ROZDÁVAT** – vymýšlejte s dětmi aktivity, které i Vás baví a těší, pak budou příjemné i pro děti. Nebojte se legrace a humoru (ale i tady s mírou – některé děti mohou být citlivější) a ironie není humor.

MOC VÁM PŘEJEME, ABY SE PRAXE VYDAŘILA A VY JSTE SI PRÁCI S DĚTMI UŽILI.

Příloha 9

Příklady evaluací akčního plánu (jak se daří naplňovat některá z navržených opatření)

Příklad 1 (vychází z přílohy 5)

Opatření číslo 1

Rozdělení kompetencí, ředitel – vstupní informace přechází na mentora (příp. vedoucího pedagoga) – komunikace se vzdělavateli

Termín první evaluace: leden 2023

Hodnotíme období od září 2022 do ledna 2023

1/ Popište, jakým způsobem jste dané opatření realizovali. Popište případné návrhy na úpravu opatření a jejich zdůvodnění:

Na pedagogické poradě 26. 8. 2022 byla ředitelkou předána kompetence k implementaci opatření v rámci operačního programu Výzkumu a vývoje vzdělávání na paní zástupkyni – mentorku projektu. Mentorka bude dále předávat informace vedoucím učitelkám praxe, spolupracovat s garantkou MŠ, školami vysílajícími studenty na praxi, bude sledovat vzdělávací nabídku v této oblasti a předávat ji dále všem zúčastněným.

2/ Jakým způsobem byl AP komunikován v rámci Vaší MŠ?

AP byl představen pedagogům MŠ v rámci pedagogické porady dne 9. 11. 2022.

3/ Máte nějaká doporučení do metodiky praxí, jaká konkrétně?

V rámci přerozdělení kompetencí jsme vytipovali metodika (personalistu) – jedná se o interního pedagoga (senior teacher), zkušeného učitele, který má rozšířené kompetence v rámci praxí a má tuto skutečnost upravenou v náplni práce.

Opatření číslo 2

Organizační změna – vytipovat vedoucí pedagogy na jednotlivých pobočkách, seznámení s nároky na praxe

Termín první evaluace: leden 2023

Hodnotíme období od září 2022 do ledna 2023

1/ Popište, jakým způsobem jste dané opatření realizovali. Popište případné návrhy na úpravu opatření a jejich zdůvodnění:

Na některých pracovištích se povedlo vytipovat vedoucí pedagogy praxe, oslovit je a seznámit s nároky na praxe, během září 2022 začaly v některých třídách probíhat průběžné praxe studentů VOŠ Evropská a SPgŠ Futurum. Vedoucí pedagogové dostali nabídky na DVPP v oblasti vedení praxe, mentorka se všemi zainteresovanými projednala zásady správného vedení praxe a jeho dokumentaci, legislativní rámec.

2/ Jakým způsobem byl AP komunikován v rámci Vaší MŠ?

AP byl představen pedagogům MŠ v rámci pedagogické porady dne 9. 11. 2022.

3/ Máte nějaká doporučení do metodiky praxí, jaká konkrétně?

Výběr jsme provedli mezi námi vytipovanými, zkušenými pedagogy, které jsme oslovili. Všichni pedagogové s pozicí souhlasili.

Opatření číslo 3

Vzdělávání – vyškolení nových pedagogů (semináře zaměřené na jednotlivé metodiky, např. práce s dětmi s OMJ, inkluze a náslechy u mentorů)

Termín první evaluace: leden 2023

Hodnotíme období od září 2022 do ledna 2023

1/ Popište, jakým způsobem jste dané opatření realizovali. Popište případné návrhy na úpravu opatření a jejich zdůvodnění:

Všichni pedagogové mají v rámci DVPP možnost dalšího vzdělávání, v MŠ je vypracován plně funkční systém zaškolování nově nastupujících a začínajících pedagogů – mají povinnost 3 odborných dopoledních náslechů u zkušených kolegů a kolegyn (do konce listopadu 2022 odevzdali ředitelce MŠ 3 písemné zprávy o absolvování náslechů, včetně vlastního komentáře). V MŠ pracuje také metodik výchovně vzdělávací práce, který pravidelně chodí na hospitace a konzultace se všemi pedagogy, rozebírá s nimi úspěchy a případné nesnáze a problémy. Dále máme v MŠ metodika OMJ (certifikát META) – během září a října proběhlo celodenní vzdělávání Jak pracovat s dětmi s OMJ a jak jim pomoci. U pedagogů měl velmi kladný ohlas a pro všechny byl velkým přínosem.

2/ Jakým způsobem byl AP komunikován v rámci Vaší MŠ?

AP byl představen pedagogům MŠ v rámci pedagogické porady dne 9. 11. 2022.

3/ Máte nějaká doporučení do metodiky praxí, jaká konkrétně?

Pedagogům jsou nabízeny semináře k volnému výběru, novým pedagogům jsou doporučeny ověřené semináře.

Opatření číslo 4

Organizace zaškolování (časový harmonogram, kdo bude zaškolovat nové pedagogy)

Termín první evaluace: leden 2023

Hodnotíme období od září 2022 do ledna 2023

1/ Popište, jakým způsobem jste dané opatření realizovali. Popište případné návrhy na úpravu opatření a jejich zdůvodnění:

Organizace zaškolování:

Září – listopad: náslechy začínajících pedagogů u zkušenějších kolegů (termíny individuálně domluveny)

Září: 2 x celodenní seminář Vzdělávání dětí s OMJ INFRA (vedla Jana Keblová, metodik OMJ)

9. 11. 9–15,30 seminář Dušana Bartůňka Hra jako hlavní fenomén vzdělávání a bezpečný prostor pro studenta na praxi v ZŠ Hanspaulka (účastník Mgr. Dana Antošová), semináře nabízené iKAP

2/ Jakým způsobem byl AP komunikován v rámci Vaší MŠ?

AP byl představen pedagogům MŠ v rámci pedagogické porady dne 9. 11. 2022.

Opatření číslo 5

Komunikace se vzdělavateli, zřízení nového emailu, dotazníky pro zpětné vazby od vedoucích pedagogů (certifikát od vzdělavatele)

Termín první evaluace: leden 2023

Hodnotíme období od září 2022 do ledna 2023

1/ Popište, jakým způsobem jste dané opatření realizovali. Popište případné návrhy na úpravu opatření a jejich zdůvodnění:

Komunikace se vzdělavateli probíhá prostřednictvím e-mailů, vzdělávací instituce průběžně posílají nabídky, mentorka je dále rozesílá mezi pedagogy. Na pedagogických poradách (1 x měsíčně) se pedagogové navzájem informují o absolvovaném DVPP, předávají si užitečné materiály, posílají si odkazy na pracovní e-mail.

2/ Jakým způsobem byl AP komunikován v rámci Vaší MŠ?

AP byl představen pedagogům MŠ v rámci pedagogické porady dne 9. 11. 2022.

3/ Máte nějaká doporučení do metodiky praxí, jaká konkrétně?

Osvědčil se nám osobní kontakt mezi vedoucími pedagogy a také se vzdělávacími institucemi – pedagogy, kteří vedou praxi.

Opatření číslo 6

Sdílení mezi vedoucími pedagogy praxí dle časového rozpisu na osobních schůzkách (problémy, nápady, podněty), zřízení evidence praxí, organizace praxí na jednotlivých pracovištích

Termín první evaluace: leden 2023

Hodnotíme období od září 2022 do ledna 2023

1/ Popište, jakým způsobem jste dané opatření realizovali. Popište případné návrhy na úpravu opatření a jejich zdůvodnění:

Vedoucí pedagogové praxí od září vedou studenty na souvislých praxích, spolupracují s vysílajícími školami, vedou si záznamy o probíhajících praxích, aktivitě studentů, v případě nejasností či komplikací kontaktují určenou osobu z vysílající školy. Ze stran studentů, vedoucích pedagogů praxí i vysílajících škol jsou zatím jen kladné odezvy. V jedné třídě bude letos maturovat studentka SPgŠ Futurum, v loňském roce to byly 2 studentky. Obě nastoupily od září 2022 do naší MŠ na pozici kvalifikovaných učitelek.

2/ Jakým způsobem byl AP komunikován v rámci Vaší MŠ?

AP byl představen pedagogům MŠ v rámci pedagogické porady dne 9. 11. 2022.

3/ Máte nějaká doporučení do metodiky praxí, jaká konkrétně?

Opět se nám osvědčil osobní kontakt.

Příklad 2 (vychází z akčního plánu jiného zařízení praxe)

Opatření číslo 3

Materiální podmínky – cíl

Vytvoření zázemí pro studenty, prostor pro supervize praxí, pro přípravu činnosti studentů, možnost zapůjčení literatury, pomůcek, nahlédnutí do dokumentace, RVP... (prostor knihovny).

Termín první evaluace: leden 2023

Hodnotíme období od září 2022 do ledna 2023

1/ Popište, jakým způsobem jste dané opatření realizovali. Popište případné návrhy na úpravu opatření a jejich zdůvodnění:

Došlo k úklidu a úpravě prostor bývalé knihovny. Studenti na praxi tak budou mít možnost pracovat na svých cílech a dalších úkolech, je zde k dispozici literatura a další materiály HC4. Studenti tak budou mít na praxi „vlastní židli“.

2/ Jakým způsobem byl AP komunikován v rámci Vaší MŠ?

Na poradě oddělení byla předána informace o místnosti pro studenty během praxe.

3/ Máte nějaká doporučení do metodiky praxí, jaká konkrétně?

Studenti by měli mít možnost „vlastního prostoru“ na odkládání věcí, mít pocit, že nikde nepřekáží a že se s jejich působením počítá. Pokud by bylo možné získat pro studenty na praxi ještě IT vybavení, bylo by to velmi přínosné.

Příloha 10

Jak být dobrým mentorem... aneb co nejvíce pomáhá praktikantům ke zvládnutí praxí...

Milá paní učitelko/milý pane učiteli, vážení mentoři,

praktikanti, kteří k Vám právě nastupují na praxe, mají určitě mnohá očekávání, ale možná i některé obavy, jak vše zvládnou.

Vaším společným cílem je, aby pro ně praxe byla přínosem, co nejvíce se na ní naučili, ale zároveň ji prožili příjemně, v pohodě a bez zbytečného stresu. Vaše role MENTORA je z hlediska jejich další profesní motivace a chuti stát se předškolním pedagogem zcela zásadní! Jste jim důležitým vzorem pedagoga, ale zejména člověka – empatického, vlídného a spravedlivého.

Proto Vás moc prosíme o dodržení několika základních zásad a postupů, které k tomu mohou přispět:

Před praxí se s praktikantem setkejte a snažte se vzájemně si předat všechny potřebné informace:

Co zejména potřebujete jako mentor vědět?

- z jaké školy, ročníku praktikant přichází a v jaké profesi bude po ukončení studia pracovat (učitelka MŠ, asistent apod.)
- jaké praxe již absolvoval a co se na nich naučil
- podrobnosti praxe (její délka, rozvrh) a co na ní praktikant má přesně dělat
- co konkrétně se chce praktikant naučit, vyzkoušet si...
- jaké písemnosti má praktikant zpracovat za dobu praxe
- jestli má z něčeho obavy, na něco se těší atd.

Základem pro vzájemný rozhovor může být Vstupní dotazník praktikanta (viz příloha 7), ale také pokyny k praxi od vysílající školy nebo jiný podobný materiál.

Co zejména potřebuje vědět a zažít praktikant?

Pro pocit zázemí a fyzické pohody:

- ukažte mu jednotlivé místnosti (kde je šatna, WC, kuchyňka, zahrada, kabinety) a poskytněte mu informaci, co a jak může používat

Pro pocit bezpečí a řádu:

- seznámte jej s personálem i dětmi, domluvte se, jak jej budete oslovovat (vykání, tykání), informujte o probíhající praxi i rodiče dětí
- umožněte mu zažít běžný průběh dne, seznámit se s pravidly v dětské skupině i s tím, co od něj očekáváte v roli praktikanta (kdy a jak může dětem pomáhat, zapojit se do jejich hry a kdy to naopak není vhodné)
- seznámte jej se základní dokumentací třídy – jak vypadá třídní vzdělávací program, jak se zapisuje do přehledu výchovné práce, jak se vede docházka dětí atd.

- nastavte si pravidla pro vzájemnou komunikaci (například konzultaci příprav, způsob omlouvání v případě absence atd.). Předejte si vzájemně kontakty – telefon, e-mail
- podle potřeby jej seznamte i s další dokumentací (školní vzdělávací program, záznamy z diagnostiky dětí) – podle zájmu a potřeb praktikanta

Pro pocit sounáležitosti a prožívání pozitivních citů:

- dejte mu najevo zájem a přijetí (a to i neverbálně)
- chovejte se a pracujte i v přítomnosti praktikanta přirozeně (ani zkušenému mentorovi se nemusí vždy všechno s dětmi podařit, i on má právo na chybu, opomenutí apod.), praktikant si tak uvědomí, že chybovat je lidské a že i chyba je cesta k posunu
- dejte prostor dětem, aby mohly vyjádřit i ony svoje pocity – obrázkem, kontaktem, sdělením, na co se při praxích těší

Pro pocit úcty a uznání

- pokud již praktikant pracuje samostatně s dětmi, snažte se do jeho práce nezasahovat; v „krizových situacích“, kdyby již potřeboval praktikant opravdu pomoci, si domluvte gesto nebo slovo, jak si o pomoc řekne
- oceňte co nejvíce snahu a pozitiva (např. vymyšlenou zajímavou aktivitu, pomůcky aj.)
- pokud se něco nepodařilo, zkuste to konkretizovat popisem situace (*viděla jsem, že část mladších dětí už pravidla nedodržovala, ale předškoláci byli plně zaujati*), pak odhadnout důvod (*asi už byla hra příliš dlouhá, pravidla asi některé děti úplně nepochopily...*) a vymyslet, jak by se dalo udělat jinak

Pro potřebu seberealizace a uznání

- dávejte prostor pro nápady praktikanta ve všech situacích, kdy to je možné
- umožněte mu co nejvíce využívat vlastní dovednosti, zájmy (například pohybové, hudební, dramatické) – svůj zájem a nadšení může předávat dětem
- podporujte pohodu, radost, a třeba i legraci, kterou s dětmi zažívá

MOC VÁM PŘEJEME, ABY SE PRAXE DAŘILA, ABY DĚTEM, PRAKTIKANTŮM I VÁM PŘINÁŠELA POCIT DOBRĚ ODVEDENÉ PRÁCE A RADOST Z NÍ.

Příloha 11

Příklad možného záznamu o praxi – tutor

Záznam tutora ze sledování praktikanta

Hodnocení praktikanta/praktikantky při praxi SOŠ/VOŠ PMP ze dne:

Jméno:

Ročník/studijní období:

Praxe souvislá/průběžná

Poznámky k využití záznamu:

- Tabulka může být využita jako jedna z možností záznamu tutora (vyučujícího praxe) o praxích, na kterých praktikanta osobně sledoval.
- Forma škálování umožňuje označit vždy aktuální kvalitu konkrétní praxe (co se praktikantovi daří, kde má problémy) formou značky v příslušném políčku. Každá sledovaná praxe pak má vlastní značku. Pokud není některá oblast sledována, záznam o ní nebude zapisován.
- Opakovaným využitím záznamové tabulky při různých praxích (například v dalším pololetí, ročníku, studijním období...) je možné sledovat, jak se úroveň práce praktikanta mění, zda se v ní posouvá, nebo stagnuje, co se mu daří a kde má problémy atd.
- Záznam je možné použít i jako podklad pro hodnocení, supervizní pohovor atd.

+	+4	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	-4	-
Jednání s dětmi vlídné, empatické, podporuje pozitivní atmosféru										Jednání málo vlídné, bez zájmu o děti
Je v psychické pohodě, svoje ladění přenáší na děti. Na praxi se těší, má z ní pocit úspěchu a radosti										Je ve stresu, působí nevyrovnaně
Děti činnosti baví, jsou při nich pozorné, aktivní, veselé										Děti se evidentně nudí (nereagují na podněty, dělají si, co chtějí)
Motivace k činnostem jsou zajímavé, nápadité, děti k činnostem inspirují										Motivace žádná, nebo nevhodná
Portfolio praxe odpovídá požadavkům, je pečlivě zpracováno										Portfolio nemá, nebo je zcela nevyhovující
Příprava je kvalitně zpracovaná, strukturovaná, vychází z tématu, cíle vhodně zvoleny										Příprava nahodilá, nepromyšlená, nebo zcela chybí
Naplánován dostatek námětů a činností, ze kterých si děti mohou vybrat										Málo připravených činností, neví, co s dětmi dělat
Činnosti jsou vhodně zvoleny vzhledem k věku dětí, jejich dosavadním zkušenostem a zájmům										Činností je málo, nebo příliš náročné, nevhodně zvolené
Pomůcky připraveny předem, zajímavé, v dostačeném množství										Pomůcky nemá, nebo si je zajišťuje až v průběhu práce s dětmi
Organizačně činnosti dobře zvládá, má přehled o všech dětech										Organizace zmatená, nebo nevhodná. Zabývá se jen částí dětí, ostatní unikají zájmu
Využívá poznatků a dovedností z výuky metodik (TV, VV, HV, DV a další)										Nevyužívá znalosti a dovednosti z výuky metodik, pracuje s dětmi nahodile
V komunikaci s dětmi mluví jasně a srozumitelně, spisovně, ale zároveň přirozeně										Mluví málo srozumitelně, pro děti nejasně, používá nevhodné výrazy (popř. vulgarizmy)
Reaguje na slovní i jiné podněty dětí. Podněcuje děti k tvořivosti, hledání vlastních řešení										Děti jakoby nevnímá, řídí se jen svým plánem. Zbytečně poučuje, vše řeší za děti
Dokáže dobře improvizovat, dětské reakce ji/ho nezaskočí, přiměřeně mění i naplánovanou činnost										Pokud děti nereagují přesně, jak si představuje, je nejistá/nejistý a bezradná/bezradný, na děti se zlobí
Má u dětí přirozenou autoritu, děti ji/ho respektují, ale mají ji/ho rády										Je nejistá/nejistý, děti ji/ho nerespektují, používá nevhodné postupy (křik, vyhrožování...)
Rozbory jsou funkční, konkrétní, záznamy pomáhají v další práci										Rozbory jsou formální, nejsou využity v další práci
Poznámky:										

Příloha 12

Příklad možného záznamu o praxi – mentor

Záznam ze sledování průběhu praxe mentorem (učitelkou MŠ apod.) o úrovni dosahování profesních kompetencí praktikantem

Jméno praktikanta:

Ročník/studijní období:

Vysílající škola:

Termín praxe:

Termíny sledování v jednotlivých dnech praxi:

(Poznámka: pro datum praxe je možné použít barevné rozlišení, např. při průběžné praxi 1x týdně její data - 12. 2., 19. 2., 26. 2. atd., barevné rozlišení se následně použije do záznamu úrovně kompetence.

Metodické poznámky (jak je možné s materiálem pracovat):

- Materiál postihuje základní kompetence budoucího pedagoga (např. organizační, komunikační, metodické), které jsou konkretizovány jako dílčí dovednosti a postoje, tedy „očekávaný ideální cílový stav“, ke kterému praktikant směřuje a bude se snažit jej postupně dosáhnout v co nejvyšší míře. Je dobré s těmito formulacemi praktikanta předem seznámit – tj. poukázat na to, co je pro mentora/mentorku důležité, čeho si bude zejména všímat. Ideálně je může s praktikantem probrat při prvním náslechu, kdy sleduje práci učitele/učitelky a spolu pak reflektují průběh dne. Role hodnotitel – hodnocený se tak obrátí a praktikant si uvědomí, že není nutné a ani možné být vždy „bezchybný“.
- Míra dosažení se označuje na škále 1–9, tj. nízká úroveň dovednosti bude na škále vyznačena nízkým číslem, ideální úroveň bude vyznačena ke konci řádku – tj. 9.
- Mentor/mentorka si provádí jednoduché záznamy formou škálování po skončení práce praktikanta (jako základ tzv. rozboru). Hodnocení může provádět i spolu s praktikantem, tj. mohou společně domlouvat a označit dosažení kompetencí pro jednotlivé dny praxe.
- Dosažení konkrétní úrovně dovednosti si mentor/mentorka zaznamená různými barvami linkou za jednotlivé dny praxe, ve kterých již pracuje praktikant s dětmi, např. 1. praxe, 2. praxe, 3. praxe.
- Mentor/mentorka se zabývá jen dílčími dovednostmi, které se v práci praktikanta konkrétně objevily, příště se může zaměřit na další (tj. pokud nebylo kompetenci možné sledovat, nebude se řádek vyplňovat).
- Materiál je vhodné používat opakovaně (například každý den praxe v průběhu celého týdne, nebo při každé praxi v průběhu delšího časového úseku), z postupného vybarvování bude zřetelný posun (nebo naopak stagnace) praktikanta. K lince lze doplnit i datum sledování (viz úvodní rámeček).
- Do poznámky je možné doplnit, co zajímavého se událo, na co by bylo potřeba poukázat.
- Záznamy mají dvě části: **I. část** obsahuje obecnější formulace dovedností a postojů, které jsou sledovatelné v průběhu celého dne; ve **II. části** ty, které je možné sledovat spíše v konkrétní části dne (např. v průběhu ranních her, cvičení atd.).
- Do jednotlivých částí může mentor/mentorka vložit další důležité oblasti sledování (použít volné řádky), nebo jejich formulaci různě upravit tak, aby co nejlépe odpovídaly cílům konkrétní praxe.

I. Co lze sledovat v průběhu celého dne:

Dovednosti a postoje, které praktikant využívá průběžně ve všech činnostech dětí. PRAKTIKANT:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Poznámky
Citlivě vnímá potřeby a podněty jednotlivých dětí a reaguje na ně (například pláč dítěte, otázky, řešení konfliktů).										
Snaží se vytvářet ve třídě pozitivní, příjemnou atmosféru, děti jsou přijímány s respektem, laskavě, vstřícně. Respektuje právo dítěte se do hry a činností nezapojit, jen se dívat, nebo si vybrat z jiné nabídky.										
Poskytuje dětem průběžně pozitivní zpětnou vazbu (např. ocení zajímavou stavbu, pomoc druhým...).										
Příprava mu pomáhá k dobré realizaci praxe, byla konzultována s mentorem s dostatečným předstihem. Připravované aktivity jsou promyšlené, různorodé.										
Cíle k činnostem jsou konkrétně formulované a kontrolovatelné.										
Činnosti jsou diferenciovány pro různé skupiny dětí podle jejich možností a zájmu.										

Při řízených pohybových činnostech (ranní cvičení, pohybové aktivity venku, nebo v tělocvičně) PRAKTIKANT:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Poznámky
Respektuje hygienické a bezpečnostní zásady (vyvětraná místnost, přiměřené oblečení dětí i vlastní), úprava prostředí s ohledem na bezpečnost dětí (kluzká podlaha, hrany nábytku...).										
Volí aktivity, které odpovídají možnostem a potřebám dětí, podněcují je k dostatečné intenzitě pohybu (s ohledem na věk a individualitu dětí). Oceňuje pokroky dětí během cvičení.										
Používá zajímavé motivace k činnostem, případně i vychází z tematického celku. Děti jsou aktivní a činnosti je baví, pohyb prožívají radostně.										
Struktura cvičení odpovídá fyziologickým potřebám dětí (např. rozcvičení, vhodně zvolené cviky, čas na relaxaci), rozvíjí různorodé pohybové dovednosti (běh, lezení, manipulaci s náčiním atd.).										
Organizace je plynulá, bez prostojů. Vysvětlení pravidel pohybových aktivit i her je srozumitelné (např. překážková dráha, pohybová hra aj.).										
Využívá i zajímavé a netradiční formy cvičení (pomůcky, cvičení na nářadí a náčiní).										

Při záměrně navozených činnostech (např. komunikační kruh, kognitivní, výtvarné, hudební, dramatické a jiné aktivity) PRAKTIKANT:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Poznámky
Volba námětu vychází ze zájmů a možností dětí. Děti si osvojují poznatky a postoje, které jsou přiměřené jejich chápání a jsou věcně správné.										
Děti mají dostatečný prostor pro vlastní aktivitu, zvědavost, řešení problémů, zkoušení různých variant řešení.										
Metodické postupy jsou vhodně voleny, odpovídají možnostem dětí, nároky jsou diferencované podle věku a schopností dětí.										
Vhodně a bez problémů využívá vlastních praktických dovedností (zpěv, výtvarný projev, hra na nástroj, dramatizace atd.), je dětem vzorem.										
Pomůcky jsou zajímavé, připravené v dostatečném množství.										
Dává dětem dostatečný prostor pro jejich sebereflexi.										

V průběhu pobytu venku PRAKTIKANT:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Poznámky
Organizuje aktivity s ohledem na zdraví a bezpečnost dětí (kontrola počtu dětí před a po ukončení pobytu, vhodně zvolený terén, stanovení pravidel, předcházení úrazům apod.)										

Příloha 13

Příklad záznamu sebehodnocení studentů VOŠ PMP po praxi v MŠ

	+5	+4	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	-4	-5	
Děti činnosti se mnou baví, jsou pozorné, aktivní, veselé												Děti se evidentně nudí (zlobí, neposlouchají, dělají si, co chtějí)
Bez problémů napíšu přípravu, znám dost námětů a činností, ze kterých můžu vybírat												Přípravu těžko zvládám, nevím, co do ní mám psát
Vymyslím zajímavé motivace, aby děti měly chuť se zapojit												Neumím děti pro činnost dostatečně motivovat
Dokážu dobře improvizovat, dětské reakce mě nezaskočí												Pokud děti nereagují přesně, jak si představuji, jsem nejistý/nejistá a bezradný/bezradná
Umím mluvit s dětmi tak, aby mi dobře rozuměly (jasně a srozumitelně, spisovně, ale zároveň přirozeně)												Nevím, jak mám na děti mluvit, děti špatně rozumí mým pokynům
Na praxi se těším, mám z ní pocit úspěchu a radosti, nemám při práci trému												Praxe je pro mne stresující, mám trému, i když jsem na praxi připravený/připravená
Mám u dětí přirozenou autoritu, ale mají mě rády												Děti mne „neberou“, dělají si, co chtějí, nereagují ani na moji výraznou výzvu
Učitelky mě berou jako kolegu/kolegyni, oceňují zajímavé nápady, respektují můj vlastní názor												Učitelky mne stále jen poučují a kritizují, mají „vždycky pravdu“
Vím, co psát do rozboru, aby mi záznam pomohl v další práci												Rozbor je pro mě formální, nevím, co tam mám psát

Poznámka: tabulku si vyplňuje praktikant **anonymně sám** jako svoji sebereflexi (označí si svůj záznamový arch nějakou značkou).

- Po skončení každé z praxí si označí na škále do příslušného místa, která formulace je pro něj v této době nejdůležitější (např. průběžná praxe ZO = hvězdička, souvislá praxe ZO = srdíčko, průběžná praxe LO = trojúhelník, souvislá praxe LO = puntík).
- Archy se po skončení praxe odevzdají vyučujícímu praxe (ale opět anonymně), kterému slouží k identifikaci „slabých a silných míst“ většiny studentů. Reaguje na ně při supervizi.
- Studentovi i vyučujícímu slouží i jako jednoduchá forma sledování vývoje budoucího učitele (v čem se posouvá, kde stagnuje...)

Příloha 14

Co by měla obsahovat příprava pro práci s dětmi

Příprava by měla obsahovat několik základních bodů, které mohou mít různou formu záznamů:

1) **Námět na činnost:**

Příklad: Seznámení s písničkou Na jaře (Zpěvník pro MŠ str. ...), nebo: poslech pohádky O perníkové chaloupce (Fr. Hrubín), nebo: výtvarná činnost „Já a moje maminka“ – kresba voskovým pastelem.

2) **Cíl:** Promyslet, v čem je smysl činnosti, **co** má u dětí rozvíjet, **jaké postoje** má u nich podporovat. Formulace je možné čerpat z očekávaných výstupů v RVP PV, například: Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů – je výstupem v kapitole 5. 1. (str. 16).

Rizikem u přípravy praktikanta může být opisování stále stejných formulací i jejich obecnost. Je proto vhodnější použít konkrétnější formulaci, která se k činnosti vztahuje a pojmenuje, co má skutečně dítěti přinést. Je možné čerpat inspiraci z materiálu Konkretizované očekávané výstupy RVP PV MŠMT ČR (msmt.cz), z tzv. KOVů, případně si formulace ještě více zkonkretizovat pro danou činnost.

Příklad: Z formulace „... rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin...)“ si pak praktikant může dát do přípravy **jen splnitelné výstupy** – např. rozlišit chutě sladké, kyselé a hořké, **nebo** poznat podle vůně a chuti několik běžných potravin. **Postoj** pak může naformulovat například: *děti se o žádné potraviny nebudou ošklivě vyjadřovat, jidla si vážíme.*

3) **Organizace:** Kde bude praktikant činnost vykonávat?

Příklad: Při poslechu pohádky budou děti sedět na koberci, ležet na lehátku, nebo sedět u stolečku; při kreslení obrázku – přejdou ke stolečku, nebo kreslí na balicí papír na zemi, příp. u stojanu. Jak bude praktikant postupovat při hodnocení a reflexi: proběhne v komunitním kruhu na koberci, u stolečku... To usnadní jasné a srozumitelné pokyny, které praktikant dětem dává.

4) **Pomůcky:** Co bude praktikant k realizaci činnosti potřebovat?

Příklad: výtvarný materiál, pomůcky na cvičení, encyklopedii, hudbu – jak bude praktikant přehrávat (je dobré vyzkoušet dopředu), IT technologie (prokonzultovat s mentorem – co je v MŠ, co je třeba si obstarat, koupit apod.).

5) **Postup:** Jednotlivé kroky činnosti zapsat do bodů

Příklad: 1) motivace vyprávěním příběhu 2) rozhovor s dětmi nad příběhem – příklady otázek, které bude předkládat dětem...

6) **Motivace:** vychází z TVP (třídního vzdělávacího programu) a jeho tematických celků, aktivujeme dosavadní zkušenosti dětí

Příklad: Téma: „Zvířata v zimě“

„Děti, něco jsem vám přinesla, ale je to překvapení, které vám zatím neukážu. Můžete ho ale prozkoumat hmatem, svými prstíky. Zavřete oči a...“ děti se zavřenýma očima sáhnou do mísy se semínky pro ptáčky. Nejdříve budou děti hádat, co nahmataly, pak jim umožním, aby se podívaly, co v míse je. Následně položím otázky: „Co myslíte, že to je... znáte to...? K čemu to může sloužit?“... Pokud děti neví: „Je to krmení pro kočku? Pro psa? Koho bychom tím mohli nakrmit?“ Nechám děti vyjádřit vlastní zkušenost a reaguji: „Ano, je to krmení pro ptáčky, máte někdo doma krmítka?“... Snažím se reagovat pozitivně, abych děti podpořila. (Poznámka: motivaci si praktikant může napsat jen v několika bodech, stručně.)

7) **Další:** součástí přípravy praktikanta mohou být i další body

Příklad: Bezpečnostní opatření, další propojení činností – vychází i ITV (integrovaná tematická výuka), možná rizika, reflexe atd., které po něm vyžaduje jeho vzdělavatel.

Souhlas účastníka praxe / stáže / exkurze

Jméno účastníka: _____

Datum narození účastníka: _____

Vysílající organizace: _____

Doba trvání: _____

Účastník praxe je povinen dodržovat **bezpečnostní předpisy** (upřesněno v kapitole 1), se kterými byl seznámen. Dále je povinen zachovávat **mlčenlivost** (upřesněno v kapitole 2) o osobních a citlivých údajích zaměstnanců a dětí Mateřské školy Semínko, o. p. s. Tuto mlčenlivost musí zachovávat stále, tj. i po ukončení praxe. Tento závazek mlčenlivosti se nevztahuje na případy, kdy povinnost oznamovat určité skutečnosti stanoví zákon.

Účastník praxe dává svůj **souhlas** Mateřské škole SEMÍNKO, o. p. s., Kubatova 1/32, Praha 10 k tomu, aby o jeho osobě **zpracovávala a evidovala osobní údaje a osobní citlivé údaje** včetně rodného čísla ve smyslu všech ustanovení zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů v platném znění a zákona č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech v platném znění. Svůj souhlas poskytuje pro účely vedení povinné dokumentace školy, akce školy a pro jiné účely související s běžným chodem školy. Souhlas poskytuje na celé období praxe na této škole a na zákonem stanovenou dobu, po kterou se tato dokumentace na škole povinně archivuje.

Účastník praxe dává svůj **souhlas** Mateřské škole SEMÍNKO, o. p. s., Kubatova 1/32, Praha 10 k **pořizování fotografií** jeho osoby a pořizování videozáznamu v rámci činností a akcí v mateřské škole a s jejich použitím při prezentaci a propagaci (v tisku, v kronice, na internetu apod.).

Výše uvedené souhlasy poskytuje účastník praxe pouze Mateřské škole SEMÍNKO, o. p. s., která bez zákonem stanovených případů nesmí osobní a citlivé údaje poskytnout dalším osobám a úřadům.

Účastník praxe byl poučen o právech podle zákona č. 101/2000 Sb., zejména o svém právu tento souhlas kdykoli odvolat, a to i bez udání důvodu.

1. BOZP – poučení pro cizí pracovníky (pracovníky dodavatelské firmy, praktikanty)
 - Prohlašuji, že jsem byl řádně poučen o nutnosti zvýšené opatrnosti při pohybu a práci v budově školy, zejména s ohledem na ostatní osoby, které se v budově pohybují.
 - Budu dodržovat veškeré předpisy BOZP, které se mé práce týkají a se kterými jsem byl svým zaměstnavatelem řádně před zahájením práce seznámen.

- Pohybovat se budu pouze v určeném prostoru budovy, (kde budou prováděny stavební práce) a při práci budu používat OOPP (osobní ochranné pracovní prostředky), které mně můj zaměstnavatel přidělí.
- Práce budu provádět tak, aby nebyli v ohrožení ostatní pracovníci, případně návštěvníci školy. Zejména budu dbát na to, aby staveniště bylo vždy řádně označeno.
- Veškeré závady, které by mohly ohrozit bezpečnost mou, nebo i ostatních pracovníků (případně návštěvníků objektu), ihned ohlásím. Zrovna tak ohlásím i případné zranění (úraz).
- Byl jsem seznámen i s čísly tísňového volání a s tím, kde je v budově umístěn hlavní uzávěr vody, (plynu) i hlavní vypínač elektrického proudu.
- Pracovat nebudu pod vlivem alkoholu ani drog a budu dodržovat zákaz kouření, jak mně ukládají příslušné předpisy. Provádět budu pouze práce, které mně nařídí můj zaměstnavatel (nadřízený pracovník).
- Při své práci budu dodržovat i ostatní právní předpisy, zejména zákoník práce.

2. Zachování mlčenlivosti

- Mateřská škola Semínko, o. p. s. i účastník mají zájem zejména na striktním dodržení zákonné povinnosti mlčenlivosti vyplývající z ustanovení zákona o ochraně osobních a důvěrných údajů a ochraně obchodního tajemství zaměstnavatele a jeho klientů a jeho obchodních i neobchodních partnerů.
- Účastník se zavazuje zachovávat mlčenlivost o důvěrných údajích a informacích, se kterými se seznámí (jak v písemné, tak i v elektronické, ústní či vizuální podobě), o zprostředkovaných či navržených obchodech a interní činnosti zaměstnavatele, dále o klientech zaměstnavatele, jeho obchodních partnerech a jejich klientech a spřízněných společnostech.
- Účastník se zavazuje zachovávat mlčenlivost s ohledem na všechny ekonomické a provozní záležitosti, jež se dotýkají zájmů Mateřské školy Semínko, o. p. s., dále se rovněž zavazuje k dodržování prohlášení o mlčenlivosti ohledně všech klientů Mateřské školy Semínko, o. p. s., zejména pak rodičů a dětí. Tato prohlášení účastníka zůstávají v platnosti také při a po ukončení jeho působení v Mateřské škole Semínko, o. p. s.
- Porušení povinnosti mlčenlivosti vede k nároku Mateřské školy Semínko, o. p. s. na náhradu škody.
- Povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení zaměstnání nebo příslušných prací.

V Praze, dne _____

Podpis účastníka praxe _____

Příloha 16

Mateřská škola Meziškolská
Sartoriova 1/2457
Praha 6, 169 00
Tel.: + 420 737 517 121
ms.meziskolska@seznam.cz
www.meziskolska.cz
IČ: 63 83 43 59

Poděkování za spolupráci

Poděkování pro _____ za spolupráci
při plnění praxe v naší školce MŠ Meziškolská ve školním roce 2022/2023.

Ať se Vám daří při studiu a mnoho radostných dní při práci s dětmi a v životě.

V Praze dne _____

Hana Krejčová a tým MŠ Meziškolská

Příloha 17

Reflexe pedagogické praxe

Po každé realizované odborné pedagogické praxi ve škole následuje setkání žáků/studentů s tutorem, jehož cílem je reflektovat průběh konkrétní praxe.

Pro účely této metodiky proběhlo setkání s žáky 3. ročníku SOŠ oboru předškolní a mimoškolní pedagogika, které se tentokrát uskutečnilo netradičně, a to formou výtvarné reflexe. Pod vedením lektorek žákyně sdílely své postřehy a zkušenosti z jednotlivých mateřských škol a následně je zpracovaly výtvarnou technikou, kterou si samy vybraly. Výsledné výtvarné práce zachycují nejsilnější prožitky a emoce, které při reflexi zaznívaly a které se žákyně rozhodly ztvárnit.

Silným momentem, který je v rámci reflexí praxe často zmiňován, je vnímání rozdílu mezi prostředím školy (být v roli žáka/studenta) a prostředím praxe (být v roli kolegy/kolegyně). Kontrast mezi těmito institucemi je prožíván žáky/studenty velmi emotivně. Každé prostředí klade na žáky/studenty různé nároky a vyžaduje jiné povinnosti. Důležitým úkolem pro tutora je při reflexi pomoci žákům/studentům najít cestu k pochopení vztahu mezi teorií a praxí.

Mezi další častá témata reflexí patří obecné zamyšlení nad rolí pedagoga a jeho zodpovědnosti vůči dětem i jejich rodičům. Toto uvědomění s sebou nese vysokou míru nároků na sebevzdělávání, osobnostní a profesní růst. Praxe a její reflexe je vnímána jako nenahraditelná příležitost k položení základů kompetencí budoucího učitele.

K jednotlivým obrazovým přílohám jsou uvedené **názvy děl** a *vybrané komentáře* autorek výtvarných reflexí.

Setkání vedly Eva Bernhardtová, Dana Vlková a Carolina Sidon.

Pocity a nálady během praxe – Obr. 1

Otázky a obavy – Obr. 2

„Během praxe jsem měla jiné tempo než ve škole a mohla jsem si svůj čas organizovat sama. Měla jsem prostor pro samostatnost a rozhodování, vystoupila jsem z role studentky. Bylo to pro mě příjemné a praxi jsem si užívala. Poslední týden praxe jsem se stresovala povinnostmi, které mě čekají po návratu do školy.“

Chaos po návratu do školy – Obr. 3

„Jeden měsíc praxe mi dal tolik jako jeden rok ve škole. Dobrá praxe je pro mě velkou motivací.“

Obr. 4

„Důležitou vlastností učitelky je mít nadhled.“

Obr. 5

„Uvědomuji si, že každé dítě je jedinečné a vyžaduje jiný přístup.“

Jednota ve skupině dětí v MŠ – Obr. 6

Mezilidské vztahy – Obr. 7

„Vztahy mezi dětmi, učitelkou a jinými dospělými.“

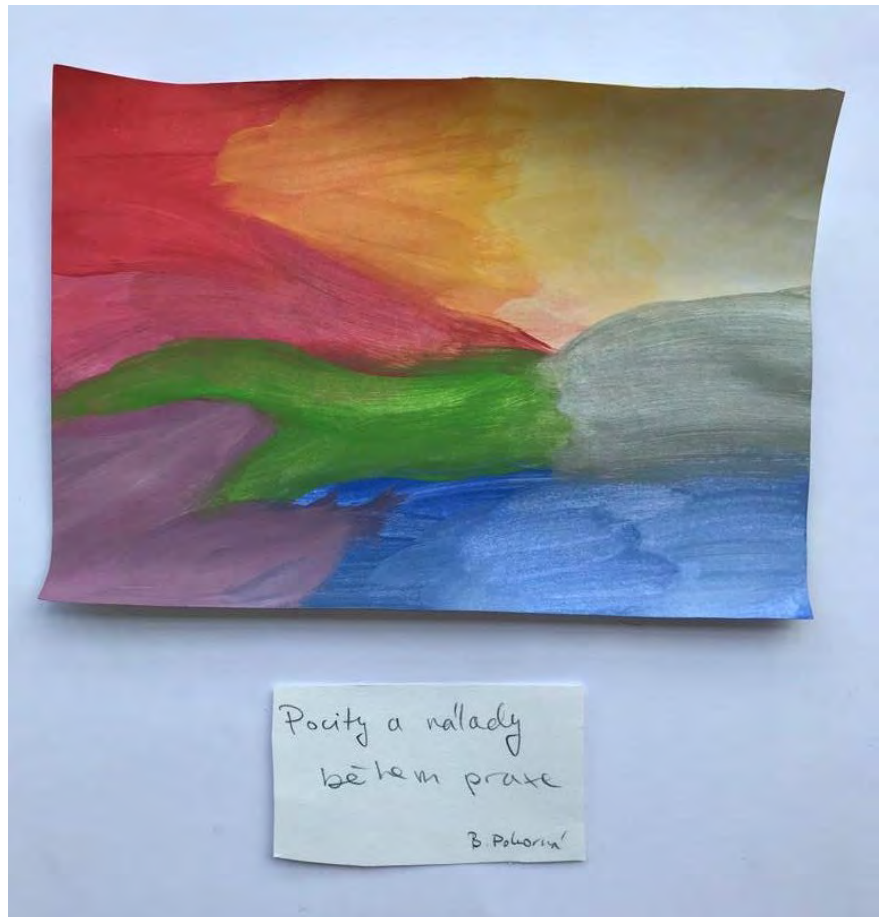
Učitel a žák – Obr. 8

„Každý učitel předává část sám sebe do dětí, které vzdělává a vychovává.“

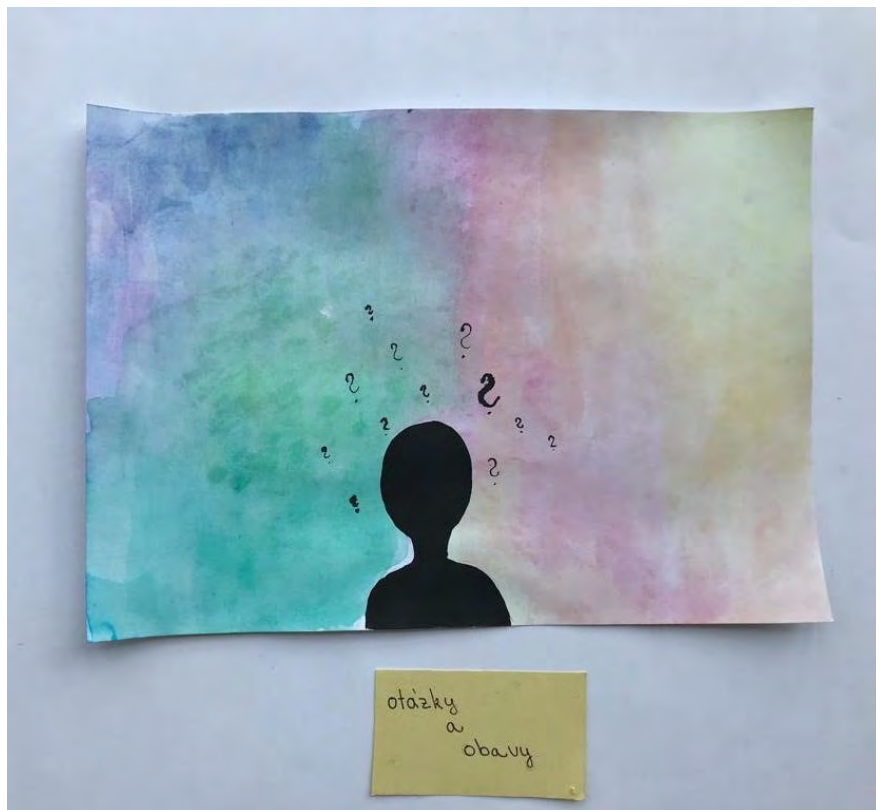
Rozdíl mezi MŠ v Praze a na vesnici – Obr. 9

Důležitým momentem je návrat po praxích do školy. „Naskočit“ zpátky do režimu výuky může být ve velikém kontrastu k režimu během praxí v MŠ.

„Během praxe jsem měla úplně jiné, příjemné tempo, mohla jsem si svůj čas organizovat sama. Bylo se mnou zacházeno více „jako s dospělým“ než ve škole. Měla jsem víc prostor pro samostatnost a rozhodování, vystoupila jsem z role studentky. Školní výuka je daleko víc svázaná a návrat do režimu úkolů/testů a povinností byl mnohem náročnější než samotná práce s dětmi při praxi.“

„Poslední týden praxe už jsem se jen stresovala návratem do školy, co mě tam čeká a co všechno budu muset stíhat.“

Po návratu do školy mohou vyvstat i otázky k užitečnosti teoretické výuky v kontrastu k praxím, které svojí reálností a blízkostí k dětem mohou uvádět studenty/studentky do rozpaků, co je důležité, zda „papírování a teorie ve škole“, nebo praxe a výuka v reálném prostředí. Potřebují podporu, aby viděli propojenost obou „světů“. Zřejmě je také dobré dát při návratu do školy dostatek času a prostoru pro prožitou radost z praxí. Měsíc s dětmi studenty/studentky naplňuje emocemi a zážitky, které jsou velice silné a často pozitivní. První týden po návratu do školy a nával povinnosti může tuto radost zbytečně brzo utlumit a „zazdít“.

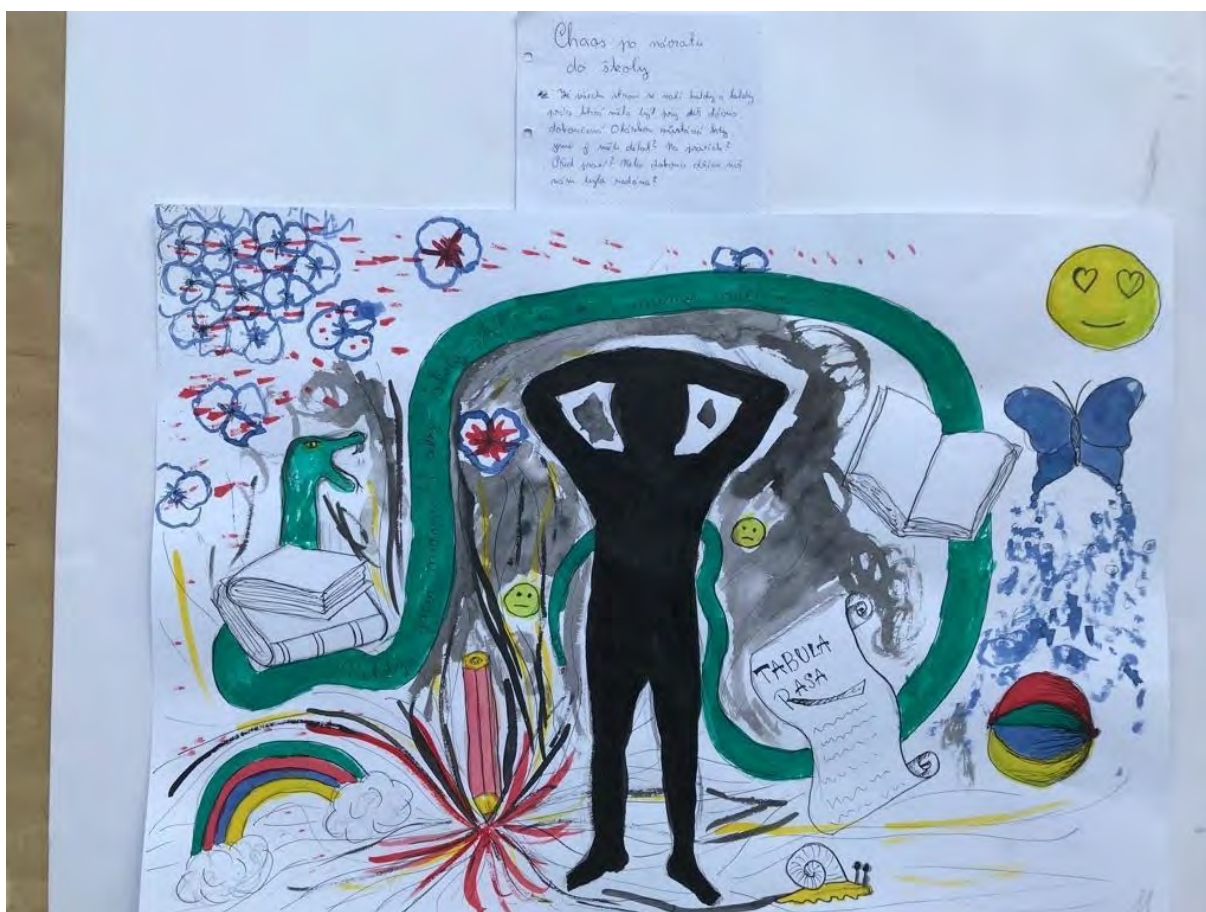
„Jeden měsíc praxe mi dal tolik, jako jeden rok ve škole.“

„Vůbec nevím, co si mám myslet o teorii. Přejde mi to málo užitečné, je to hrozně vzdálené realitě“.

„Cítím velký rozpor mezi teorií a praxí.“

„Výsledkem praxí je hlavně to, že musíme psát hromady papírů a příprav, které musíme odevzdat kvůli kvalifikaci ve škole. A přitom jsem hodnocena za to, jestli mám přípravu dobře napsanou. Vůbec to nesouvisí se samotnou praxí.“

„Dobrá praxe je pro mě velkou motivací.“

Mnoho výtvarných děl se vztahovalo k reflexi prožitků během praxe a zaměřovalo se na osobní prožitky toho, co pro studenty/studentky znamená práce s dětmi v MŠ. Během praxí měli možnost přemýšlet nad tím, jaké je to prostředí, jaké jsou děti, jaká je jejich role vůči dětem. V tomto ohledu jsou praxe cennou příležitostí pro osobnostní růst studentů/ budoucích vyučujících.

„Cítila jsem se jako rybář v lodce, který loví rybičky v moři. Zároveň ty rybičky jsou volně v moři, plavou, jak chtějí a já se houpu na hladině vody a dívám se na ně a uvědomuji si, že každá je jiná a já je v tom respektuji. Takže je nelovím, ale nechávám je plavat.“

„Důležitá vlastnost učitelky, je umět mít nadhled.“

JEDNOTA VE SKUPINĚ
DĚTÍ V MŠ

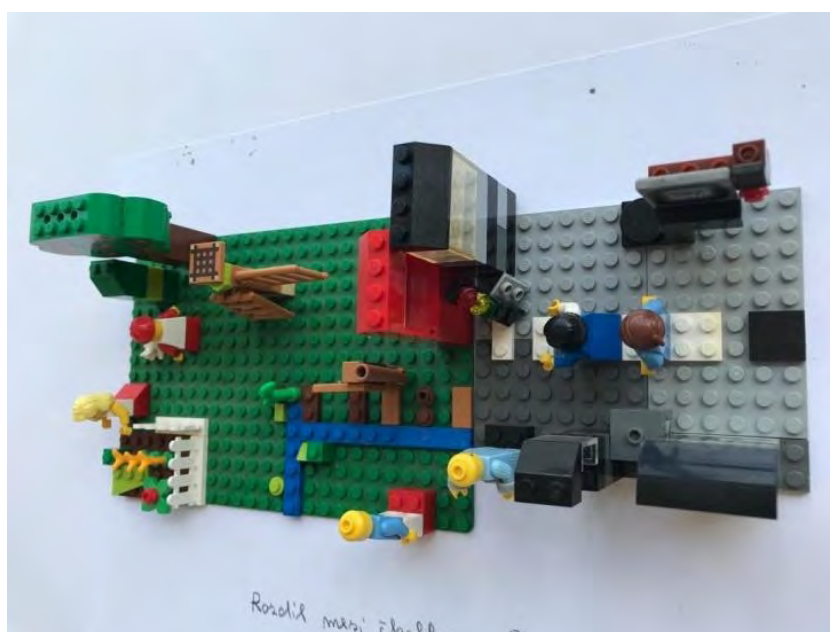
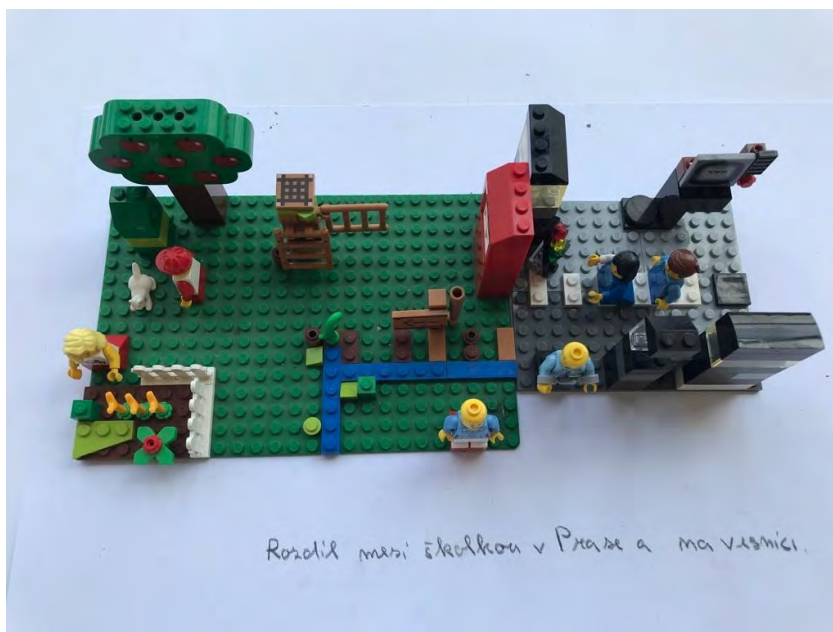

Mezilidské vztahy
(vztahy mezi dětmi, učitelkou a jinými dospělými)

Hledat svůj styl, najít svoji učitelku a vnímat praxi jako příležitost pro sebe. Když se praxe nepovede, vědět, že si při druhé šanci zkusím jinou školku.

Pro svoji praxi si 2 studentky ve skupině vybraly školku v místě svého bydliště. Vnímaly silný vztah k místu i ke školce. Studentka, která byla z vesnice, reflektovala i veliké rozdíly mezi praxí v městské školce a její „vesnickou“ školkou.

Příloha 18

Základní legislativa praxí – odkazy na důležité právní normy

Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů

Střední vzdělání § 57 – § 85

Vyšší odborné vzdělání § 92 – § 107

Cíle středního vzdělávání

§ 57

(1) Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj jedince. Poskytuje žákům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci. Střední vzdělávání dále vytváří předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, samostatné získávání informací a celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.

(2) Při vytváření předpokladů pro výkon povolání nebo pracovní činnosti školy vyvinou úsilí spolupracovat se zaměstnavateli, je-li to s ohledem na obor vzdělání vhodné a možné, zejména tím, že

a) se zaměstnavateli projednávají školní vzdělávací programy,

b) zaměstnavatele zapojí do tvorby koncepčních záměrů rozvoje školy,

c) zabezpečují, aby se praktické vyučování uskutečňovalo v souladu s tímto zákonem v části také na pracovištích fyzických nebo právnických osob, které mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělání,

d) umožňují účast odborníka z praxe v rámci teoretické odborné přípravy ve škole,

e) umožňují účast odborníka z praxe u profilové části maturitní zkoušky,

f) zabezpečují ve spolupráci se zaměstnavateli další vzdělávání a stáže pedagogických pracovníků teoretického i praktického vyučování u zaměstnavatelů.

(3) Ředitel školy může vytvořit poradní sbor ze zaměstnavatelů za účelem spolupráce se zaměstnavateli podle odstavce 2.

Organizace středního vzdělávání

§ 65

(1) Vzdělávání ve střední škole se člení na teoretické a praktické vyučování a výchovu mimo vyučování, praktické vyučování se člení na odborný výcvik, cvičení, učební praxi a odbornou nebo uměleckou praxi a sportovní přípravu, a to podle jednotlivých oborů vzdělání. Odborná nebo umělecká praxe a sportovní příprava může být uskutečňována i v období školních prázdnin po dobu stanovenou rámcovým vzdělávacím programem.

(2) Praktické vyučování se uskutečňuje ve školách a školských zařízeních nebo na pracovištích fyzických nebo právnických osob, které mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělání a uzavřely se školou smlouvu o obsahu a rozsahu praktického vyučování a podmínkách pro jeho konání.

(3) Na žáky se při praktickém vyučování vztahují ustanovení zákoníku práce, která upravují pracovní dobu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance a pracovní podmínky žen a mladistvých, a další předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

(4) Při praktickém vyučování smějí žáci pod přímým dohledem nebo dozorem osoby s odbornou způsobilostí podle jiného právního předpisu nakládat s nebezpečnými chemickými látkami nebo směsmi nebo vykonávat činnosti spojené s nebezpečnou expozicí prachu, které jsou stanoveny v prováděcím právním předpise. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem seznam látek, směsí a prachů uvedených ve větě první, podmínky nakládání s látkami a směsmi a podmínky výkonu činností spojených s nebezpečnou expozicí prachů.

Organizace a průběh vyššího odborného vzdělávání

§ 96

(1) Školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího kalendářního roku. Školní rok se člení na dvě období. Zimní období trvá od 1. září do 31. ledna, letní období trvá od 1. února do 31. srpna.

(2) Vyšší odborné vzdělávání obsahuje teoretickou přípravu a praktickou přípravu. Praktická příprava se uskutečňuje formou praktického vyučování ve škole nebo formou odborné praxe na pracovištích fyzických nebo právnických osob, které mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělání a které mají se školou uzavřenou smlouvu o obsahu a rozsahu odborné praxe a podmínkách pro její konání.

(3) Na studenty při praktické přípravě se vztahují ustanovení zákoníku práce, která upravují pracovní dobu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance a pracovní podmínky žen a mladistvých, a další předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

§ 103

Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem podrobnosti o organizaci, náležitostech a průběhu přijímacího řízení ke vzdělávání ve vyšších odborných školách, včetně termínů konání přijímacích zkoušek, a o přijímání do vyššího než prvního ročníku, podrobnosti o organizaci a průběhu vyššího odborného vzdělávání, podmínky konání odborné praxe a náležitosti smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách odborné praxe, pravidla pro hodnocení studentů, pro uznávání předchozího vzdělání a podrobnější podmínky o ukončování vyššího odborného vzdělávání absolutoriem.

Zákon č. 563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů

§ 9

(3) Učitel praktického vyučování získává odbornou kvalifikaci

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu studijního oboru, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky,

b) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky, nebo

c) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky.

(4) Učitel praktického vyučování zdravotnických oborů vzdělání musí mít také způsobilost k výkonu zdravotnického povolání podle zvláštního právního předpisu v oboru, který vyučuje.

(5) Učitel odborného výcviku získává odbornou kvalifikaci

a) podle odstavce 3, nebo

b) středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky.

(6) Učitel odborného výcviku zdravotnických oborů vzdělání získává odbornou kvalifikaci vzděláním podle odstavců 3 a 4.

Nařízení vlády č. 222/2010 Sb. Nařízení vlády o katalogu prací ve veřejných službách a správě

Díl 2.16 Výchova a vzdělávání

2.16.01 Učitel

11. platová třída

3. Vzdělávací a výchovná činnost v praktickém vyučování v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou nebo v praktickém vyučování nebo odborné praxi v oborech vyššího odborného vzdělání.

4. Vzdělávací a výchovná činnost v odborném výcviku v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou nebo v náročných oborech středního vzdělání s výučním listem.

5. Komplexní koordinace vzdělávání v praktickém vyučování nebo v odborném výcviku střední školy nebo v praktické přípravě vyšší odborné školy se znalostmi a dovednostmi z jiných oborů vzdělání a s teoretickým vyučováním.

Vyhláška č. 13/2005 Sb. Vyhláška o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů

Praktické vyučování

§ 12

Náležitosti smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování Smlouva o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování obsahuje zejména:

a) obory vzdělání a druh činností, které žáci při praktickém vyučování budou vykonávat,

b) místo konání praktického vyučování,

c) časový rozvrh praktického vyučování, jeho délku a den jeho zahájení,

d) počet žáků, kteří se zúčastňují praktického vyučování,

e) poskytování nástrojů a náradí používaných při praktickém vyučování a způsob dopravy žáků do místa výkonu praktického vyučování,

f) způsob odměňování žáků za produktivní činnost,

g) opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při praktickém vyučování, včetně ochranných opatření, která musí být přijata, zejména s uvedením osobních ochranných pracovních prostředků a k zajištění hygienických podmínek při praktickém vyučování,

h) podmínky spolupráce pověřeného zaměstnance právnické osoby vykonávající činnost školy a pověřeného zaměstnance fyzické nebo právnické osoby při organizaci a řízení praktického

vyučování na pracovištích fyzických nebo právnických osob a požadavky pro výkon činnosti pověřených zaměstnanců této fyzické nebo právnické osoby (dále jen „instruktor“),

i) ujednání o náhradě nákladů, které jiné fyzické nebo právnické osobě prokazatelně a nutně vznikají výhradně za účelem uskutečňování praktického vyučování na jejím pracovišti.

Učební praxe, odborná praxe a umělecká praxe

§ 15

(1) Učební praxe, odborná praxe a umělecká praxe se uskutečňuje v rozsahu stanoveném rámcovým vzdělávacím programem ve školách, ve školských zařízeních nebo na pracovištích fyzických nebo právnických osob.

(2) Učební praxe se uskutečňuje jako součást vyučování pravidelně. Odborná praxe a umělecká praxe se uskutečňuje jako součást vyučování v blocích, zpravidla v celých týdnech.

(3) Učební praxi, odbornou praxi a uměleckou praxi vyučuje učitel odborných a uměleckých odborných předmětů a učitel praktického vyučování. Procvičování dovedností žáků na pracovištích fyzických nebo právnických osob lze provádět za vedení a dozoru instruktorů.

(4) Organizační uspořádání učební praxe, odborné praxe nebo umělecké praxe stanoví ředitel školy podle zaměření daného oboru vzdělání a podle podmínek stanovených pro průběh vzdělávání v rámcovém vzdělávacím programu.

Vyhláška č. 10/2005 Sb. Vyhláška o vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Organizace vyučování

§ 3

(1) Školní vyučování ve školním roce trvá 40 týdnů, z toho 32 týdnů trvá školní výuka, 6 týdnů je určeno pro samostatné studium a k získání hodnocení v řádném termínu a 2 týdny tvoří časová rezerva. Teoretická a praktická příprava v posledním období vzdělávacího programu trvá nejméně 14 týdnů.

(2) Začátek a konec školní výuky v zimním a letním období, období pro samostatné studium a k získání hodnocení v řádném termínu, školních prázdnin, případně další členění školního roku stanoví v souladu s akreditovaným vzdělávacím programem ředitel školy.

(3) Po dobu školních prázdnin lze konat zejména povinné kurzy, odborné praxe a po dohodě zkoušejícího či zkušební komise se studentem i zkoušky. Volný čas studentů v době školních prázdnin nesmí být těmito činnostmi zkrácen na dobu kratší než 4 týdny.

(4) Teoretická příprava se uskutečňuje formou přednášek, seminářů, konzultací, cvičení a exkurzí v souladu s akreditovaným vzdělávacím programem.

(5) Konzultační hodina ve všech formách vzdělávání trvá 45 minut.

(6) Začátek a konec teoretické přípravy a praktického vyučování a rozvrh hodin včetně přestávek stanoví ředitel školy v souladu s akreditovaným vzdělávacím programem a zveřejní je na přístupném místě ve škole.

Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Dohoda o provedení práce

§ 75

Rozsah práce, na který se dohoda o provedení práce uzavírá, nesmí být větší než 300 hodin v kalendářním roce. Do rozsahu práce se započítává také doba práce konaná zaměstnancem pro zaměstnavatele v témže kalendářním roce na základě jiné dohody o provedení práce. V dohodě o provedení práce musí být uvedena doba, na kterou se tato dohoda uzavírá.

Příloha 19

Redakční plán / články iKAP 2-K06-MŠ (<https://www.prazskeskoly.cz/>)

	Název/téma	Kdo napíše/autor	Zpracováno /zveřejněno
1	MATEŘSKÉ ŠKOLY: Pedagogická praxe včera, dnes a zítra?	Nádvorníková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/pedagogicka-praxe-vcera-dnes-a-zitra/ 21.11.21
2	Doba covidová v praxi mateřských škol (shrnutí 1. kulatého stolu projektu iKAP 2)	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/doba-covidova-v-praxi-materskych-skol/ 1.1.2022
3	O NÁS: Představení projektového týmu iKAP2 „mateřinka“, který má za úkol zvýšit kvalitu praxí v mateřských školách představení garantů 1. část	Nádvorníková, Mrklasová, Dvořáková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/o-nas-predstaveni-projektoveho-tymu-ikap2-materinka-ktery-ma-za-ukol-zvysit-kvalitu-praxi/ 28.1.2022
4	Jak konstruktivně hodnotit a komunikovat se studenty na pedagogických praxích v mateřinkách webinář E. Svobodová a V. Kadlecová	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/jak-konstruktivne-hodnotit-a-komunikovat-se-studenty-na-pedagogickych-praxich-v-materinkach/ 1.3. 2022
5	ROZHOVOR: Covid učitelům i pomohl, říká ředitelka MŠ z Prahy 5 rozhovor MŠ Klamovka, příklad dobré praxe	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/covid-ucitelum-i-pomohl-rika-reditelka-ms-z-prahy-5-ef%bf%bc/ 16.3.2022
6	Zápisky z Kulatého stolu: Jak efektivně financovat pedagogické praxe v MŠ? Kulatý stůl financování	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/nezarazene/zapisky-z-kulateho-stolu-jak-efektivne-financovat-pedagogicke-praxe-v-ms/ 31.3.2022
7	Zápisky z MŠ: Jak funguje metodika Dobrý začátek	Vlková + Martinovská	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly-2/zapisky-z-ms-jak-funguje-metodika-dobry-zacatek/ 5.4.2022
8	Zápisky z MŠ: Polytechnické vzdělávání v předškolním věku článek polytechnika seminář	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-polytechnicke-vzdelavani-v-predskolnim-veku-ef%bf%bc/ 19.4.2022
9	Zápisky z MŠ – Lesní školka v praxi článek o semináři v lesní a EVVO článek rozhovor s řediteli	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-lesni-skolka-v-praxi/ 17.5.2022
10	MŠ ROZHOVOR: Ovlivnit praxe studentů můžeme především tím, jací jsme my sami, říká ředitelka Církevní mateřské školy Srdíčko	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/rozhovor/rozhovor-ovlivnit-praxe-studentu-muzem-e-predevsim-tim-jaci-jsme-my-sami-rika-reditelka-cirkevni-materske-skoly-srdicko/

			25.5.2022
11	Zápisky z MŠ: Komunikace jako základ	Nádvorníková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-komunikace-jako-zaklad%ef%bf%bc/ 1.6.2022
12	ROZHOVOR: Lezení do výšek odpovídá mé povaze a potřebám, říká ředitelka Mateřské školy Malkovského Monika Čacká	Mrklasová, Čacká	https://www.prazskeskoly.cz/rozhovor/rozhovor-lezeni-do-vysek-odpovida-me-povaze-a-potrebam-rika-reditelka-materske-skoly-malkovskeho-mgr-monika-cacka/ 21.6.2022
13	Zápisky z MŠ: Miniworkshop k tvorbě akčních plánů	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-miniworkshop-k-tvorbe-akcnych-planu/ 27.6.2022
14	Zápisky z MŠ: Zkušenosti s integrací dětí s odlišným mateřským jazykem	Mrklasová - M.Čítková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-zkusenosti-s-integraci-deti-s-odlisy-materskym-jazykem/ 11.7.2022
15	Zápisky z MŠ: Tvořivá hra, tvořivost a tvořivé myšlení	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-tvoriva-hra-tvorivost-a-tvorive-mysleni%ef%bf%bc/ 22.7.2022
16	ROZHOVOR: Když děláte práci srdcem, děláte ji dobře, vzkazuje kolegům ředitelka soukromé MŠ Andrea Vřešťalová	Mrklasová, Vřešťalová	https://www.prazskeskoly.cz/rozhovor/rozhovor-kdyz-delate-tuto-praci-srdcem-delate-ji-dobre-vzkazuje-kolegum-reditelka-soukrome-ms-andrea-vrestalova/ 29.8.2022
17	Zápisky z MŠ: Komunikace mezi školou a rodinou	Mrklasová, Postránecká	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly-2/zapisky-z-ms-komunikace-mezi-skolou-a-rodinou/ 13.9.2022
18	Zápisky z MŠ: Výtvarné a tvořivé činnosti v předškolním vzdělávání	Mrklasová Havlíčková	Zápisky z MŠ: Výtvarné a tvořivé činnosti v předškolním vzdělávání Pražské školy 6.10.2022
19	Dejme o sobě vědět – informace o možnostech praxí v MŠ na portále ceskeskoly.cz	Nádvorníková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/dejme-o-sobe-vedet-informace-o-moznostech-praxi-v-ms-na-portale-prazskeskoly.cz/ 18.10.2022
20	Zápisky z MŠ: artefietika, dramatická výchova v mateřské škole	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-artefietika-dramaticka-vychova-v-materske-skole/ 27.10.2022
21	Jak probíhají praxe v mateřkách očima praktikantů?	Nádvorníková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/jak-probihaji-praxe-v-materinkach-ocima-praktikantu/ 3.11.2022
22	ROZHOVOR: Studenti mají mnohem více starostí, říkají	Mrklasová, Vlková, Simandlová	https://www.prazskeskoly.cz/rozhovor/rozhovor-studenti-maji-mnohem-vice-starosti-rikaji-stredoskolske-pedagozky-dan-a-vlkova-a-marketa-simandlova/

	středoškolské pedagožky Dana Vlková a Markéta Simandlová		15.11.2022
23	Zápisky z MŠ: Hra jako hlavní fenomén a nástroj učení	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-hra-jako-hlavni-fenom-en-a-nastroj-uceni/ 1.12.2022
24	ROZHOVOR: „Předškolní vzdělávání považuji za zásadní pro život a není důležité, jaké pohlaví jej zaštiťuje, ale jak je prováděno,“ říká učitel v mateřské škole Mgr. Michal Zatloukal	Mrklasová, Zatloukal	https://www.prazskeskoly.cz/rozhovor/rozhovor-predskolni-vzdelavani-povazuji-za-zasadni-pro-zivot-a-neni-dulezite-jake-pohlavi-jej-zastituje-ale-jak-je-provaden-o-rika-ucitel-v-materske-skole-mgr-michal-zatloukal/ 2.1.2023
25	Zápisky z MŠ: Jak být dobrým mentorem?	Nádvorníková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-iak-byt-dobrym-mentorem/ 16.1.2023
26	Zápisky z MŠ: Mentor jako průvodce praxí od začátku do konce	Martinovská, Vacková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-mentor-jako-pruvodce-praxi-od-zacatku-do-konce/ 23.1.2023
27	Zápisky z MŠ: Realizace praxe, hodnocení a evaluace	Mrklasová, Nádvorníková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly-2/zapisky-z-ms-realizace-praxe-hodnoceni-a-evaluace/ 1.2.2023
28	Zápisky z MŠ: Jak na problémového praktikanta?	Nádvorníková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-iak-na-problemoveho-praktikanta/ 16.2.2023
29	Zápisky z MŠ: Představujeme zapojené školky – Mateřská škola Červený vrch	Mrklasová, Bílková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-predstavujeme-zapojene-skolky-materska-skola-cervenyy-vrch/ 23.2.2023
30	Zápisky z MŠ: Představujeme zapojené školky – Mateřská škola Meziškolská, Praha 6	Mrklasová, Šlemrová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-predstavujeme-zapojene-skolky-materska-skola-meziskolska-praha-6/ 8.3.2023
31	Zápisky z MŠ: Vzdělávání předškolních dětí v oblasti ochrany obyvatelstva	Mrklasová, Jarešová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-vzdelavani-predskolni-ch-deti-v-oblasti-ochrany-obyvatelstva/ 17.3.2023
32	Zápisky z MŠ: Představujeme zapojené školky – Mateřská škola Parmská 389 Kytická mateřinka	Mrklasová, Vacková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-predstavujeme-zapojene-skolky-materska-skola-parmska-389-kytickova-materinka/ 11.4.2023
33	Zápisky z MŠ: Představujeme zapojené školky – Mateřská škola Sulanského na Jižním městě	Mrklasová, Vyhňáková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-predstavujeme-zapojene-skolky-materska-skola-sulanskeho-na-jiznim-meste/ 18.5.2023

34	Zápisky z MŠ: Vzniká Sjednocená metodika praxe – společná reflexe k její pracovní verzi	Nádvorníková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-vznika-sjednocena-metodika-praxe-spolocna-reflexe-k-jej-i-pracovni-verzi/ 18.5.2023
35	Zápisky z MŠ: Představujeme zapojené školky – Dům dětí a mládeže – Hobby centrum na Praze 4	Mrklasová, Michálková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-predstavujeme-zapojene-skolky-dum-deti-a-mladeze-hobby-centrum-na-praze-4/ 11.6.2023
36	Zápisky z MŠ: Představujeme zapojené školky – Mateřská škola Podbělohorská na Praze 5	Mrklasová, Trčková	https://www.prazskeskoly.cz/nezarazene/zapisky-z-ms-predstavujeme-zapojene-skolky-materska-skola-podbelohorska-na-praze-5/ 20.6.2023
37	Zápisky z MŠ: Inkluze a vedení pedagogických praxí v předškolních zařízeních	Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-inkluzi-a-vedeni-pedagogickych-praxi-v-predskolnich-zarizenich/ 26.6.2023
39	Zápisky z MŠ: Práce s předsudky a stereotypy v mateřské škole	Mrklasová, Havlíčková	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-prace-s-predsudky-a-stereotypy-v-materske-skole/ 26.7.2023
40	Komentář PaedDr. Věry Jakoubkové: Legislativní změny v českém školství	Jakoubková, Mrklasová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/komentar-paeddr-very-jakoubkove-legislativni-zmeny-v-ceskem-skolstvi/ 14.8.2023
41	Zápisky z MŠ: Představujeme zapojené školky – Mateřská škola MOTÝLEK na Praze 13	Mrklasová, Páralová	https://www.prazskeskoly.cz/materske-skoly/zapisky-z-ms-predstavujeme-zapojene-skolky-materska-skola-motylek-na-praze-13/ 24.8.2023

Výčet k datu 5.9.2023

Autoři textu:

Mgr. Hana Nádvorníková, hlavní metodik projektu

Mgr. MgA. Petra Martinovská, metodik projektu, odborný garant

Mgr. Ivana Mrklasová, odborný garant

Mgr. Barbora Dvořáková, odborný garant

Mgr. Dana Vlková, odborný garant

Mgr. Markéta Simandlová, odborný garant

Mgr. Karolína Kapuciánová, odborný garant

Na vzniku tohoto textu dále spolupracoval tým členů odborné platformy projektu.

Jazyková a redakční úprava Mgr. Jana Kocková, Ph.D.

Vydalo hl. m. Praha v rámci projektu iKAP 2 – Komplexní program rozvoje klíčových oblastí pražského školství, OP VVV

Sjednocená metodika
praxí on-line

